

ARCHIWUM PAŃSTWOWE W LUBLINIE
INSTYTUT HISTORII UNIWERSYTETU MARII CURIE-SKŁODOWSKIEJ

KSIEGA SĄDOWA
PODLUBELSKIEJ WSI
KONOPNICY

1521-1555

FONTES LUBLINENSES
III

KSIEGA SĄDOWA
PODLUBELSKIEJ WSI
KONOPNICY

1521-1555

Redaktor serii
PIOTR DYMMEL

ARCHIWUM PAŃSTWOWE W LUBLINIE
INSTYTUT HISTORII UNIWERSYTETU MARII CURIE-SKŁODOWSKIEJ

KSIEGA SĄDOWA PODLUBELSKIEJ WSI KONOPNICY

1521-1555

Opracowanie
GRZEGORZ JAWOR i MAŁGORZATA KOŁACZ-CHMIEL

WYDAWNICTWO UNIWERSYTETU MARII CURIE-SKŁODOWSKIEJ
LUBLIN 2009

Recenzent

Prof. dr hab. Zdzisław Noga

Opracowanie redakcyjne

Elżbieta Muszyńska

Projekt okładki i stron tytułowych

Marta i Zdzisław Kwiatkowsy

Skład

„Bez Erraty” Joanna Dyszczyk

© Archiwum Państwowe w Lublinie

Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej 2009

ISBN 978-83-227-3036-2

Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej

20-031 Lublin, pl. Marii Curie-Skłodowskiej 5

tel. (0-81) 537-53-04

www.wydawnictwo.umcs.eu

Dział Handlowy: tel./faks (0-81) 537-53-02

e-mail: wydawnictwo@umcs.eu

Drukarnia „Tekst” s.j., ul. Wspólna 19, 20-344 Lublin

WSTĘP

Konopnica w XV i XVI wieku

Konopnica to obecnie wieś położona na zachodnich peryferiach Lublina, ze stale powiększającymi się osiedlami domów jednorodzinnych, wypierającymi stopniowo typowo wiejską zabudowę i organizację przestrzeni. W realiach XVI wieku oddalona była od murów dawnego miasta o około 10 kilometrów. Osada ta nie doczekała się dotychczas monografii obejmującej jej najstarsze dzieje. Swoich badań nad tym zagadnieniem nie opublikowała S. Paulowa, nie sfinalizowała też publikacji najstarszej księgi sądowej.¹ Również dzieło edycji wiejskich ksiąg sądowych z obszaru Małopolski, podjęte przez zespół A. Vetulaniego, zostało przerwane. W przypadku Konopnicy sporządzono maszynopis edytowanej obecnie księgi, przechowywany w Katedrze Historii Prawa Polskiego Uniwersytetu Jagiellońskiego.²

Położona na urodzajnym pasie gleb lessowych Konopnica wzmiankowana jest po raz pierwszy w źródłach pisanych w 1342 roku. R. Szczygieł w najnowszej monografii Lublina przedstawił hipotezę, że być może powstała ona na gruntach należących do miasta po jego lokacji w 1317 roku.³ Ostatecznie w roku 1400 stała się jego własnością, nabytą z rąk Piotra Włodkowica z Charbinowic za 600 grzywien. W tym samym czasie istniał tutaj kościół parafialny pod wezwaniem św. Katarzyny, przy którym funkcjonowała szkoła parafialna, wzmiankowana od 1453 roku. Była to wówczas bardzo duża i ludna wieś, skoro według danych Jana Długosza (z lat 1470–1480) liczyła 50 łanów kmiecych, w następnym stuleciu zaś (w latach 1531–1533) 35 łanów.⁴

Jak już wyżej wspomniano, dokładna data lokacji na prawie niemieckim nie jest znana. Warto zaznaczyć, że już w XIV wieku pochodzące z tej wsi osoby organizowały osady według tego wzorca na obszarze sąsiedniej ziemi chełmskiej.⁵ W aspekcie gospodarczym wprowadzenie prawa niemieckiego oznaczało przede wszyst-

¹ W Archiwum Państwowym w Lublinie (dalej cyt.: APL), w *Spuściźnie Stanisławy Paulowej*, zachował się maszynopis referatu wygłoszonego w 1960 r. w czasie zebrania naukowego w Archiwum na temat: *Wieś Konopnica XIV–XVII wieku (w świetle księgi sądowej wsi i inwentarzy wsi Konopnicy w WAPL)*. Autorka sporządziła też odpisy pierwszych 47 zapisek edytowanej obecnie księgi.

² *Katalog małopolskich ksiąg sądowych wiejskich XV–XVIII w.*, oprac. T. Wiślicz, Warszawa 2007, s. 7 i 42.

³ R. Szczygieł, H. Gmiterek, P. Dymel, *Lublin. Dzieje miasta*, t. I: *Od VI do końca XVIII wieku*, Lublin 2008, s. 35.

⁴ *Słownik historyczno-geograficzny województwa lubelskiego w średniowieczu*, oprac. S. Kuraś, [w:] *Dzieje Lubelszczyzny*, t. III, Warszawa 1983, (dalej cyt.: SHG), s. 107.

⁵ Położone w okolicach Turobina Żabno osadził w 1395 r. pochodzący z Konopnicy Jakusz Paluchowicz – *Zbiór dokumentów małopolskich*, wyd. S. Kuraś i I. Sułkowska-Kurasiowa, cz. 4, nr 1118.

kim rozmierzenie ról wiejskich na łany i wprowadzenie czynszu jako podstawowej powinności chłopów wobec właściciela, na gruncie prawnym zaś jego konsekwencją było powołanie do życia samorządowego sądownictwa chłopskiego (ławy wiejskiej) na czele z sołtysiem dziedzicznym, a w przypadku jego wykupienia mianowanym przez właściciela wójtem sądowym.⁶

W przypadku Konopnicy wykup sołectwa nastąpił w połowie XV wieku. Kwestie alienacji tutejszego sołectwa nie są dostatecznie rozpoznane. Z 1453 roku pochodzi zgoda króla Kazimierza Jagiellończyka na sprzedaż przez wójta lubelskiego Jana Pieczenia sołectwa w Konopnicy szpitalowi Świętego Ducha. Po wykupieniu wójtostwa dziedzicznego w Lublinie w 1504 roku rajcy stali się jedynymi zarządcami majątku i dochodów prepozytury i szpitala Świętego Ducha, zaczęli grunta tego sołectwa wydzierżawiać, głównie osobom z własnego grona, płacąc szpitalowi tylko niewielki czynsz.⁷ W ten sposób lubelska rada miejska wzmocniła swój wpływ, egzekwując w imieniu miasta nie tylko uprawnienia właścicielskie, ale też dowolnie kształtując skład osobowy ławy konopnickiej.

Księga sądowa wsi Konopnicy – problemy terminologiczne

Edytowana księga przechowywana jest obecnie w Archiwum Państwowym w Lublinie i opatrzona sygnaturą 305; wchodzi w skład zespołu *Księgi miasta Lublina*. Jest typową duką o wymiarach 33 na 11 cm. Oprawiona w półskórek, liczy 54 karty. W przeszłości dzieliła ona losy innych jednostek będących produktem kancelarii lubelskich. Problem ten szczegółowo omówiła M. Trojanowska w opublikowanym *Inwentarzu Archiwum Miasta Lublina*.⁸ Jej stan zachowania należy ocenić jako bardzo dobry, ubytki tekstu będące konsekwencją niewłaściwego przechowywania jednostki są bardzo nieliczne, jego odtworzenie zaś nie sprawiało zwykle trudności. Księga była na ogół starannie prowadzona, niewiele w niej przekreśleń, a czytelny dukt pisma i bogaty zasób słownictwa łacińskiego pozwala na wystawienie wysokiej oceny jej twórcom.

W nauce funkcjonuje ona konsekwentnie jako: *Księga sądowa wsi Konopnica* (*Acta seu liber inscriptionum villae Conopnicza*⁹), co stanowi skróconą i nieco uproszczoną wersję jej oryginalnego tytułu, umieszczonego w otwierającym jej właściwą treść zapisie z 1521 roku: *Acta seu liber inscriptionum ville Conopniicza actationes eorundem continencia eviterne durancia anno Christi 1521*. Analiza zawartych w tym źródle zapisów prowadzi do jednoznacznego wniosku, że nie powstały one w kancelarii funkcjonującej przy ławie konopnickiej. Nie ma też żadnych prze-

⁶ Problem funkcjonowania sądownictwa wiejskiego w Lubelskiem w XV i początkach XVI wieku omówiono szerzej w pracy G. J a w o r a, *Ludność chłopska i społeczność wiejskie w województwie lubelskim w późnym średniowieczu. Schyłek XIV–początek XVI w.*, Lublin 1991, s. 57–64.

⁷ J. A. W a d o w s k i, *Kościół lubelskie*, Lublin 2004, s. 169 i 361; SHG, s. 107.

⁸ *Inwentarz Archiwum Miasta Lublina*, oprac. M. Trojanowska, Lublin 1996, s. 10 i n.

⁹ Por. *Inwentarz*, s. 68 oraz *Katalog małopolskich ksiąg sądowych*, s. 42.

ślanek uzasadniających jej istnienie mimo sprzyjających okoliczności, przede wszystkim łatwości pozyskania odpowiedniego personelu władającego piórem.¹⁰ Nie ulega wątpliwości, że księga prowadzona była przez kancelarię lubelską, a po jej podziale w 1537 roku na radziecką i ławniczą¹¹ przez personel pierwszej z nich. Również twórcy edytowanego źródła traktowali ją jako księgę radziecką przeznaczoną do spraw wieśniaków z Konopnicy. Oto w procesie toczonym w 1553 roku dowodem był odpis: *Idque deducebat rescripto ex actis consularibus ville Konopnicza emanato, quod hicidem lectum est* (nr 144).

Do 1521 roku sprawy poddanych konopnickich wpisywano do lubelskiej księgi wójtowsko-ławniczej.¹² Założenie odrębnej księgi miało zapewne na celu uporządkowanie istniejącego stanu rzeczy i wzmocnienie kontroli właścicielskiej nad transakcjami poddanych o charakterze wieczystym. Zwłaszcza powszechną w całym kraju w XVI wieku praktyką stał się wymóg potwierdzenia w pisemnej formie obrotu nieruchomości. Coraz częściej stosowano też instytucję aprobaty. Wpisu do księgi można było dokonać po uzyskaniu zgody na transakcje zwierzchności dominantnej albo też dopiero po takim wpisie nabierała ona waloru publicznoprawnego.¹³ Tego typu sprawy niesporne (transakcje kupna–sprzedaży, spłaty majątkowe, pożyczki i spłaty długów pod zastaw, testamenty, cesje itd.) stanowią w naszej księdze 58% wszystkich zapisów. Załatwiano je przed ławą konopnicką, często już nazajutrz dwaj oddelegowani ławnicy składali odpowiednie oświadczenie przed rajcami, na podstawie którego dokonywano jego akceptacji poprzez wpis do księgi. W przypadku spraw spornych rola rady miejskiej była bardziej zróżnicowana. Mogła ona ograniczyć się do akceptacji wcześniejszego wyroku sądu wiejskiego, była też instancją właściwą do składania apelacji od wyroku ławy (np. nr 58, 133, 136). Prowadziła też proces i wyrokiwała w sprawach kmieci konopnickich, zwłaszcza wójta sądowego i włodarza, jako pierwsza instancja. Rozstrzygnięcia podejmowała samodzielnie, mogła swoją decyzję konsultować z ławą¹⁴ albo też odesłać sprawę przed sąd ławniczy celem jej rozpatrzenia.¹⁵ Niekiedy wyrok był efektem wspólnego wysiłku rajców i ławy konopnickiej.¹⁶

Odminną kategorię spraw stanowią czynności rady lubelskiej związane z wykonywaniem wobec Konopnicy uprawnień wynikających z prawa własności. Zali-

¹⁰ Jak już wspomniano, w Konopnicy istniał kościół parafialny wraz ze szkołą i prowadzącym ją nauczycielem, synowie zamieszkujących tę osadę chłopów, jak wynika z treści niektórych zapisów, pobierali naukę w lubelskiej szkole parafialnej. Łatwo można też było pozyskać pisarza w pobliskim mieście. Należy zauważyć, że również niektórzy chłopci z innych wsi w Lubelskiem mogli posiadać znajomość pisania – G. J a w o r a, *Ludność chłopska*, s. 138 i n.

¹¹ R. S z c z y g i e ł, *Konflikty społeczne w Lublinie w pierwszej połowie XVI wieku*, Warszawa 1977, s. 122 i n.

¹² Tamże, s. 119.

¹³ J. Słowiński, *Kancelarie wsi małopolskich od końca XIV do schyłku XVIII wieku*, „Studia Źródłoznawcze”, t. XXXI, 1990, s. 29.

¹⁴ Nr 26: *Et sententia mediante cum scabinos eiusdem ville decreverunt*.

¹⁵ Nr 32 i 34.

¹⁶ Nr 90: *Comparens personaliter coram officio consulari et iudicio bannito ville Conopniczensis*.

czymy do nich lokowanie kmieci na rolach opustoszałych lub należących dotąd do folwarku. Decyzję taką podejmował aktualny dzierżawca wsi po uzyskaniu zgody rajców, następnie komunikowano ją ławie konopnickiej (nr 40, 41, 46). Niejako naturalnym uprawnieniem rady było rozstrzyganie sporów między wieśniakami a dzierżawcami osady (np. nr 118). Rajcy corocznie dokonywali elekcji składu ławy sądowej, powołując wójta sądowego (w źródle *advocatus*, *viceadvocatus*, sporadycznie też *scultetus*) i sześciu ławników z grona kmieci zamieszkujących wieś. Mimo pełnej swobody w tym zakresie, podobnie jak w innych osadach, godności te sprawowały osoby wywodzące się z najzamożniejszych, tworzących grono ściślej elity wiejskiej rodzin.¹⁷ Prawdopodobnie też decydowali oni o obsadzie godności włodarza (*wlodarius*, *villicus*) i zapewne tożsamego z tym urzędem mistrza wieśniaków (*magister rusticorum*). Księgę rozpoczyna ciekawy zapis, łączący się z omówionymi już uprawnieniami rady miejskiej. Nie jest on co prawda datowany, lecz jego chronologię wyznacza identyczny dukt pisma jak w następnych zapiskach z 1521 roku. Zdaniem wydawców jest to rota przysięgi składanej na wierność Lublinowi po corocznej elekcji przez nowo wybranych ławników konopnickich. Jej umieszczenie na pierwszej karcie założonej księgi miało zapewne przyczyny praktyczne i wynikało z konieczności periodycznego sięgania do jej treści. Było też konsekwencją staranności i wysokiej kultury pisarza.

Podsumowując powyższe uwagi, należy zauważyć, że edytowane źródło odzwierciedla zarówno funkcjonowanie sądu chłopskiego, jak i pełniącego wobec niego rolę sądu dominialnego (dworskiego) gremium w postaci rady miejskiej. Nie ulega też wątpliwości decydująca rola w powstaniu i prowadzeniu księgi przez drugi z wymienionych organów.

Układ chronologiczny księgi

Liczba zachowanych zapisów odzwierciedlających aktywność kancelarii miejskiej prowadzącej księgę w poszczególnych latach jest różna. Z przedziałów czasowych 1522–1523; 1527–1531; 1550–1552 nie zachowały się żadne zapiski. Niektóre inne lata reprezentowane są tylko przez pojedyncze zapiski. Ilustruje to poniższa tabela:

¹⁷ Problem ten poruszali w swoich pracach: K. Dobrowolski, *W sprawie skupu sołectw w Polsce w XV i XVI w.*, „Kwartalnik Historyczny”, R. 38, 1924, s. 7; G. Jawor, *Ludność chłopska*, s. 57–65; *Najstarsza księga sądowa wsi Trześniowa 1419–1619*, wstęp H. Polackówny, Lwów 1923; S. Płaza, *Powstanie i rozwój chłopskich sądów wójtowskich na Sądecczyźnie XVI–XVIII w.*, „Zeszyty Naukowe UJ”, nr 35, Prace Prawnicze, z. 25, 1966, s. 51; K. Tymieniecki, *Historia chłopów polskich*, t. 2: *Schyłek średniowiecza*, Warszawa 1966, s. 266; B. Zientara, *Struktura chłopów w Polsce średniowiecznej*, [w:] *Struktura feodalnej społeczności na ziemi czeskosłowackiej a polska. Do przełomu 15. a 16. stulecia*, Praha 1984, s. 177.

Tabela 1. Liczba zapisów w poszczególnych latach¹⁸

Rok	1521	1524	1525	1526	1532	1533	1534	1535	1536	1537	1538	1539	1540
Liczba zapisów	7	1	2	3	10	9	1	15	10	3	5	2	5
Rok	1541	1542	1543	1544	1545	1546	1547	1548	1549	1553	1554	1555	
Liczba zapisów	8	9	9	13	8	2	9	6	2	14	7	3	

Istnieje wiele możliwości mających wpływ na taki stan rzeczy:

- Edytowana księga nie odzwierciedla zapewne wielu spraw załatwianych przed ławą konopnicką, zwłaszcza tych, które nie miały bardziej trwałego charakteru, gdyż nie pociągały za sobą skutków majątkowych. Wiele z nich nie wymagało przedstawienia radzie miejskiej celem akceptacji konkretnych rozstrzygnięć. Konieczność wniesienia opłaty za wpis skutecznie zniechęcała do ich utrwalania w tej formie. Charakterystyczna jest zwłaszcza sytuacja z 1534 roku. Jedyna pewnie datowana na ten rok zapiska dotyczy elekcji wójta i ławników konopnickich. Z podobną sytuacją spotykamy się dość często w zachowanych wiejskich księgach sądowych pochodzących z różnych obszarów Małopolski. J. Słowiński przekonująco interpretował ją jako konsekwencję nierozstrzygnięcia w danym roku przez ten organ spraw prywatnoprawnych lub kryminalnych, niosących za sobą skutki finansowe.¹⁹
- Należy też mieć na uwadze możliwość zniszczenia pierwotnego zasobu aktowego przed momentem nadania księdze obecnej formy przez zszycie luźnych składek lub ich fragmentów. Mogą to potwierdzać pochodzące z drugiej połowy XVIII wieku informacje o panującym w archiwum miejskim bałaganie. W następnym stuleciu przez długie lata przechowywano je w nieogrzewanym pomieszczeniu. Nie dbano też o ich konserwację, gdyż akta staropolskie straciły wówczas wartość praktyczną.²⁰
- Kolejnej przyczyny takiego stanu rzeczy można upatrywać w tolerowaniu przez władze Lublina procedury dokonywania wpisów przez mieszkańców Konopnicy w innych seriach ksiąg miejskich, mimo założenia dla nich oddzielnej księgi. Na istnienie takiego zjawiska wskazuje zapiska nr 89. Na jej mocy wójt i ławnicy konopniccy dali Janowi Mazurowi (Mazurkowi) wprowadzenie w zastawiony za dziewięć grzywien i cztery grosze przez Marcina Strzapkę dom i półłanek *in actis consularibus obligatis*. Być może upowszechnienie tego zwyczaju legło u podstaw zaniechania prowadzenia księgi po 1555 roku.

Szczegółowy, chronologiczny układ księgi ukazano w tabeli 2.

¹⁸ W tabeli nie uwzględniono pięciu zapisek, co do których daty rocznej istnieją wątpliwości. Szczegółową datację uwzględniono w tabeli 2.

¹⁹ J. Słowiński, *Kancelarie*, s. 33 i n.

²⁰ *Inwentarz*, s. 10 i n.

Tabela 2. Układ chronologiczny księgi

Numery kart	Numery zapissek	Data dzienna	Autorzy zapissek
1	1	Brak datacji (1521?)	A
1v		Kartę pozostawiono niezapisaną	
2	2	1521	A
2	3	15 lub 22 V 1521	A
2	4	24 V 1521	A
2	5	po 30 V 1521	A
2v	6	22 VI 1521	A
2v	7	15 V 1521	A
2v-3	8	16 VII 1521	A
3	9	18 X 1524	B
3v	10	10 VI 1525	B
3v-4	11	28 IX 1525	B
4	12	13 VI 1526	B
4-4v	13	16 VII 1526	B
4v	14	19 X 1526	B
5-7	15-24	13 XII 1532	C
7-8	25-26	19 III 1533	C
8-9v	27-31	28 VIII 1533	C
9v-10	32-33	20 i 21 IX 1533	C
10v	34	między 20 i 21 IX 1533 a 26 VIII 1534	C
10v-11	35	26 VIII 1534	C
11-11v	36-38	8 IV 1535	C
12	39	14 V 1535	C
12-14v	40-46	1 VII 1535	C
14v-15	47-48	18 XI 1535	C
15	49	27 XI 1535	C
15v	50	2 XII 1535	C
15v	51	27 IV 1536	C
16	52-53	między 27 IV a 12 V 1536	C
16-16v	54	12 V 1536	C
16v-17	55	18 V 1536	C
17	56	18 V a 6 VII 1536	C
17-17v	57	6 VII 1536	C
17v-18	58	6 VII a 26 X 1536	C
18-19	59-60	26 X 1536	C
19	61	3 V 1537	C
19-19v	62-63	11 V 1537	C
19v-20	64	6 III 1538	C
20	65	16 V 1538	C
20-20v	66	5 VI 1538	C
20v-21	67	7 VI 1538	C
21v	68	11 XII 1538	C
22	69	10 I 1539	C
22	70	8 (?) V 1539	C
22v	71	9 I 1540	C
22v-23	72	22 I 1540	C
23	73	8 IV 1540	C
23-23v	74	22 IV 1540	C
23v	75	30 VI (?) 1540	C

Numery kart	Numery zapissek	Data dzienna	Autorzy zapissek
23v-24	76	między 30 VII 1540 a 13 I 1541	D
24	77	13 I 1541	D
24	78	25 IV 1541	D
24v	79	między 25 a 28 IV 1541	D
24v	80	28 IV 1541	D
24v-25	81	18 V 1541	D
25v	82	między 18 a 25 V 1541	D
25v-26	83-84	25 V 1541	D
26-27	85-87	19 I 1542	E
27-28	88-92	między 19 I a 6 VII 1542	E
28	93	6 VII 1542	E
28v	94-95	między 6 VII 1542 a 5 VII 1543	E
28v-29v	96-99	5 VII 1543	E
29v-31	100-104	5 VII 1543 lub po tej dacie	E
31	105	7 III 1544	F
31-31v	106	22 IV 1544	F
31v	107	28 III 1544	F
31v-32	108	2 V 1544	G
32	109	16 V 1544	G
32-32v	110	14 VIII 1544	F
32v-33	111-113	między 14 VIII a 28 VIII 1544	F
33-34	114	28 VIII 1544	F
34	115-116	między 28 VIII a 23 XII 1544	F
34-34v	117	23 XII 1544	F
34v	118	13 III 1545	F
35	119	29 IV 1545	F
35	120	1 V 1545	F
35-35v	121	między 1 V a 13 V 1545	F
35v	122	13 V 1545	F
35v	123	między 13 V a 9 X 1545	F
36	124	9 X 1545	F
36	125	21 X 1545	F
36-36v	126	28 VII 1546	F
36v	127	7 IX 1546	F
36v-37	128	28 I 1547	F
37-37v	129-131	1547	F
37v-38	132	14 VII 1547	F
38-38v	133	24 XI 1547	F
39	134	1547	F
39	135	2 XII 1547	F
39v	136	26 XI 1547	F
39v-40	137	13 I 1548	F
40	138	25 I 1548	F
40-40v	139	2 III 1548	F
40v-41	140	13 IV 1548	F
41v-42	141	27 IV 1548	F
42	142	26 X 1548	F
42-42v	143	24 I 1549	F
42v-43	144	17 VII 1549	F
43v	145	20 IV 1553	F

Numer y kart	Numer y zapisek	Data dzienna	Autorzy zapisek
43v-44v	146	23 III 1553	F
44v-45	147	24 IV 1553	F
45	148	5 V 1553	F
45-45v	149-150	między 5 V a 17 V 1553	F
45v-49	151	17 V 1553	F
49	152	9 VI 1553	F
49-50	153	16 VI 1553	F
50	154	blisko 14 VII 1553	H
50	155	14 VII 1553	H
50-50v	156	wkrótce po 26 X 1553	H
50v	157	przed 18 XII 1553	H
50v-51	158	18 XII 1553	H
51-52	159	19 IX 1554	H
52-52v	160	31 VIII 1554	H
52v	161	12 IX 1554	H
52v	162	3 X 1554	H
53	163	10 X 1554	H
53-53v	164	17 X 1554	H
53v	165	24 X 1554	H
54	166	13 III 1555	H
54	167	15 III 1555	H
54v	168	24 IV 1555	H

Należy podkreślić konsekwentne na ogół utrzymywanie następstwa chronologicznego dokonywanych wpisów. Odchylenia od tej reguły są stosunkowo nieliczne i dotyczą niewielkich przedziałów czasowych, mieszczących się maksymalnie w okresie kilku miesięcy. Być może są one skutkiem łącznego relacjonowania spraw załatwionych na kilku sesjach sądowych przed ławą konopnicką.

Pisarze

Księga nie zawiera sformułowań wskazujących wprost na osobę sporządzającą poszczególne zapiski. Imiona pisarzy pojawiają się dość rzadko, wyłącznie w sytuacji gdy swój urząd łączyli z zasiadaniem w radzie miejskiej (nr 3 i 73). Analiza rąk pisarskich, której wyniki ujęto w jednej z kolumn tabeli 2, prowadzi do wniosku o prowadzeniu w latach 1521-1555 księgi przez ośmiu pisarzy.

A – Zapiski oznaczone tym symbolem, pochodzące z 1521 roku, powstały w czasie, gdy pisarzem miejskim był bliżej nieznaną Stanisław. Nie wiadomo, czy są jego autorstwa, skoro kancelarię miejską w tym czasie charakteryzował chaos, brak dyscypliny oraz sporządzanie wpisów przez inne niż Stanisław osoby. Jednak to właśnie wtedy podjęto decyzję o założeniu oddzielnej księgi dla wieśniaków z Konopnicy.²¹

²¹ R. Szczygieł, *Konflikty społeczne*, s. 118 i n.

B – Oznaczona tą literą niewielka grupa zapisek (nr 9-14), powstałych między 18 X 1524 roku a 19 X 1526 roku, jest pisana zapewne ręką kolejnego pisarza miejskiego, Wawrzyńca. Jego działalności przypisuje się znaczną poprawę jakości funkcjonowania kancelarii miejskiej. Rozpoczęto rejestrowanie większej liczby czynności urzędowych, wyodrębniono dwie serie ksiąg wójtowsko-ławniczych. Słaby stan zachowania źródeł z tego okresu uniemożliwia pogłębioną analizę tego zagadnienia.²²

C – Zapiski oznaczone numerami 15-75 zamykają się w przedziale czasowym od 13 XII 1532 roku do zapewne 30 VI 1540 roku i zostały sporządzone ręką Łukasza z Nowego Miasta (Bybło) w ziemi przemyskiej. W 1517 roku uzyskał on na Uniwersytecie Krakowskim bakalaureat sztuk wyzwolonych, a w 1521 roku mistrzostwo. Był wybitnym humanistą, autorem podręcznika epistolografii, objaśniał dzieła Arystotelesa, Piotra Hiszpana oraz Cyserona. Po krótkiej karierze uniwersyteckiej opuścił Kraków. Ożenił się z bliżej nieznaną Barbarą z Sandomierza. Urząd pisarza miejskiego lubelskiego pełnił od 1527 roku. Był autorem licznych reform kancelarii lubelskiej, które przetrwały do czasów rozbiorów. Między innymi w 1528 roku zmienił format ksiąg z dutki na *in folio*, w 1537 roku zaś doprowadził do podziału kancelarii na radziecką i wójtowską. W 1540 roku zrezygnował z funkcji pisarza radzieckiego, co należy łączyć z objęciem przez niego godności rajcy lubelskiego (piastował ją w latach 1540-1541) i ławnika (w roku 1536 i 1537). Zmarł w 1542 roku.²³

D, E – Po rezygnacji Łukasza w kancelarii panował okres przejściowy. W edytowanej księdze wpisów dokonywali kolejno dwaj niezidentyfikowani pisarze. Oznaczony literą D sporządził wpisy nr 76-84, mieszczące się w przedziale czasowym od drugiej połowy 1540 roku do 25 V 1541 roku. Obfitują one w liczne błędy różnej natury (nr 83), co nie najlepiej świadczy o jego umiejętnościach i w widoczny sposób odbiega od wysokich kwalifikacji pozostałych pisarzy. Zadania te kontynuował pisarz E (nr 85-104) w okresie od 19 I 1542 roku do około 5 VII 1543 roku.

F – Działalność kolejnego pisarza odzwierciedla długa seria kolejnych wpisów (nr 105-153), powstałych między 7 III 1544 roku a 16 VI 1553 roku, którą przerywają jedynie dwa wpisy (nr 108-109 z maja 1544 roku – ręką G²⁴). Ich autorstwo przypisujemy Piotrowi Tomaszowiczowi, synowi patrycjusza i rajcy lubelskiego Tomasza, zmarłego w 1536 roku.²⁵ Być może przez krótki czas

²² *Ibid.*, s. 121; M. Stankowa, *Kancelaria miasta Lublina od XIV do XVIII w.*, Warszawa 1968, s. 69.

²³ R. Szczygieł, *Konflikty społeczne*, s. 123; M. Chojeć, *Elita władzy lubelskiej gminy miejskiej od XIV do połowy XVI wieku*, Lublin 2008 (mps pracy doktorskiej w Zakładzie Historii Polski Średniowiecznej UMCS), s. 128; M. Zwierny, *Łukasz z Nowego Miasta*, [w:] *Polski słownik biograficzny* (dalej cyt.: PSB), t. 18, Wrocław-Warszawa 1973, s. 535 i n.

²⁴ W porównaniu z pisarzem F zapiski 108 i 109 charakteryzuje bardziej pochyły dukt, mniejsze interlinie, konsekwentnie inna forma graficzna niektórych liter (*b*, *M*, *l*).

²⁵ Por. nr 3, przyp. 3.

studiował on na Uniwersytecie Krakowskim.²⁶ Od 1532 roku był pisarzem konsystorskim w Lublinie, od 1537 roku zaś pisarzem sądu wójtowsko-ławniczego. Zapisy sporządzone przez niego pojawiają się w naszej księdze jeszcze przed formalnym objęciem urzędu pisarza radzieckiego w 1546 roku. Nie zrezygnował jednak wówczas z prowadzenia kancelarii wójtowsko-ławniczkiej. Sytuacja ta utrzymywała się aż do 1552 roku.²⁷ Ukoronowaniem jego kariery było sprawowanie godności rajcy w latach 1553–1555.²⁸

H – Edycję zamykają zapiski nr 154–168, datowane na okres między około 14 VII 1553 roku a 24 IV 1555 roku. Podobnie jak to miało miejsce po odejściu z kancelarii Łukasza z Nowego Miasta, na lata 1553–1556 przypada okres przejściowy, słabo rozpoznany w literaturze przedmiotu. Stąd przypisanie autorstwa zapisek z tego okresu konkretnej osobie nie jest możliwe. W świetle nieopublikowanych jeszcze badań G. Jakimińskiej i R. Szczygła, Franciszek – pisarz radziecki w latach 1556–1561, mógł swoje obowiązki podjąć kilka lat wcześniej.²⁹ Nie można jednak całkowicie wykluczyć autorstwa również innych osób.³⁰

Metoda edycji

Tekst zapisek opublikowaliśmy zgodnie z propozycjami zawartymi w aktualnym, mimo upływu ponad półwiecza, artykule A. Wolffa.³¹ W trakcie pracy przydatne zwłaszcza były doświadczenia nagromadzone przy okazji publikacji najstarszych fragmentów ksiąg sądowych Wąwolnicy i Kamionki, opracowanych wspólnie przez A. Sochacką i G. Jawora.³² Ponieważ wydawcy mają nadzieję, że do edycji sięgną nie tylko doświadczeni historycy, zasadne wydaje się przedstawienie w tym miejscu podstawowych zasad jej publikacji.

²⁶ Przeszkodą w utożsamieniu jego osoby z zapisanym w 1532 r. na uniwersytet Piotrem synem Tomasza jest jednocześnie sprawowanie przez niego funkcji pisarza konsystorskiego – M. Chojęta, *op. cit.*, s. 129.

²⁷ R. Szczygieł, *Konflikty społeczne*, s. 124.

²⁸ M. Chojęta, *op. cit.*, s. 182.

²⁹ G. Jakimińska, R. Szczygieł, *Urzędnicy miejscy lubelscy XIV–XVIII w.* (mps w Złazdzie Historii Polski Średniowiecznej UMCS).

³⁰ Warto w tym miejscu zauważyć, że w 1553 r. pisarzem wójtowskim został Tomasz Wicczorek. Niewykluczone, że dokonywał on wpisów również w księgach radzieckich. Na odpowiednim poziomie piórem władał też Wojciech Ropczycki, rajca w latach 1552–1554, pełniący równocześnie obowiązki pisarza w sądzie konsystorskim – M. Chojęta, *op. cit.*, s. 176; M. Stankowa, *Kancelaria*, s. 98–100; M. Trojanowska, *Dokument miejski lubelski od XIV do XVIII wieku*, Warszawa 1977, s. 130.

³¹ A. Wolff, *Projekt instrukcji wydawniczej dla pisanych źródeł historycznych do połowy XVI wieku*, „Studia Źródłoznawcze”, t. I, 1957, s. 155–181.

³² *Księgi sądowe miasta Wąwolnicy z lat 1476–1500*, oprac. G. Jawor i A. Sochacka, red. R. Szczygieł, Lublin 1998, s. 281; *Księga sądowa miasta Kamionki w ziemi lubelskiej. 1481–1559*, oprac. A. Sochacka i G. Jawor, Lublin 2009, s. 331.

Tekst źródłowy oddajemy antykwą. Jak już wspomniano, księga zachowała się w bardzo dobrym stanie. Tylko sporadycznie występują niewielkie ubytki tekstu będące skutkiem bądź zniszczenia papieru przez owady, bądź jego zalania atramentem. Próbę odtworzenia tekstu w partiach z tych przyczyn zniszczonych podjęliśmy tylko w przypadku, gdy prawdopodobieństwo zgodności rekonstrukcji z pierwotnym uznaliśmy za znaczne, a każda taka decyzja była wynikiem szczegółowej analizy przeprowadzonej przez wydawców.

Uszkodzone fragmenty tekstu sygnalizowane są przy pomocy nawiasów prostokątnych:

[^a] – fragment uszkodzony, nieodtworzony. Przypis tekstowy informuje o wielkości i przyczynach braku.

[obligavit] – fragment odtworzony. W razie wątpliwości przypis tekstowy podaje inną możliwość lekcji.

[... vendidit^a] lub [vendidit ...^a] lub [vendidit ... laneum^a] – fragment uszkodzony, częściowo odtworzony. Trzy kropki oznaczają fragment niezrekonstruowany i lokalizują go względem tekstu odtworzonego. W odpowiednim przypisie tekstowym zawsze określono przybliżoną wielkość ubytku.

Inne znaki edytorskie, najczęściej występujące w tekście:

< ^a > – dopiska należące do tekstu. Przypis określa miejsce jej umieszczenia względem właściwego tekstu. Z pozostałego tekstu wyróżnia je mniejszy krój czcionki. Przypis tekstowy informuje nie tylko o miejscu jego umieszczenia, ale też o czasie powstania, czasem też o ręce pisarskiej.

– | – wykreślenie w źródle fragmentu tekstu.

| – | – przekreślenie całej zapiski lub znacznego jej fragmentu.

[s] – potwierdzenie formy zapisu słowa w źródle. W miarę konieczności dodano przypis objaśniający zaistniałą wątpliwość. Symbolem tym wydawcy posługiwali się z umiarem. Dlatego nie oznaczano nim bardzo licznych przypadków błędnego, z punktu widzenia ortografii łacińskiej, podwajania spółgłosek, zamiennej stosowania liter t i c.³³ Bez komentarza pozostawiono też zapisane w oryginalnym tekście, często dyskusyjne, końcówki łacińskich rzeczowników.

[ss] – stosowany analogicznie jak wyżej, ale w przypadku większego fragmentu w podstawie publikacji.

[?] – wątpliwość co do znaczenia lub prawidłowego odczytu. W razie potrzeby przypis tekstowy informuje o istocie problemu lub zawiera inną propozycję lekcji, zazwyczaj pojedynczego słowa.

Odtwarzając w druku tekst oryginału, staraliśmy się zachować wszelkie jego właściwości, stosując się do zasad określonych w przywoływanej już pracy A. Wolffa. Przemienność pisowni małą i wielką literą określeń zawodowych, podobnie jak w przypadku publikacji fragmentów ksiąg wąwolnickich czy kamioneckich, wynika z wątpliwości, czy dana osoba rzeczywiście trudniła się wykonywaniem na przykład zawodu piekarza (*pistor* lub *p y e k a r z*), czy nosiła jedynie taki przydomek

³³ Na przykład słowo *etiam* może występować również jako: *ecciam* lub *eciam*.

(Pistor, P i e k a r z).³⁴ Przykład lubelskiego rajcy Piotra Czarnego Jana zwanego konwisarzem (c o n v i s c h a r), który w rzeczywistości trudnił się krawiectwem³⁵, skłania do ostrożności w interpretowaniu określeń odzawodowych.

Fragmenty tekstu oddane pismem wyróżniającym zaznaczono pogrubieniem druku.

Każdej zapisce nadano kolejny numer, umieszczony nad tekstem, po jego lewej stronie. Obok niego podajemy kartę (lub karty), na której się ona znajduje w księdze. Z kolei po stronie prawej umieściliśmy datację zapisu. W przypadku jej braku w tekście źródła, staraliśmy się ją mniej lub bardziej dokładnie określić. Podstawą takiego zabiegu była analiza chronologii zapisów sąsiednich i cech formalnych pisma.

Każdą zapiskę łacińską poprzedza jej streszczenie w języku polskim, przydatne zwłaszcza dla osób zainteresowanych historią regionalną, jednak nie zawsze posiadających odpowiednie przygotowanie filologiczne. Staraliśmy się zawrzeć w nim jak najwięcej informacji pozaformularzowych. Szczególnie ważne zapisy, jak na przykład zawierający zapewne rotę przysięgi składanej przez nowo wybranych ławników konopnickich na wierność Lublinowi (nr 1, z około 1521 roku), przetłumaczyliśmy w całości lub ukazaliśmy w obszernych streszczeniach. Pragniemy jednak podkreślić, że w żaden sposób nie powinny one zastąpić analizy oryginalnego tekstu edycji. Tekst streszczenia oddaliśmy kursywą, tak samo jak zamieszczone w nim, w razie konieczności, znaki edytorskie. Szczególne kłopoty sprawiło też oddanie brzmienia przydomków występujących w księdze osób ze względu na ich niestabilizowaną i niekonsekwentną pisownię. Na przykład nazwisko *Strzapka* w tekście oryginalnym podawane jest jako: Stremпка, Strzampka, Strzempka, Stczampczik, Strzemczicz; *Surowy* zaś to: Schwrowy, Surowowie, Szurovi, Szurovicz, Shurowczina, Zorawy, Zurowy.

Tekst źródłowy zaopatrzyliśmy w przypisy rzeczowe. Uwzględniają one nazwy miejscowe, również te z zakresu mikrotoponimii. Zawsze staraliśmy się zlokalizować je w przestrzeni geograficznej, przy czym punktem odniesienia jest Konopnica. Przypisy rzeczowe umieszczono również przy pojawiających się w zapisach osobach pochodzących spoza Konopnicy oraz jej mieszkańcach w przypadku, gdy wydawcy odnaleźli informacje dotyczące tych wieśniaków lub członków ich rodzin w innych źródłach archiwalnych.

Uzupełnieniem edycji jest opracowany w języku źródła indeks osób i nazw miejscowych. W nawiasach okrągłych uwzględniono rzadsze ich odmiany. Przy każdej osobie podajemy, o ile uprawnia do tego źródło, dane dotyczące miejsca pochodzenia, statusu społecznego i zawodowego, koligacji rodzinnych, urzędów i różnych funkcji pełnionych w Konopnicy, Lublinie i gdzie indziej. Współczesne nazwy miejscowości lub hipotetyczne brzmienie przydomków (nazwisk) występu-

³⁴ Podobne wątpliwości budzi interpretacja występującego w źródle krawca, pisanego przemienne małą lub wielką literą, po polsku lub łacinie (C r a v i e c z, c r a v i e c z, s a r t o r).

³⁵ Archiwum Archidiecezjalne w Lublinie, Acta Officialia (dalej cyt.: AO), sygn. 5, k. 320 z 1494 r.: *Petrus konwyszar sartor de Lublin*. Por. także nr 3, przyp. 7.

jących w księdze osób oddaliśmy kursywą, w tej samej formie jak w streszczeniach występujących przy każdej zapisce. Skorowidz podaje również określenia z zakresu mikrotoponimii.

Publikację kończy skromny indeks słów polskich. Hasła zawarte w indeksie stanowią przede wszystkim nieliczne polskie rzeczowniki pospolite, podane w oryginalnej pisowni, przytoczono także łacińskie konteksty ich użycia, jeśli takie występują. Uwzględniono również występujące czasem przy poszczególnych osobach określenia zawodowe. Jak wyżej wspomniano nie ma pewności, czy są to ich przydomki, czy też rzeczywiście parali się tymi zajęciami. W nawiasach kursywą oddano współczesne brzmienie tych słów. Podobnie jak w indeksie osób i nazw miejscowych cyfry odsyłają do numerów zapissek.

* * *

Wydawcy szczególne podziękowania pragną złożyć prof. Annie Sochackiej z Zakładu Historii Polski Średniowiecznej UMCS, która zechciała uważnie przejrzeć maszynopis niniejszej edycji. Jej krytyczne uwagi i korekta tekstu w znaczący sposób przyczyniły się do nadania wydawnictwu obecnego kształtu. Dziękujemy również prof. Zdzisławowi Nodze z Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie za podjęcie się trudu przygotowania recenzji, zaś prof. Ryszardowi Szczygłowi i prof. Marianowi Chachajowi za wskazówki dotyczące kwestii szczegółowych. Dr Marcie Chojęcie jesteśmy wdzięczni za udostępnienie maszynopisu Jej rozprawy doktorskiej.

Juramentum super iure
 de consuetudine antiqua
 Nos Iudex obediens omni precepto
 prefati Regis per deum solemne
 iuramento hoc. scilicet. (ante
 nos) tamquam benedictio eius
 de de morte sui nos iuramentum
 prefati esse et vales et obligat
 iure. fuisse ad quod cum tempore
 iuramentum (ante et obediens) Nos
 hunc iurare ad prefatum iuramentum
 ad nos. et aliter. et. deinde. et
 tamquam per nos deus ad.

Rota przysięgi na wierność miastu, prawdopodobnie z 1521 roku

Przysięga, jaka podług dawnego zwyczaju winna być (złożona) miastu.

Przysięgamy służyć panom: burmistrzowi, rajcom, wójtowi, ławnikom, cechmistrzom i całemu pospólstwu miasta Lublina jako panom dziedzicznym, w dzień i w nocy, kiedy nas wezwą; być wiernymi i pożytecznymi, oraz przyczyniać się do wzrostu miasta.

Tego, czego dowiemy się odnośnie do spraw publicznych (majątku?) miasta, nie ujawniać (innym). Nie odstępimy od tego z powodu miłości, nienawiści ani innej przyczyny, a bronić (spraw miasta) będziemy tak jak własnych. Tak nam dopomóż Bóg!

Iuramentum quod civitati de consuetudine antiqua tenentur

Nos iuramus obedire dominis proconsuli, consulibusque advocato, scabinis, cechmagistris totique communitati civitatis Lublinensis, tamquam hereditariis dominis, die ac nocte qu[ando] nos monuerint fideles esse et utiles et augmentum civitatis facere. Id quod contra rempub[licam] noverimus civitatis non cedare nec volumus cessare a predictis causa odii vel amoris vel alterius rei, defendereque tamquam propria. Sic nos Deus adiuvet.

Księga wpisów wsi Konopnicy, zawierająca sprawy wieczyste, roku Chrystusowego 1521.

Acta seu liber inscriptionum ville Conopniicza acticationes eorundem continencia eviterne durancia anno Christi 1521

Przed rajcami lubelskimi Wawrzyniec, opiekun Anny z Konopnicy żony Jana z Żółkwi, oświadczył, że została ona spleciona z dóbr pozostałych po jej rodzicach, wyku-

1.ª Rotę przysięgi wpisano w górnej części karty 1, pozostawiając jej pozostałą część niezapisaną. Dukt pisma charakterystyczny dla zawartych w księdze zapisek pochodzących z lat dwudziestych XVI w.

2.ª Kartę 1v pozostawiono niezapisaną.

pionych z rąk Piotra Pietrasza. Otrzymała 3 grzywny w pieniądzu oraz krowę z jałówką. Jej mąż ma je zabezpieczyć (na swoim majątku) w Żółkwi.

Ex assensu dominorum ac spectabilium virorum consulum Lublinensium pro tunc existentium, videlicet: Valentini Rachenski¹, Nicolai Vischnyowski², Thome notarii³, Stanisłai Zelazo⁴, Andree Schadurka⁵, Petri auri-fabri⁶, Petri convischar⁷, Venceslai⁸ etc.

Coram stans laboriosus Laurencius, tutor Anne de Con < o^a > pnycza, pro connubio per maritum Johannem de Zolkwya⁹ suscepta, ubi recognovit libere quod recepit sortem propinquitatis post matrem et patrem cedentem [s] a Petro Pyotrascha, cmethone ville Conopnycza, per modum totale completeque solucionis. Recipiens marcis tres peccunie numeri et mone-te Poloncialium, vaccam cum vitulo ubi eundo quietum reddit. Maritus

3.^a Brakującą literę zapisano nad wyrazem. ^b Zielone Świątki w 1521 r. przypadły 19 V. Tutaj chodzi albo o środę mieszczącą się w oktawie tego święta lub też o środę przed tym świętem. Z treści zapiski wynika, że ta data odnosi się do czasu czynności prawnej, załatwionej przed ławą konopnicką. ^c Ten krótki fragment znajduje się w ostatnim wierszu. Sprawia wrażenie dopisanego przez tego samego pisarza, który sporządził zapis.

3.¹ Walenty Rachalski, finansista, burmistrz i rajca lubelski w latach 1519–1526, ławnik w 1510 r. Zmarł w 1529 r. – M. Chojęta, op. cit., s. 175 i n.; R. Szczygieł, op. cit., s. 195 (indeks osób). ² Mikołaj Wiśniowski, finansista, burmistrz i rajca lubelski w latach 1516, 1519–1526, 1528–1535, wójt sądowy (1519–1520), ławnik (1510, 1515). Zmarł w 1536 r. – M. Chojęta, op. cit., s. 184; R. Szczygieł, op. cit., s. 196.

³ Tomasz, finansista, pisarz konsystorski i ziemski lubelski. Pochodził z Wysokiego. Burmistrz i rajca lubelski w latach 1509–1510, 1518, 1520–1522, 1524–1535. Prowizor kościoła św. Stanisława w 1534 r. Zmarł w 1536 r. – M. Chojęta, op. cit., s. 181 i n.; R. Szczygieł, op. cit., s. 196. ⁴ Stanisław Żelazo, czapnik i kupiec, rajca lubelski w latach 1518–1521, ławnik w 1508, 1510 i 1511 r., prowizor szpitala św. Ducha w 1522 r. Zmarł po 1528 r. – M. Chojęta, op. cit., s. 185; R. Szczygieł, op. cit., s. 197.

⁵ Andrzej Szadurka, finansista, sołtys w podlubelskiej wsi Wrotków (1505 i 1518), rajca lubelski w latach 1495, 1503–1505, 1508–1509, 1519, 1521 – M. Chojęta, op. cit., s. 181; R. Szczygieł, op. cit., s. 196. ⁶ Piotr, złotnik, rajca lubelski (1519, 1521–1524), wójt przysięgły i ławnik (1516–1518), szafarz w 1527 r. – M. Chojęta, op. cit., s. 175; R. Szczygieł, op. cit., s. 195.

⁷ Piotr Czarny Jan (Conwisar), krawiec, rajca lubelski (w latach 1509, 1511, 1515–1517, 1519, 1521, 1523, 1526, 1528, 1529, 1531), wójt sądowy (1518, 1522), ławnik (1495, 1503, 1508). Zmarł w 1531 r. – M. Chojęta, op. cit., s. 174; R. Szczygieł, op. cit., s. 192. ⁸ Wacław, kupiec, rajca lubelski w latach 1520–1521, 1523, 1525–1526, ławnik (1508, 1510–1511, 1515–1516). Zmarł w 1528 r. – M. Chojęta, op. cit., s. 183; R. Szczygieł, op. cit., s. 196.

⁹ Zapewne Żółkiew, wieś w dawnej ziemi chełmskiej, w powiecie krasnostawskim, położona około 40 km SE od Konopnicy, we współczesnej gminie Żółkiewka.

itaque suos hec ipsam in Zolkwya reformare obligatur. Feria quarta Pentecosten [15 V lub 22 V^b] actum est. Presentibus Johanne Szegnnany, Stanisłao Lasznyk de Szolkwye. Actum in Lublin civitate etc.

< de iudicio Conopcznycza [s^f] >

4. k. 2

24 V 1521 r.

Dwaj opiekunowie Katarzyny Zegadłówny z Konopnicy zeznali przed Walentym Rachalskim, że otrzymała ona całą spłatę z dziedzictwa, oszacowaną na 5 grzywien. Nie będzie do nich wysuwać dalszych roszczeń.

Martinus Grwczek, Nicolaus Zegadlo¹, legitimi tutores Katherine Zegadłowna de villa Conopnycza, recognoverunt coram domino Rachenski Valentino² et testibus infra notatis, quia taxata hereditate et bonis quinque marcis peccuniarum eiusdem Katherine sorte hereditaria. Ipsa itaque per tutorem suum Johannem Kyelbascha³, ex iudicio sibi deputatum, totalem solucionem recepisce recognovit quietavitque, nec valens eundem impelere in eisdem bonis. Actum in iudicio bannito Conopnicza, feria sexta ante Trinitatis [24 V^a]. Anno quo supra.

5. k. 2

Wkrótce po 30 V 1521 r.^a

Trzech rozjemców zeznało, że Jan bratanek Marcina Strzapki otrzymał częściową spłatę od swojego stryja z jego części dóbr dziedzicznych (pozostałych) po ojcu. Konia, świnie i kopę (groszy) stryj spłaci w dwóch ratach. Jan już otrzymał poćwieprzowiny, futro (kożuch) po zmarłym ojcu, a ze zbóż i wszystkich zasiewów 1/8 stogów oddaje, co skwitował.

4.ª Podana data odnosi się do czynności prawnej, załatwionej przed ławą konopnicką.

4.¹ Przedstawiciele kmieci rodziny Zegadłów, której przodkowie w XVI w. wchodzili w skład ścisłej elity wiejskiej, zamieszkiwali tę osadę co najmniej od połowy XV w. W 1454 r. wzmiankowana jest bowiem Anna, córka Piotra Zegadły – AO 2, k. 57v. ² Zob. nr 3, przyp. 1.

³ Rodzina Kielbasów w Konopnicy zaliczała się do najbardziej znaczących. Zamieszkiwała w tej wsi co najmniej od połowy XV w. Wzmiankowany jest wtedy kmieć Maciej Kielbasa i jego syn Mikołaj, mieszczanin krasnostawski – APL, Akta miasta Lublina (dalej cyt.: AmL), sygn. 1, k. 5v z 1465 r.

5.ª Boże Ciało w 1521 r. przypadało na 30 V, jego oktawa zaś na 6 VI.

Arbitri per concordiam arbitraverunt serie tali, videlicet Jacobus Zorawy, Mathias Gomoli, Petrus Lascha, ville Conopnicza eiusdem in iudicio recognoverunt et domino Rachenski¹, quomodo [?] Joannes filiaster Martini Strzampka recognovit, quod per se suscepisse satisfactionem ac sufficientem solutionem ab eodem patruo suo de sorte paternorum bonorum hereditariorum. Principaliter equum [s], porcarum, sexagenam pecunie tenebitur ad huc solvere eidem idem patruus in duas ratas: medietatem pro festo Simonis Jude proximo futuro [28 X], alterum pro festo purificationis Marie sequentem [2 II 1522 r.]. Pernam lardi iam recepit, pelliceum ob mortuum paternaliam recepit. Item de annona et omni segete, cassulam octavam reddit, quod quietavit. Actum infra octavas Corporis Domini, anno supra.

6. k. 2v

22 VI 1521 r.

Przed burmistrzem i rajcami, wójt, ławnicy i chłopi z Konopnicy zeznali, że zostało zawarte małżeństwo pomiędzy Andrzejem Ligoniem i Barbarą Mikurdzianką, która otrzymała dobra dziedziczne po połowie z nieletnim synem swego zmarłego brata. Andrzej wszedł w posiadanie części przypadającej jego żonie, natomiast część należną chłopcu ma mu wydzielić po osiągnięciu przez niego lat sprawnych. Natomiast ojciec tegoż Andrzeja Jan ma mu przekazać 10 grzywien, które Barbara zapisze mu na swojej części dziedzictwa. Ponadto było należne chłopcu oszacowano na dwie grzywny, z 14 barci miodowych zaś siedem ma przypaść chłopcu, a pozostałe Barbarze.

Nos Venceslaus preconsul¹, Valentinus Rachenski², Nicolaus Vischnyowski³, Stanislaus Zelazo⁴, Petrus Convi⁵, Petrus [-Petr-] Zlot⁶hnyk⁶, consules Lublinenses tenore presencium recognoscimus, quomodo Nicolaus Zegadlo advocatus, Johannes Ligon, Martinus Strzampka, Martinus Thomczik scabini, Jacobus Schwrowy, Andreas pyekar⁷z,

5.¹ Zob. nr 3, przyp. 1.

6.^a Nadpisano nad tekstem. Odczyt nie jest pewny.

6.¹ Zob. nr 3, przyp. 8. ² Zob. nr 3, przyp. 1. ³ Zob. nr 3, przyp. 2. ⁴ Zob. nr 3, przyp. 4. ⁵ Zob. nr 3, przyp. 7. ⁶ Zob. nr 3, przyp. 6. ⁷ W 1475 i 1483 r. wzmiankowany jest Andrzej Piekarz – AO 5, k. 30, AmL 1, k. 174v. Nie ma pewności, czy określenie „Piekarz” jest nazwiskiem (przydomkiem), czy też określeniem odzawodowym.

Petrus Myazek⁸, Joannes Michalczik ville Conopnicza cmethones tamquam assessores huiusce cause et negocii infra notati. Quia stante matrimoniali copula, [-Johannes-] Andreas Ligon coniunxit matrimonialiter Barbaram Mikurdzanka. Que hereditatem propriam iure successionis per medium cum infante seu puero fratris sui relicto <habet [?]^a>. In qua hereditaria bona per medium super Barbaram devoluta, idem Andreas intravit uti legitimus maritus suus. Dividi tamen hec hereditas debet per medium dum et que puer legitimus ceperit et discrecionis annos. Johannes itaque Ligon legitimus pater Andree prelibati expediens honorifice filium suum decem marcas pecunie numeri et monete Poloncialium consuete in Regno, occasionis bonorum hereditariorum Barbare uxoris sue. Que itaque Barbara in medietate hereditariorum bonorum suorum iure successionis devolutorum eidem Andree easdem decem marcis intrapositionis inscribit et obligat ac reformat, que cedere eidem approbatur sed dempta sorte fratris sue. Cuius pueri parapherna peccora arbitrali concordia facta taxata sunt in marcis duas pecunie, apum mellificia⁹ XIII, septem puero cedere tenebuntur, reliqua vero eidem Barbare. Acta sunt in Lublin, sabato ante Johannis Baptiste natalis proximo anno Christi 1521.

7. k. 2v

15 V 1521 r.

Marcin Raza z siostrą i bratem sprzedał swój łan, położony między polami Zegnego i Brozka, kmieciowi Stanisławowi Kresie (Krzeszy?) za 7 wiardunków.

Venditio lanei per Martinum

Coram iudicio bannito per prefatum advocatum cum scabinis ville Conopnicza, stans personaliter Martinus Raza, non compulsus sed fretus, amicorum suorum consilio, recognovit se vendidisse laneum proprium suum <laborioso Stanislao Creschą cmethoni^a>, iacentem inter Zegnani parte ex una et inter Brozek partibus ab altera sittum, pro septem fertonibus pecunie resignavitque [-per tutorem ipsius-] cum sorore et

⁸ Przodkiem Piotra był zapewne kmieć konopnicki Jan Miazek, wzmiankowany w 1487 r. – AO 6, k. 144v. ⁹ Barcie konopnickie odnotowano znacznie wcześniej, bo w 1468 r. – AmL 1, k. 47v.

7.^a Ten fragment tekstu zapisano kilka wierszy niżej, po słowie videbitur, prawidłowe miejsce jego umieszczenia oznaczono symbolem †.

fratre eviterne, cum omni proprietate, nihil pro se et suis successoribus legitimis. Quem prefatum laneum donare, alienare et in usus suos convertere prout sibi melius videbitur. Actum feria quarta ante Pentecosten, anno Christi millesimo quingentesimo vigesimo primo.

8. k. 2v-3

16 VII 1521 r.

Kmieć Marcin Strzampka, opiekun dzieci po swoim zmarłym bracie, które osiągnęły lata sprawne, rozlicza się z okresu opieki nad nimi. Po pierwsze ma dać wynagrodzenie za wiosenne zasiewy. Po drugie ma obsiać osiem i pół stajów z łanu, z których zatrzyma dla siebie 1/8 stogów z rocznych zbiorów, ma także zatrzymać owies z trzech stajów łanu, jedno staje pszenicy z jęczmieniem. Ma zwrócić stóg (bróg) pszenicy jarej, trzy korce grochu, cztery półcie wieprzowe, dwa sadła, zapłacić siedem wiardunków za browar po ojcu, dwa konie, osiem i pół grzywny, oddać łan pola i odnowić (zabudowania?), zwrócić wóz, pługi i pozostałe (sprzęty).

Martinus Strzampka cmetho, volens tutorie sue satisfacere pueris orphanis fratris sui germani relictis dum quando annos discrecionis habuerit, segetes equales recompensare debet. [k. 3] Primo debet seminare laneum stadiorum octo cum dimidio [?] annalis segetes de talia segete octavam cassulam actipiet [s] pro se, quot filiastrum suis segetibus exhereditavit. Quot ex eisdem segetibus recipere debuit avene tria stadia lanei, stadium triticum cum ordeo lanei, acervum silignis quem recepit restituere debet equalem, tres coretos pise, pernas IIII lardi, due arvinae, septem fertones pro braxatorii paternalibus ea reponere debet, equos duos taxat igitur prefatis et peccunis septem fertonom. Similiter de istis prefatis exceptis satis reponere debet octo marcis cum media pueris prefatis. Fideiussores horum Mathias Stanyo, Stanislaus Crisza, Jacobus Kyelbasa¹, Stanislaus Schwcha, et laneum agri et debet reparare. Actum est feria tertia in crastino divisionis Apostolorum, anno Domini 1521. Coram domino Valentino Rachenski², addendo parapherna domestica: currum, aratra et reliqua.

8.¹ W 1483 r. odnotowano Jakuba Kiełbasę, który wraz z Jakubem Piekarczyem poręczył spłatę zobowiązania wynikłego z zakupu zboża przez dwóch kmieci konopnickich u miejscowego plebana. Być może chodzi o tę samą osobę – AO 5, k. 30. ² Por. nr 3, przyp. 1.

9. k. 3

18 X 1524 r.^a

Stanisław Kudlak sprzedał pół włóki, położonej pomiędzy polami Mysza i Stanisława Szuchawy, Stanisławowi Krzeszy za trzy wiardunki.

Constitutus coram iudicio bannito quod fuit celebratum per Nicolaum Schegadlo viceadvocatum Konopniczensem et Jacobum Szurovy et Johannem Zegnany iuratos, feria tertia [s] post Galli, anno Domini 1524. Stanislaus Kudlak recognovit se foro perpetue et irrevocabilis venditionis medium mansum agri, inter Mysza ex una et Stanislaum Szuchawa agros, pro tribus fertonis Stanislao Krzesza vendidisse. Quemquidem medium mansum agri prefato Krzesza unacum suis successoribus legitimis tam late, longe et circumferentialiter, prout ab antiquo in suis metis est limitatus et distinctus, hereditarie resignavit, habendum, tenendum, possidendum ac ad usus suos quosuis uberiores et beneplacitos, prout illi melius et utilius videbit convertendum, recognoscens quia illi in tota satisfactum, quitans ipsum de eisdem et liberis pronunciacionis perpetuum et in ewm renunciacionis iam prefatis bonis in eternam.

10. k. 3v

10 VI 1525 r.

Maciej Bartyczka sprzedał 1/4 łanu, położonego między polem Stanisława Tomczyka a Marcina Tomczyka, za dwie kopy (groszy) Piotrowi Miazkowi. W związku z tą transakcją Miazek dał 12 groszy.

Nicolaus Schegadlo advocatus Konopniczensis una cum septem scabinis recognovit, quia coram iudicio bannito exposito, quod fuit celebratum sabato Trinitatis 1525, constitutus personaliter Mathias Bartyczka recognovit se foro perpetue et irrevocabilis venditionis unam quartam lanei, inter Stanislai Tomczyck [s] et Martini Tomczyck [s] agros iacentem, pro duabus sexagenis vendidisse Petro Myaszeck, quam cum omnibus iuribus, modis, limitatibus et graniciebus ita late, longe, prout eandem solus tenuit, habuit et prout ab antiquo ab aliis agris illi contignis est limitata et distincta, prefato Petro Myaszeck cum plena faciendi et dimittendi prefate resignavit. Recognoscens que illi in prefatis duabus sexagenis in toto

9.^a Zapis rozpoczyna się mniej więcej od połowy karty, bezpośrednio po poprzednim, trzy lata starszym. Jest on, podobnie jak następne wpisy, dziełem innego pisarza.

satisfactum est, de quibus ipsum quitat et liberum pronunciat perpetue et in ewm.

Item predictus Myaszeck dedit circa eandem resignationem inscribere, quod |–pro prefata–|occasione dicte quarte agri in iure Konopniczensi duodecim grossis exposuit.

11. k. 3v–4

28 IX 1525 r.^a

Andrzej Bartyczka sprzedał Janowi Żydowi (Żydowski) pół łanu z domem i ogrodem, położone między Ostatkiem, za pięć grzywien i 13 groszy.

Venditio medii lanei Johanni Szyd

Iudicium bannitum expositum per Nicolaum Szegadlo viceadvocatum Konopnyczensem, Jacobum Zurowy, Martinum Strzempka, Martinum Tomczyck, Johannem Zegnany, Martinum Gruczeck, Nicolaum Zestrzenyecz et Johannem Lygon, scabinos in eodem iudicio presidentes, quod fuit celebratum feria quinta in pro [s] festo sancti Michaelis Archangeli anno Domini 1525. Coram quo iudicio comparens personaliter laboriosus Andreas Bartyczka kmeto Konopniczensis recognovit se foro perpetue et irrevocabilis venditionis medium laneum agri <inter agros ipsius Ostateck iacentem^b> cum domo atque horto, Johanni Szyd pro quinque marcis et 13 grossis vendidisse. Quemquidem medium [k. 4] laneum agri sic at promitisi [ss] cum domo atque horto, cum omnibus iuribus, modis, limitibus et graniciebus, nec non cum omnibus pertinentiis ad prefatum medium laneum, quomodolibet ex antiquo spectantibus, prout eundem solus tenuit, habuit et huc usque possidet, prefato Johanni Szyd habendum, tenendum, possidendum, utifruendum ac ad usus suos quo suis uberiori et beneplacitos, prout illi melius et utilius videbitur convertendum hereditarie resignavit, sic quod qui anno et die siluerit perpetuum silentium habere debet de forma iuris, super quod memoriale posuit et iudicium recepit.

11. ^a Święto Michała Archanioła w 1525 r. przypadało na piątek, 29 IX. Data dzienna 28 IX jest właściwa przy założeniu, że pisarzowi chodziło o czwartek poprzedzający to święto.

^b Fragment dopisano u dołu karty 3v. Znakiem † wskazano jego miejsce w tekście.

12. k. 4

13 VI 1526 r.

Maciej Mato kmięć z Konopnicy w imieniu własnym i swoich dzieci oświadczył, że Jan Zegnany spłacił jego dzieci z przypadającej na nie części spadku po stryju. Dla wzmocnienia tego zrzeczenia złożył przysięgę oraz przedstawił trzech poręczycieli.

Acta feria quarta ante Vitti anno Domini 1526

Mathias Matho kmetho Konopnyczensis personaliter coram consulatu constitutus suo atque puerorum suorum omnium nominibus publice recognovit, quod illi Johannes Zegnany pro omnium successionem patruelis ad ipsos pueros devoluta realiter et cum effectu satisfecit et persolvit. De qua succezione nomine puerorum dictorum se abrenuntiavit, spondens manu stipulata a pueris prefatis pro omni impetitionem et ob maiorem securitatem: Jacobus Jakel¹, Jan Kyelbasza et Martinus fideiusserunt, promittentes occasione promissorum intercedere et indamnare reddere.

13. k. 4–4v

16 VII 1526 r.

Marcin syn Mazurów z Konopnicy oświadczył, że jego matka Małgorzata Mazurowa w pełni spłaciła i odprawiła go z dóbr ojczystych. Otrzymał pół włóki położonej pomiędzy polami Strząpki i Tomczyka, trzy woły, trzy konie, krowę z cielęciem, dziewięć owiec, siedem macior. Drugą połowę włóki, którą nadal trzyma Małgorzata Mazurowa, po jej śmierci podzielił się po połowie jej kolejni dwaj synowie: Mateusz i Jan, jeśli przeżyją matkę. Jan ma pozostać na części, na której obecnie mieszka. Małgorzata na tej połowie włóki przekazała Marcinowi dziewięć staj pszenicy i trzy owsa, które po zbiorach zatrzyma. Co się tyczy domu, gdzie dotąd mieszka Marcin, wspomniana Mazurowa winna na własny koszt wznieść mu (inny) do Bożego Narodzenia z jego pomocą przy zwózce drewna.

Feria secunda in crastino Divisionis Apostolorum 1526

Martinus filius Masurove de Konopnycza coram famato domino Valentino Rachansky¹ personaliter constitutus recognovit, quod Margaretha

12.¹ W 1452 r. w Konopnicy istniała karczma, wzmiankowana przy okazji pobicia miejscowego sługi kościelnego, która znajdowała się w rękach Jakela (AO 2, k. 21–21v), być może tożsamesgo ze wspomnianym kilka lat później karczmarzem Andrzejem (AO 2, k. 108v z 1456 r.). Zapewne był to przodek Jakuba Jakela.

13.ª Dopisano nad właściwym słowem.

Masurowa mater eius legitima ipsum de bonis paternis totaliter emancipavit et expedit, sic quia illi medium mansum agri inter Strempka et Thomczyck agros iacentem, tres boves, tres equos, vaccam cum vitulo, novem oves, septem scrophas, realiter et cum effectu dedit. Item medium mansum alium, quem pronunc prefata Masurowa possidet, quod absit si prius, quam prefati duo filii eius, videlicet Mathias et [k. 4v] et [s] Johannes ex hoc seculo decesserit, extunc prefatum medium mansum agri invicem per medium dividere debent; taliter, quod Johannes filius eius in sua portione, ubi pronunc habitat, permanere debet pa < ci^a > fice perpetue et in ewm absque quavis contradictione. In quoquidem manso prefata Masurowa pretacto Martino filio suo novem stadia siliginis et tria stadia avene dedit et donavit. Et quotquid sibi adseminavit, illud percipere debet. Quod autem tangit | -edificum videlicet- | palacium | -illud- | domus, ubi Martinus ad presens habitat, illud prefata Masurova nunc dicti Martini abhinc ad festum Nativitatis Domini propriis [25 XII 1526] impensis edificare | -debet et Martinus prefatus- | cum adiutorio Martini, videlicet robora ducendo debet.

14. k. 4v

19 X 1526 r.

| = Feria sexta in crastino Luce evangeliste iudicium bannitum opportunum 1526

Testamentum Gyron^a - |

15. k. 5

13 XII 1532 r.

Na plenarnym posiedzeniu rajców stawili się wójt i czterech ławników konopnickich i oświadczyli, że w miniony czwartek w ich wsi sprawowano sąd ławniczy (urzędujący) według zasad prawa niemieckiego magdeburskiego. W jego trakcie dokonano zrzeczeń dóbr dziedzicznych i innych spraw, niżej wpisanych.

Anno Domini 1532 feria sexta ipso die sancte Lucie. Coram plenaria consulari sessione personaliter constituti providi Nicolaus Zegadlo advo-

13.¹ Por. nr 3, przyp. 1.

14.ª Zapis rozpoczęty, niedokończony, w całości przekreślony. Poniżej pozostawiono około połowy wolnej karty, również przekreślonej przy pomocy dwóch ukośnych linii.

catus et Jacobus Surovy ac Martinus Thomczyk < et Martinus Strzempka cum Johanne Zegnany^a >, scabini iurati ville Conopnicza recognoverunt, quod feria quinta nunc preterita [12 XII] in ville eadem Conopnicza iudicium banniverunt et illud in forum iuris Maydeburgensis celebraverunt, coram quoquidem iudicio resignaciones hereditatum ac alie actiones infra notatis acte sunt.

16. k. 5

13 XII 1532 r.

Maciej Drab syn Mikołaja Zegadły oświadczył, że jego ojciec darował mu łaskawie należną część dóbr. Maciej nie będzie w tej sprawie wysuwał dalszych roszczeń, szczególnie do działów jego pozostałych braci.

Abrenunciatio [s] Nicolao^a Drab

Constitutus personaliter coram eodem iudicio | -Nicol- | Mathias Drab filius Nicolai Zegadlo, sanus mete et cum bona amici deliberacione fassus est et publice recognovit, quod providus Nicolaus Zegadlo pater suus, ex affectu paterne satis gracie, eundem donavit et ex bonis suis absolvit renunciavitque [s] idem Mathias Drab omni expectationi paterne, pollicendo peramplius nullam sortem cum suis fratribus reliquis post patrem suum prefatum repetere velle. Super quod ipse Nicolaus Zegadlo iuri protestando memoriale posuit.

17. k. 5-5v

13 XII 1532 r.

Helena Kostosiowa przez swojego opiekuna Piotra Kielbasę oświadczyła, że zrzekła się półłanka, położonego między łanami należącymi do Liska i Miazka, na rzecz Wojciecha syna Mikołaja Zegadły, za trzy wiardunki.

15.ª Fragment tekstu dopisano u góry karty 5, bezpośrednio nad tekstem zapiski. Jego miejsce wskazano za pomocą dwóch ukośnych kresek.

16.ª Nie ma pewności, czy chodzi o czynność prawną dokonaną przez Mikołaja czy też Macieja Draba, skoro w tekście zapisu występuje Maciej, imię Mikołaj zaś przekreślono. Jednocześnie wspomniano o ojcu Draba, który miał na imię Mikołaj.

Alberto Zegadlo medius laneus agri resignatur

Coram eodem iudicio stans personaliter Helena Costhossyova per suum tutorem ad id assumptum Petrum Kyelbassa, palam fassa est et recognovit, quia laborioso Alberto filio Nicolai Zegadlo medium laneum agri, inter laneos Lyssek ex una et Myasek ex altera partibus iacentem, pro tribus fertionibus pecunie comunis [k. 5v] totalis iam et effective solucionis cum omnibus iuribus, modis, limitibus, graniciebus, prout eundem sola habuit, tenuit et hucusque possedit, habendum, tenendum, possidendum, utifruendum, et ad omnes usus suos beneplacitos convertendum hereditarie resignavit, pollicendo prefata Helena tuicionem Nicolao suprascripto iuxta iuris Theutonici formam.

18. k. 5v

13 XII 1532 r.

Helena Kostosiowa zeznała za pośrednictwem swojego opiekuna Piotra Kielbasy, że Marcinowi Palakowi swojemu zięciowi, z racji posagu za jej córkę Katarzynę Kostosiównę, dała pół łanu położonego pomiędzy polem Miazka a pastwiskiem (wygonem).

Dos Caterine Costossyowna

Constituta personaliter coram eodem iudicio Helena Costossyova palam et expresse recognovit per Petrum Kyelbassa tutorem sibi ad id assumptum, quia provido Martino Palak, genero suo, post Caterinam filiam suam eidem Martino nuptui datam ratione certe et vere dotis, dedit, assignavit presentibusque dat et assignat medium laneum agri, inter agrum Myasek ex una et expulsorium ex altera partibus iacentem. Quem quidem medium laneum, eidem Martino genero suo et Catherine uxori eius, resignavit habendum, tenendum, possidendum, nihil iuris et dominii ipsa Helena in et super eodem medio laneo sibimet reservando, sed in ipsos coniuges prefatos ratione dotacionis et resignacionis presentes transfundendo. Quod solidatum est memoriali scabinorum.

19. k. 5v-6

13 XII 1532 r.

Stanisław Wiecheć oświadczył, że sprzedał łan, położony koło Daluja, za pięć grzywien i 12 groszy Jakubowi Surowce.

Jacobo Surowka | -medius- | laneus resignatur

Constitutus personaliter coram eodem iudicio Stanislaus Vyehecz palam et expresse [k. 6] fassus est et recognovit, quia laborioso Jacobo Surowka laneum agri proprium, penes Dalvy consistentem, pro marcis quinque et grossis 12 pecunie comunis [s] in Regno Polonie currentis, totalis iam et effective solucionis, cum omni iure, modo et proprietate, limitibus, graniciebus, prout eundem solus tenenuit, habendum, tenendum et ad omnes usus suos beneplacitos convertendum, nihil pro se et suis quibusvis posteris reservando, hereditarie resignavit, pollicendo tuicionem Jacobo Surowka predicto iuxta iuris Theutonici formam.

20. k. 6

13 XII 1532 r.

Kmieć Jan Skiba zeznał przed sądem, że zrzekł się na rzecz Marcina Tomczyka połowy łanu, położonego pomiędzy polami Rawszy i Strzapka, za trzy grzywny.

Martino Thomczik medius laneus resignatur

Stans personaliter coram eodem iudicio laboriosus Joannes Skyba palam et expresse recognovit, quia provido Martino Thomczyk et eius legitimis successoribus medium laneum agri, inter Rawsza¹ ex una et Strzapka ex altera partibus consistentem, pro marcis tribus pecunie comunis [s] totaliter iam et effective solucionis, cum omni iure, dominio, limitibus, graniciebus, nihil sibi et suis posteris ibidem proprietatis reservando, habendum, tenendum et ad usus suos beneplacitos convertendum hereditarie resignavit, pollicendo tuicionem Martino Thomczik iuxta iuris Theutonici formam.

21. k. 6-6v

13 XII 1532 r.

Piotr Daluj zeznał, że zrzekł się na rzecz Marcina Nogieczka pół łanu, położonego między polami Siestrzeńca i Dalu, za sumę trzech grzywien.

20.¹ W 1483 r. „Johannes Rawsyczsky” wraz z Janem Sáborką nabyli u Piotra plebana konopnickiego stóg zboża za pięć grzywien i wiardunek – AO 5, k. 30.

Martino Nogecz medius laneus resignatur

Coram eodem iudicio personaliter comparens Petrus Dalvy fassus est publice et recognovit, quia medium laneum agri suum proprium, inter agros Syestrzenyecz ex una et Dalvy partibus ex altera iacentem, laborioso Martino Nogecz pro tribus marcis totalem solucionis [k. 6v] cum omnibus iuris, metis, limitibus, prout solus ex antiquo tenuit, habuit et possedit, nihil penitus pro se et eius successoribus reservando, eidem Nogecz possidendum, tenendum at in suos usus beneplacitos convertendum resignavit, pollicendo ipsum tueri aquavis impetitione iuxta formam iuris.

22. k. 6v

13 XII 1532 r.

Stanisław Suchawa zrzekł się na rzecz Stanisława Ligończyka łanu i ćwiertni (1/4 łanu), położonego między polami Jakuba Kiełbasy i Kresy, za sumę sześciu grzywien bez 12 groszy.

Stanislao Ligonczik laneus agri resignatur

Coram eodem iudicio personaliter comparens Stanislaus Suchava palam et expresse fassus est et recognovit, quia laneum agri sui et quartam, inter laneos |–Stanislai Liigonczik–| <Jacobi Kyelbassa^a> ex una et Cresa partibus ex altera consistentem, provido Stanislao Lygonczik, pro sex marcis pecunie comunis [s] minus grossis 12, totalem iam solucionis cum omni iure, metis, limitibus, prout ex antiquo emensuratus est, nihil penitus pro se et suis legitimis successoribus reservando, eidem Stanislao Ligonczik possidendum, tenendum et in suos eiusque successorum usus beneplacitos convertendum, resignavit, pollicendo ipsum tueri aquavis impetitione iuxta formam iuris.

23. k. 6v–7

13 XII 1532 r.

Jan Gąbos zrzekł się na rzecz Stefana Kukielki połowy łanu, położonego między polami Gruczka i Kiełbasy, za dwie grzywny.

22.^a Tekst nadpisany nad skreślonym fragmentem.

Steffano Kukelka medius laneus resignatur

Stans personaliter coram eodem iudicio bannito providus Joannes Gąboss¹ palam et expresse fassus est et recognovit, quia medium laneum agri proprium, inter agros Gruczek ex una [k. 7] et Kyelbassa ex altera partibus iacentem, cum omnibus iuribus, modis, limitibus, prout ex antiquo ab aliis agris emensuratus est, nihil iuris sibi suisque posteris reservando, laborioso Steffano Kukelka pro marcis duabus pecunie comunis [s] totalem iam solucionis, iure hereditario habendum, tenendum, possidendumque resignavit, pollicendo ipsum Kukelka ab omni impetitione iuxta cursus et observacionem iuris Theutonici, tueri et deffendere.

24. k. 7

13 XII 1532 r.

Jan Zegnany został pozwany przez czapnika Adama, syna zmarłego Macieja Matho, domagającego się uznania przysługującego mu prawa bliższości do pola Jana Zegnane, sprzedanego w czasie obecnych roków sądowych. Adam jako strona pozywająca nie przybył na rozstrzygającą, trzecią rozprawę. Rajcy ogłosili wyrok, na mocy którego roszczenia Adama zostały odrzucone.

Joannis Zegnani

Providus Joannes Zegnani citatus ad instanciam Ade pileatoris, filii olim Mathie Matho, qui pretendebat se propinquitatem et ius habere ad agrum ipsi Zegnani venditum in hodierno iudicio bannito, tamquam tercio peremptorio, astitit terminum adversus Adam actorem, qui non comparuit audire decretum a dominis consulibus ex iure scripto, ad quos ipsemet actor existens apelaverat. Ideo ipsum Joannem Zegnani iudicium liberum, deinceps ab impetitione actoris prefate pronuntiavit, quod et domini consules confirmaverunt, quod solidatum est.

23.¹ Być może krewnym Jana Gąbosa był niejaki „Stanislaus Geboss de Konopnicza”, który w 1561 r. w czasie tortur przyznał się do licznych kradzieży, m.in. w Konopnicy i Lublinie, oraz do zabójstwa Andrzeja Zajączka z Radawca. Jednej z kradzieży dokonał wspólnie z Szewczykiem z Konopnicy i Stanisławem synem Kusa z Wierzbicy – AmL, sygn. 140 (Księga złoczyńców), k. 39.

Rajcy lubelscy wybrali Marcina Tomczyka na wójta, zaś Jakuba Surowego, Jakuba Surówkę, Mikołaja Zegadłę, Marcina Strząpke, Marcina Gruczka, Jana Zegnanego i Marcina Rawszę na ławników konopnickich.

Martinus Tomczik advocatus, Jacobus Szurovi, Jacobus Szurow-[k.7v]ka, Nicolaus Zegadlo, Martinus Strząpka, Martinus Gruczek, Johannes Zegnani, Martinus Rafsza, scabini iurati per dominos consules Lublinenses, feria quarta ante dominica Letare anno Domini 1533, ad villam eorum Conopnicza, sunt electi.

Rajcy lubelscy wraz z ławnikami wsi Konopnica rozstrzygnęli spór pomiędzy Marcinem Gruczkiem i Katarzyną Misiową, wieśniakami z Konopnicy, dotyczący półłanka położonego pomiędzy gajem plebana i półłankiem Jakiela, kupionego przez Katarzynę. Marcin natomiast powoływał się na prawo bliższości po swoim zmarłym wuju Janie Neko mieszczaninie lubelskim. Ponieważ mocą orzeczenia sądu Marcin posiadał lepsze prawo do tego półłanka, więc miał pozostać na zawsze w jego posiadaniu. Natomiast Katarzyna miała otrzymać rekompensatę w wysokości 24 groszy.

Postquam facta esset dissensio et controversia inter laboriosos Martinum Gruczek ex una et Catherinam Myssyowa ex altera partibus, villanos de Conopnicza, occasione medii lanei agri, penes gaium plebani ex una et medium laneum, quem Jakel nunc tenet ex altera partibus iacentem, ad quem medium laneum agri prefatum, Caterina Myssiova ius quesitum [s], per emcionem [s] eius, Martinus vero Gruczek ius propinquitatis naturalis post famatum olim Johannem Neko civem Lublinensem¹, avunculum suum verum, eiusdem medii lanei possessorem, [k.8] pretendebat habere. Domini itaque consules, adhibitio ad id diligenti et sufficiente scrutinio et examinatione reppererunt. Et sententia mediante cum scabinos eiusdem ville decreverunt, quod Martinus Gruczek ius propinquitatis ad eundem laneum habens pociori iure, illum cum suis successoribus perpetue tenere et possidere debet. Solucionis tamen prius grossis 24 Catherine Misszy-

26.¹ Jan Neko, kuśnierz i rajca lubelski (1494-1496 i 1504) – M. Chojęta, *Elita władzy*, s. 173 i n.; R. Szczęgieł, *Konflikty społeczne*, s. 194 (indeks osób).

ova, quibus illam domini in spem gracie contentare, iusserunt, quos ipsa tulit et recepit.

Piotr Kiełbasa darował Janowi Nizinie zięciowi swemu i Ewie, jego żonie a swojej córce, pół łanu „szpitalnego”, położonego obok pól Mikurdziny.

Iudicium bannitum expositum celebratum est per advocatum et scabinos supprascriptos, feria quinta proxima post festum sancti Bartholomei anno Domini 1533

Joanni Nisina medius laneus donatur

Stans personaliter coram eodem iudicio bannito providus Petrus Kyelbassa sanus mente et comparos rationis, palam fassus est et recognovit, quia mere et de bona voluntate providereque ut Eva filia sua legitima uxor laboriosi Joannis dicti Nyszyna a marito eius prefato, debito tractaretur favore, ipsi Joanni Niszyna genero suo et Eve uxori eius legitime, medium laneum agri hospitalis¹, penes metas agrorum Mykurdzyney², perpetua et irrevocabili donacione, dedit et donavit, presentibusque dat et donat per ipsum Johanem uxoremque eius Evam ac eorundem posteros legitimos habendum, tenendum, possidendum, in eorumque usus convertendum, nihil iuris et proprietatis sibi amplius in eodem perpetue reservando. Quod ipse Johannes gener solidavit.

Jakub Kiełbasa ze swoim synem Mikołajem sprzedali Janowi Nizinie łan z domem i innymi zabudowaniami, położony pomiędzy polami Bąka i Suchawy, za osiem grzywien.

27.¹ Por. Wstęp, s. 6.

² Rodzina Mikurdów zamieszkiwała w Konopnicy już w poprzednim stuleciu. W 1494 r. kmieć Mikołaj Mikurda z Konopnicy nadał klerykowi Piotrowi ze szkoły lubelskiej jednego florena długu, jaki miał u Mikołaja Świątka z Wysokiego – AO 5, k. 330.

Joanni Niszina laneus agri resignatur

Stantes personaliter coram iudicio eodem laboriosi Jacobus Kyelbassa, cum Nicolao filio, palam et expresse maturaque deliberacione prehabita fassi sunt et recognoverunt, quia provido Joanni Niszyna titulo vendicionis perpetue, laneum agri cum domo et reliquis edificiis, inter agros Bąk ex una et Suchawa ex altera partibus consistentem, pro marcis octo pecunie comunis totalis iam solucionis, resignaverunt presentibusque resignant, habendum, tenendum, possidendum et in beneplacitos usus illius et eius successorum legitimorum convertendum, nihil iuris, domini, proprietatisque sibi ipsi Jacobus cum filio et suis quibusuis propinques reservando et relinquendo, pollicendo insuper ipsum a qualibet impetitione tueri iuxta formam iuris. Quod solidatum est.

29. k. 8v-9

28 VIII 1533 r.

Jan Nizina kmięć z Konopnicy zeznał przed sądem, że otrzymał od mistrza Andrzeja z Psar mansjonarza lubelskiego siedem grzywien, należnych jego bratu stryjeczemu, uczniowi (żakowi) Janowi. Pieniądze te Jan Nizina zabezpieczył na wszystkich swoich dobrach we wsi Konopnica. Mają one być wypłacane Janowi żakowi po dwie grzywny na każdą Wielkanoc, aż do spłacenia całej sumy, albo (w całości) w przypadku pilnej potrzeby.

Joanni scolari marce septem reformatur

Constitutus personaliter coram iudicio bannito eodem laboriosus Joannes Nizina cmetho de Conopnicza palam et expresse fassus est, quia marcas septem pecunie comunis [s] numeri et monete Poloncialium, discreti Joannis scolaris fratris sui patruelis, de manibus venerabilis magistri Andree de Psari mansionarii castri Lublinensis¹, tulit et realiter accepit. Quos-

29.¹ Andrzej z Psar, syn Stanisława, mansjonarz zamku lubelskiego. Bliższa lokalizacja miejscowości, z której pochodził, nie jest możliwa ze względu na znaczną częstotliwość występowania nazwy Psary na obszarze Polski. Wpisany na rok akademicki 1502/1503 na Uniwersytet Krakowski, gdzie w 1505 r. uzyskał stopień bakałarza, zaś w 1513 r. magistra sztuk wyzwolonych. Zmarł 18 IX 1537 r. w Lublinie – Metryka Uniwersytetu Krakowskiego z lat 1400–1508, wyd. A. Gąsiorowski, T. Jurek, I. Skierska przy współpracy R. Grzesika, t. 1, Kraków 2004, s. 594; Statuta nec non liber promotionum Philosophorum Ordinis in Universitate Studiorum Jagellonica ab anno 1402 ad an. 1849, edidit J. Muczkowski, Cracoviae 1849, s. 141 i 156. Wydawcy serdecznie dziękują Panu Profesorowi Marianowi Cha-

quidem marcas septem eidem fratri Joanni, reformat et presentibus inscribit in et super bonis suis omnibus in villa Conopnicza, quolibet habitis et possesis. A quibus marcis septem, eidem Joanni fratri, ad quodlibet festum Pasce marcas duas pecunie solvere, usque ad [k. 9] totalem septem marcarum prefatarum solucionem debet. Casu vero quo ipse Joannes frater eius scolaris prefatus ipsa pecunia ingruenti alique necessitate indignerit, extunc eidem ipse Joannes Nizina ipsam pecuniam simul et semel sine omni contradictione dare et solvere tenebitur. Quod solidatum est.

30. k. 9-9v

28 VIII 1533 r.

Mikołaj Siestrzeniec właściciel trzech ćwiertni pola z budynkami, położonego pomiędzy polami Nogiecz a Żaka, został pozwany przed sąd przez Stefana ślusarza i jego żonę Barbarę Piszczkównę, córkę kmiecia Michała Suchawy zwanego Piszczkiem, roszcujących sobie prawo bliższości po ojcu. Mikołaj Siestrzeniec przyprowadził pięciu świadków – ławników konopnickich, którzy pod przysięgą w obliczu rady miejskiej zeznali, że dawnymi laty zmarły Michał Suchawa zwany Piszczkiem oddał trzy ćwiertnie pola z budynkami Mikołajowi Siestrzeńcowi za siedmioletnią służbę z dwoma końmi, która została wyceniona po 60 groszy za rok. Rajcy wraz z ławnikami wysłuchawszy zeznania, wydali wyrok: Mikołaj Siestrzeniec ma zatrzymać to pole z racji nadania, zaś Stefanowi i Barbarze Piszczkównie nakazali wieczyste milczenie.

Nicolao Szyestrzenyecz occasione trium quartarum agri pax firmatur Posteaquam laboriosus Nicolaus Siestrzenyecz possessor trium quartarum agri cum edificiis, inter agros Nogiecz ex una et Zak ex altera partibus consistencium, impeteretur per Steffanum serificem et Barbaram Pyszczkowna uxorem eius, filiam vero laboriosi Michaelis Suchawa alias Piszczek, qui ius propinquitatis post patrem eorum prefatum illic habere pretendebatur. Ex adverso vero < iam^a > Nicolaus Syestrzenyecz prefatus sufficienti testimonio fidedignorum et precipue scabinorum infrascriptorum, videlicet Nicolai Zegadlo, Martini Strząpka, Jacobi Kyelbassa, Mathie Stajno et Martini Rawsza deduxisset, qui sub oneribus suorum iuramento-

chajowi z Zakładu Historii XVI–XVIII wieku Instytutu Historii UMCS w Lublinie za pomoc i udostępnienie wyżej zamieszczonych informacji.

30.^a Nadpisano nad wierszem, a miejsce umieszczenia w nim tego słowa wskazano za pomocą znaku †.

rum coram consulatu, tamquam dominis hereditariis recognoverunt, quod annis retroactis ipse olim Michael Suchava alias Pisczek, Nicolao Szyestrzenyecz pro servicio, quod illi ipse Nicolaus per septennium cum equis duobus continue prestitit, servitium cuiuslibet anni ad grossis 60 taxando, tres quartas agri cum edificiis, ut supper specificatum est, dedit et coram iudicio donavit. Domini itaque consules certi testimonio exauditio repperunt et sententia mediante cum scabinis eiusdem ville decreverunt Nicolaum Szyestrzenyecz, ratione huiusmodi [?] donacionis cum suis posteris, in possessione earundem trium quartarum agri cum edificiis, perpetuo permanere. Ipsi vero Steffano et Barbare Pisczkowna eius uxori [k. 9v] perpetuum silentium imposuerunt. Quod solidatum est.

31. k. 9v

28 VIII 1533 r.

Karczmarz Wojciech Gzęgżółka zeznał, że zrzekł się na rzecz Mikołaja Michonia Kietbasicza większej karczmy z półtąnką we wsi Konopnica, za pięć grzywien bez 12 groszy.

Nicolao Michon taberna resignatur

Constitutus personaliter coram eodem iudicio Albertus Gszegszolka tabernator palam fassus est et recognovit, quia tabernam suam maiorem in villa Conopnicza consistentem cum medio laneo agri, pro marcis 5 minus grossis 12 totalis solucionis, laborioso Nicolao Michon Kyelbassycz, iure et titulo vendicionis hereditarie resignavit presentibusque resignat, habendam, tenendam, possidendam, utifruendam, cum omni iure, dominio et proprietate, sicut solus tenuit eandem et possederit, nihil amplius iuris, domini et proprietatis ibidem sibi et suis quibusvis posteris reservando et relinquendo. Imo pollicitus est eundem Michon, tueri et intercedere a quolibet impetitione iuxta formam iuris.

32. k. 9v–10

20 i 21 XI 1533 r.^a

Zmarły Stanisław Ostatek kmięć z Konopnicy dokonał jakiś czas temu sprzedaży na zasadzie litkupu półtąnka, położonego pomiędzy półtąnkami Jana Żyda (Żydka)

^{32.ª} Pierwsza z dat dziennych odnosi się do działanej przed sądem konopnickim czynności prawnej, druga do jej zeznania (i spisania) w lubelskim urzędzie radzieckim.

i Gabriela syna Ostatka, Stanisławowi Szaranowi swojemu zięciowi za dwie kopy (groszy). Z tej racji Ostatek otrzymał 24 grosze. Pozostałe pieniądze, mianowicie (po) jednej grzywnie Szaran miał wypłacić, za pośrednictwem Miazka, (dwóm) wnukom Ostatka, synom Stefana Markowicza. Dotąd to nie zostało spełnione, (wnukowie) proszą więc, by sąd nakazał Stanisławowi Szaranowi sprzedać ten półtąnek, aby łatwiej spłacił dług.

Iudicium bannitum plebiscitum celebratum est per providum Martinum Thomczik advocatum iuratum, et septem scabinos iuratos ville Conopnicza, feria quinta in crastino sancte Elizabeth anno Domini 1533.

Cuius acta in crastino [21 XI] coram officio consulari Lublinensi acticata sequuntur et primo:

Quemadmodum tempore iamdudum transacto, providus olim Stanislaus Ostatek cmeto de Conopnicza medium laneum suum proprium, inter Joannis Zyd ex una et Gabrielis filii eiusdem Ostatek medios laneos consistentem, laborioso Stanislaō Szaran genero suo pro duabus sexagenis pecunie vendiderat, [k.10] atque iuxta testimonium advocati et scabinorum, mercipotum facerat, grossis 24 desuper ab ipso Stanislaō Szaran genero accipiendo, assignandoque insuper, quod nepotibus eiusdem Ostatek, filiis Steffani Markovicz marca una pecuniarum per manus Myaszek solui et dari debuit. Quousque huc non est expletum per ipsum Stanislaum Szaran, petenteque eo ut admitteretur ei venditio eiusdem medii lanei, ut eo commodius debitum ipsius Ostatek, exolveretur [s]. Advotatus itaque et scabini ex admissione speciali et mandato dominorum proconsulis et consulum Lublinensium eiusdem ville dominorum hereditariorum, vendicionem eiusdem medii lanei propter causam suppra allegatum, ipsi Stanislaō Szaran admiserunt et legitime faciendum decreverunt. Quod ipse Stanislaus Szaran solidavit memoriale scabinorum.

33. k. 10

20 i 21 XI 1533 r.^a

Stanisław Szaran zięć zmarłego Stanisława Ostatka zeznał, że sprzedał Andrzejowi Ligończykowi zwanemu Mikurdą, połowę łanu, z którego płaci się od dawna 12 groszy czynszu, położonego pomiędzy półtąnkami Jana Żyda (Żydka) i Gabriela syna Ostatka, za 4 grzywny.

^{33.ª} Por. nr 32, przyp. a.

Andree Ligonczik medius laneus resignatur

Coram eadem iudicio stans personaliter laboriosus Stanislaus Szaran gener olim Stanislai Ostatek, cmeto ville Conopnicza, palam et expresse recognovit, quia provido Andree Ligonczik dicto Mikurda medium laneum agri, inter medios laneos Joannis Zyd ex una et Gabrielis filii ipsius Ostatek ex altera partibus consistentem, cum omni iure, dominio et proprietate, pro marcis 4 totalis iam et effective solutionis, vendidit et per presentes resignavit, cum grossis 12 census antiquitus solui consuereti habendum, tenendum et in eius illiusque successorum usum beneplacitum convertendum, nihil iure sibi ipsi amplius ibidem reservando. Pollicendoque ipsum tueri a quovis impetitione iuxta formam iuris. Quod solidatum est, que vendicio decreta est per dominos habere robur perpetue firmitatis.

34. k. 10v

Między 20–21 XI 1533 r. a 26 VIII 1534 r.^a

Mikołaj Rudnik z Ożarowa i Andrzej Lis z Konopnicy, świadkowie Stanisława Susola, zeznali przed burmistrzem i rajcami, że Stanisław Susol za (bliżej nieokreślone) dobra kupione od Stanisława Ostatka zapłacił 10 korców mąki i dwa korce pszenicy.

Coram dominis proconsule et consulibus stantes personaliter Nicolaus Rudnik de Ożarow¹ et Andreas Lyss de Conopnicza cmetones, testes per Stanislaum Sussol inducti recognoverunt sub suis iuramentis, quod revera sciunt et eis constat, quia ipse Stanislaus Sussol, Stanislao Ostatek super bona ab ipso empta |–de–| decem coretos farine et 2 coros tritici, dedit et persolvit. Quod huiusmodi testimonium decreto dominorum mediante, advocatus et scabini ville Conopnicza sentenciaverunt habere robur.

34.ª Taką datację mają sąsiednie zapiski.

34.¹ Ożarów, wieś położona około 12 km NW od Konopnicy, we współczesnej gminie Jastków.

35. k. 10v–11

26 VIII 1534 r.

Rajcy lubelscy po śmierci wójta Marcina Strząpki wybrali Mikołaja Zegadłę na wójta, zaś Marcina Tomczyka, Marcina Gruczka, Jakuba Surówkę, Jana Zegnanego, Marcina Rawszę, Piotra Miazka i Jana Mazurczyka na ławników konopnickich.

Anno Domini 1534, feria quarta proxima post Bartolomei. Per dominos consules Lublinenses ad villam Conopnicza, post mortem Martini Strząpka advocati, Nicolaum Zegadlo advocatum, Martinum Thomczik, |–S–| Martinum Gruczek, Jacobum Szurówka, Joannem Zegnan, Martinum Raffsa, Petrum Myasek et Joannem Mazurczik [k.11] scabinos, elegerunt.

36. k. 11

8 IV 1535 r.

Mieszczanin z Opatowca Andrzej Borzym w imieniu własnym i brata Leonarda darował Jakubowi Jakielowi ich półłanek ojczysty, położony pomiędzy łąnem plebańskim a półłankiem należącym do Marcina Gruczka.

1535

Feria quinta post dominicam Conductus Pasce iudicium bannitum expositum celebratum est in villa Conopnicza.

Donacio facta Jacobo Jakel

Coram eodem iudicio personaliter constitutus providus Andreas Borzim opidanus [s] de Oppatowiecz¹ suo et Leonhardi fratris sui nominibus, palam et expresse fassus est et recognovit, quia medium laneum agri sui veri patrimonii, inter laneum plebani Conopniczensis ex una et medium laneum Martini Gruczek ex altera partibus iacentem, laborioso Jacobo Jakel et eius liberis omnibus legitimisque successoribus, ita late, longe circumferencialiter prout ex antiquo ab aliis agris illi adiacentibus est distinctus et dislimitatus, nihil pro se et fratre suo, eorumque quibusuis successoribus, ipse Andreas prefatus reservando et relinquendo, dedit, donavit et irrevocabiler appropriavit[s], presentibusque dat, donat et

36.¹ Opatowiec, niegdyś miasto, obecnie wieś położona na lewym brzegu Wisły naprzeciw ujścia Dunajca w powiecie kazimierskim, województwie świętokrzyskim.

appropriat perpetue et in ewm. Super quod ipse Jacobus Jakel memoriale iuris posuit.

37. k. 11–11v

8 IV 1535 r.

Mieszczanin Andrzej Borzym z Opatowca w imieniu własnym i brata Leonarda oświadczył, że sprzedał łąn położony pomiędzy łąnem Jakuba Stańczyka i półłankiem Marcina Gruczka oraz półłanek położony pomiędzy półłankiem Dalniowej i Jakuba Jakiela za trzy i jedną grzywnę, którą ma pobrać.

Martino Gruczek unus cum medio laneus resignatur

Comparendo personaliter coram eodem iudicio providus Andreas Borzim opidanus [s] de Oppatoviecz¹, suo et Leonhardi fratris sui nominibus, palam et expresse fassus est et recognovit, quia laneum unum agri integrum cum altero medio sui veri patrimonii, quorum integer penes [k.11v^a] laneum Jacobi Stanczik ex una et medium laneum Martini Gruczek ex altera; medius vero laneus inter medium laneum Dalnyova ex una et Jacobi Jakel ex altera partibus iacent et consistunt, laborioso Martino Gruczek cmetoni de Conopnicza, perpetua et irrevocabili vendicione, vedidit [s] et per presentes resignat, per ipsum Martinum Gruczek et eius legitimos successores habendum, tenendum, cum omni iure, dominio et proprietate, prout ex antiquo in suis limitibus sunt distincti. Quemquidem Martinum Gruczek idem Andreas Borzim, de totali et efectiva soluzione marcarum trium cum marca perceptura, pro eisdem agris quittavit et liberum pronuntiavit. Quod ipse Martinus Gruczek memoriali scabinorum solidavit.

38. k. 11v

8 IV 1535 r.

Jan Michalczyk sprzedał Janowi Mazurczykowi półłanek, położony pomiędzy dziedzictwem Andrzeja Lisa i Andrzeja Ligończyka, za cztery floreny bez siedmiu groszy.

37.ª Na górnym marginesie k. 11v, zapisano datę roczną: 1535.

37.¹ Por. nr 36, przyp. 1.

Joanni Mazurczik¹ medius laneus resignatur

Coram eodem iudicio personaliter comparens laboriosus Joannes Michalczik palam et expresse fassus est et recognovit, quia provido Joanni Mazurczik medium laneum eius proprium, inter hereditates providorum Andree Lyss ex una et Andree Ligonczik ex altera partibus consistentem, titulo et iure vendicionis perpetue resignavit et per presentes resignat, pro florenis 4 minus grossis 7 pecunie communis, numeri et monete Polonica-lum, totalis et effective solutionis habendum, tenendum, possidendum, vendendum, alienando, cum omni iure, dominio et proprietate, nihil ipse Joannes Michalczik sibi ibidem iuris reservando. Pollicitusque est ipsum tueri ab omni impetiture iuxta formam iuris.

39. k. 12

14 V 1535 r.

Rajcy lubelscy wybrali Mikołaja Zegadłę na wójta, zaś Marcina Tomczyka, Marcina Gruczka, Jakuba Surówkę, Jana Zegnane, Marcina Rawszę, Piotra Miazka i Jana Mazurczyka na ławników konopnickich.

Anno Domini 1535, feria sexta ante dominicam Pentacosten. Per dominos consules Lublinenses ad villam Conopnicza, Nicolaum Zegadło advocatum, Martinum Thomczik, Martinum Gruczek, Jacobum Szurowka, Joannem Zegnani, Martinum Rawsza, Petrum Miasek et Joannem Mazurczik scabinos, elegerunt.

40. k. 12–12v

1 VII 1535 r.

Rajca lubelski i dzierżawca Konopnicy Jan Lubomelski w imieniu rady lubelskiej osadził Mikołaja Zegadłę, kmiecia i „mistrza wieśniaków” z Konopnicy, na półłanku albo włoce, położonym między łąnami należącymi do Kostosiowej i tegoż Mikołaja Zegadły. W zamian ma z tego pola on i jego potomkowie świadczyć rajcom lub dzierżawcy robocizny, czynsze i inne powinności, (w takiej wysokości) jak to czynią (wieśniacy) posiadający w tej wsi inne łąny.

38.¹ Być może synem Jana Mazura, wójta i ławnika konopnickiego, był Maciej (Mathias filius Johannis Masur de Conopnycza), który w 1562 r. przed lubelskim sądem wójtowsko-ławniczym przyznał się do licznych kradzieży, w tym wołu i krowy swojemu ojcu – AmL 140 (Księga złoczyńców), k. 40v.

Feria quinta in vigilia Visitacionis gloriosissime virginis Marie, iudicium bannitum expositum celebratum est in villa civili Conopnicza.

Nicolai Zegadlo locacio

Coram eodem iudicio comparens personaliter famatus dominus Joannes Lubomelski consul Lublinensis et protunc tenutarius ville Conopnicza¹, cum assensu et speciali voluntatem [s/] omnium dominorum consulum, antiquorum et residencium, palam fassus est et recognovit, quia nomine consulatus tocius Lublinensis, tamquam heredum ville prefate dicte Conopnicza, providum Nicolaum Ze[k. 12v]gadło, cmethonem et magistrum rusticorum protunc in ipsa villa existentem, locaverunt perpetua locacione in et super medio manso seu laneo agri, penes laneos Costossyova ex una et eiusdem Nicolai Zegadlo ex altera partibus iacente. Quemquidem medium laneum predictum cum omnibus rubetis, ita late, longe circumferencialiterque, prout ex antiquo inter alios agros ei contignos sittus est, ipsi Nicolao Zegadlo et eius successoribus legitimis resignavit, presentibusque resignat, habendum, tenendum, possidendum, alienandum. De quo tamen ipsis dominis consulibus seu tenutario eorundem nunc, et pro tempore existenti de omnibus laboribus, oneribus, censibusque, prout ex aliis eiusdem ville laneis solvitur,olvere et respondere debebit, et eius successores debebunt perpetue. Quod solidatum est.

41. k. 12v–13

1 VII 1535 r.

Rajca lubelski i dzierżawca Konopnicy Jan Lubomelski w imieniu rady lubelskiej osadził Jakuba Krawca na półtunku dworskim, położonym między łanami Marcina Tomczyka a Jana Jenka. W zamian tenże Jakub i jego potomkowie mają z tego pola

40.ª Na górnym marginesie karty 12v napisano datę roczną: 1535.

40.¹ Jan Lubomelski, syn Mikołaja i Anny. Pochodził z rodziny szlacheckiej pieczętującej się herbem Zadora. W 1516 r. zapisał się na Uniwersytet w Lipsku. Ożenił się z Barbarą, córką mieszczanina krakowskiego Stanisława Jedwatha, z którą posiadał liczne potomstwo. Wybitny finansista i kupiec, chętnie lokujący poważne sumy w dobra ziemskie. Ławnik (1525–1530), rajca i burmistrz lubelski (1532–1536, 1538, 1541–1545, 1548–1549); prowizor szpitala św. Ducha i szafarz. Zmarł w 1551 r. – M. Chojęta, *Elita władzy*, s. 168; S. Paulowa, *Lubomelski Jan*, [w:] *PSB*, t. 17, s. 622; R. Szczygieł, *Konflikty społeczne*, s. 194 (indeks osób).

świadczyć robocizny, czynsze i inne powinności rajcom i dzierżawcy (w takiej wysokości), jak to czynią (wieśniacy) posiadający w tej wsi inne łany.

Jacobum Cravicz domini super medio manso locaverunt

Coram eodem iudicio comparens personaliter famatus dominus Johannes Lubomelski consul Lublinensis et protunc tenutarius ville Conopnicza¹, cum speciali omnium dominorum consulum Lublinensium residencium et antiquorum, tamquam ipsius ville heredum assensu et voluntatem, laboriosum Jacobum Cravicz cmethonem eiusdem ville, perpetua locacione locavit super medio laneo agri curie Conopniczensis, inter laneos Martini Thomczik ex una, Joannis Jenek ex altera partibus iacente. Quemquidem medium laneum predictum, ita late, longe et circumferencialiter, prout ab aliis ex antiquo est dislimitatus, ipsi Jacobo Cravicz et eius successoribus legitimis resignavit, per presentesque resignat, habendum, tenendum, possidendum, alienandum. De quo tamen laneo ipsis [k. 13^a] dominis consulibus seu tenutario eorundem, nunc et pro tempore existenti, de omnibus laboribus, oneribus, censibusque, prout ex aliis eiusdem ville laneis solvitur,olvere et respondere debebit et eius successores debebunt perpetue. Quod solidatum est.

42. k. 13

1 VII 1535 r.

Stanisław Wiecheć swojej żonie Dorocie, córce Benedykta – kmiecia i „mistrza wieśniaków” z Motycza, zabezpieczył posag w wysokości 12 grzywien na połowie swoich wszystkich dóbr, położonych między łanami Macieja Zegadły zwanego Drabem a Ostatkowskimi. Jeśli umrze (wcześniej), Dorota będzie je użytkować jako swoje wiano.

Stanislaus Viehecz uxori reformat

Coram eodem iudicio comparens personaliter providus Stanislaus Viehecz cmeto ville Conopniczensis, palam et expresse fassus est et recognovit, quia honeste Dorotee, filie providi Benedicti cmetonis et magistri rusticorum ville Moticz¹, uxori sue legitime, ratione veri dotalicii marcas

41.ª Na górnym marginesie karty 13 umieszczono datę roczną: 1535.

41.¹ Por. nr 40, przyp. 1.

42.¹ Motycz, wieś granicząca z Konopnicą od zachodu.

duodecim pecunie communis, numeri et monete Polonicalium, super medietate omnium suorum bonorum mobilium et immobilium, habitorum et habendorum, atque nunc inter laneos Mathie Zegadlo Drab dicti ex una et Ostathkowskie ex altera partibus iacencium, inscripsit et per presentes inscribit. Quibusdem ipsa si et in quantum eundem Deus Omnipotens premori permiserit, fruatur iure dotalicii pacifice et quiete. Quod solidatum est.

43. k. 13

1 VII 1535 r.

Jan Ropiel zeznał przed sądem, że zrzekł się na rzecz swojego syna Jana Ropielczyka półtanka położonego między łanami Mikołaja Siestrzeńca a Jana Plichty. Tenże łan (wcześniej) sprzedał Stanisławowi Susołowi kmieciowi z Niedrzwicy, (obecnie) jego syn posiadający do niego bliższą, odkupił go od Susoła za cztery i pół grzywny.

Joanni Ropielczik medius laneus resignatur

Comparens coram eodem iudicio personaliter providus Joannes Ropel palam fassus est et recognovit, quia laborioso Joanni filio suo legitimo, resignavit per presentesque resignat medium laneum agri, inter laneos Nicolai Sziestrzenyecz ex una et Joannis Plichta ex altera partibus iacentem. Quem medium laneum Stanisłao Szussol cmetoni de Nyedrzvicza¹ vendiderat et quem iure propinquitatis filius eius pretactus ab eodem Szussol redemit pro marcis quattuor cum media totalis iam solucionis, habendum, possidendum et in eius suorumque successorum legitimorum usus convertendum, pollicendo ipsum tueri iuxta formam iuris. Quod solidatum est.

44. k. 13v^a

1 VII 1535 r.

Bracia Marcin Strząpczyc starszy i Jakub młodszy, synowie zmarłego Stanisława Strząpki kmiecia z Konopnicy, dokonali podziału nieruchomości. Starszy Marcin

43.¹ Chodzi tutaj albo o współczesną Niedrzwicę Dużą, zwaną w XVI w. Niedrzwicą Małą lub Mniejszą, albo też o sąsiednią Niedrzwicę Kościelną, niegdyś zwaną Dużą. Obie wsie leżą około 13 km SW od Konopnicy – Osady zaginione i o zmienionych nazwach historycznego województwa lubelskiego, oprac. S. Wojciechowski, A. Sochacka, R. Szczygieł, [w:] *Dzieje Lubelszczyzny*, t. IV, Warszawa 1986 (dalej cyt.: OZ), s. 93 i n.

otrzymał półtanka położony pomiędzy (polami) Jana Ligonía i Stanisława Wiechcia, młodszy Jakub dostał (drugi) półtanka, położony pomiędzy łanami swojego brata Marcina i Marcina Rawszy oraz dom po ojcu. Ponadto na mocy wyroku sądu rozjemczego rajców Jakub ma dać spłatę swojemu bratu Marcinowi za budynki usytuowane na odziedziczonym przez niego łanie. Natomiast rzeczy ruchome, bydło i zboże pozostawiono do późniejszego podziału.

Divisio inter filios Stanisłai Strząpka

Coram eodem iudicio personaliter comparentes laboriosi Martinus Strząpczyc senior et Jacobus iunior, fratres germani, filii olim providi Stanisłai Strząpka cmetonis ville Conopnicza, quilibet eorum per se palam et expresse fassi sunt et recognoverunt, quia bonis eorum immobilibus ad eos equali [s] iure post decessum pretacti patris eorum derelictis et devolutis, talem ut sequitur inter se inviolabilem et perpetuam divisionem fecerunt. Ita videlicet, quod Martino seniori medius laneus, inter Joannem Ligon ex una et Stanislaum Wiechecz ex altera partibus, et Jacobo iuniori medius laneus, inter laneos eiusdem Martini Strząpka fratris eius ex una et Martini Rawsza ex altera partibus, super quo domus paterna sita extat et in quo pater eorum habitabat consistentem cessit, habendum, tenendum, possidendum, alienandum, donandum, et in uniuscuiusque illorum successorumque eorundem legitimorum beneplacitos usus convertendum. Ea tamen condicione interposita, quod Jacobus frater iunior Martino fratri seniori edificia domenis [s], que super laneo sita sunt, qui ei cessit iuxta dominorum consulum arbitrium solvere debet, quod solidum est. Mobilia etiam ut puta pecora pecudesque et frumenta intacta nunc, ad divisionem aliam reservando.

45. k. 13v–14

1 VII 1535 r.

Bracia Marcin i Jan, synowie zmarłego Stanisława Mazura, dokonali podziału dóbr po swoich rodzicach. Starszy z braci Marcin odziedziczył półtanka, na którym obecnie zamieszkuje, położony między Jakubem Strząpczycem i Jakubem Krawcem. Otrzymał także czwartą część pola, czyli półtanka, pomiędzy półtankiem dworskim zwanym wygonem i półtankiem swego brata Jana. Młodszy Jan otrzymał pół łanu i czwartą (część) pola, gdzie mieszkał jego ojciec, położone pomiędzy polami Jakuba Krawca i czwartą częścią swojego brata Marcina obok łanu dworskiego. Marcin

44.ª Na górnym marginesie karty 13v umieszczono datę roczną: 1535.

zeznał, że on i ich siostra zostali w pełni wyposażeni i skwitował Jana z wszelkich (zobowiązań).

Divisio inter filios Stanislai Mazur

Coram eodem iudicio personaliter comparentes laboriosi Martinus senior et Joannes iunior, fratres germani, filii olim Stanislai Mazur cmetonis Conopniczensis, quilibet eorum per se palam et bene deliberati recognoverunt, quod inter se occasione omnium bonorum immobilium et mobilium paternorum et maternorum ad eos equali [s] iure, post illorum parentes derelictorum et devoluentorum, talem ut sequitur inviolabilem et perpetuam divisionem facerunt. Ita videlicet, quod [k. 14^a] Martino fratri seniori medius laneus agri super quo ipsemet residet nunc, inter Jacobum Strzemczicz ex una et Jacobum Cravicz ex altera partibus, atque pars quarta agri seu medii lanei, inter medium laneum curie, qui expulorium dicebatur, et inter medium laneum fratris eius Joannis cessit. Joanni vero fratri iuniori ex eadem divisione cessit medius laneus et quarta pars, super quo pater eorum residebat, inter agros et hereditates Jacobi Cravicz ex una et quartam partem fratris Martini, penes laneum curie, ut premisum est iacencia. De quibus omnibus ipse Martinus frater senior se et sororem illorum germanam, sufficienter et complete expeditos esse, atque eisdem satisfactum fore recognovit Joannem fratrem iuniorem et eius legitimis succesoribus, de omnibus et singulis quittando per presentes et liberum dimittendo, perpetue et in ewm. Quod solidatum est.

46. k. 14–14v

1 VII 1535 r.

Rajca lubelski i tenutariusz konopnicki Jan Lubomelski, za zgodą wszystkich rajców lubelskich dawnych i urzędujących, osadził Marcina Tomczyka na łanie dworskim, położonym między łanami krawca Jakuba i Jana Ligonja. Tomczyk ma z tego pola wykonywać robocizny, uiszczać czynsze i inne powinności (w takiej wysokości i postaci), jak to czynią (wieśniacy) posiadający w tej wsi inne łany.

Martinum Thomczik domini super manso agri locaverunt

Coram eodem iudicio comparens personaliter famatus dominus Joannes Lubomelsky consul Lublinensis¹ et protunc tenutarius ville Conopnicza,

45.ª Na górnym marginesie karty 14 umieszczono datę: 1535.

46.¹ Por. nr 40, przyp. 1.

cum speciali omnium dominorum consulum Lublinensium, residencium et antiquorum, tamquam eiusdem ville heredum assensu et voluntate, laboriosum Martinum Thomczik cmetonem eiusdem ville, perpetua locacione locavit super medio laneo integro agri curie Conopniczensis, inter agros Jacobi sartoris ex una et Joannis Ligon ex altera partibus iacente. Quemquidem laneum predictum ita late, longe et circumferencialiter, prout ab aliis ex antiquo est dislimitatus, ipsi Martino Thomczik et eius successoribus legitimis resignavit per presentesque resignat, habendum, tenendum, possidendum, alienandum. De quo tamen laneo ipsis dominis consulibus seu tenutario eorundem, nunc et pro tempore existentis, de omnibus laboribus, oneribus, censibusque, prout ex aliis eiusdem ville laneis solvitur,olvere [k. 14^v] et respondere debebit et eius successores debebunt perpetue. Quod solidatum est.

47. k. 14v

18 XI 1535 r.^a

Katarzyna Misiowa wraz z synami Piotrem i Józefem zeznała, że zrzekła się na rzecz Jana Surowicza łanu, położonego między łanami albo folwarkiem plebańskim a łanem Stanisława Kresy, za pięć grzywien. Zobowiązała się bronić nabywcę przed roszczeniami nieobecnych dzieci.

Iudicium bannitum expositum celebratum est feria quinta ante festum Presentacionis Marie

Joanni Szurovicz laneus agri resignatur

Coram eodem iudicio personaliter comparens Caterina Missiova cum Petro et Jozeff filiis suis legitimis palam fassa est et recognovit, quia provido Joanni Szurovicz cmetoni de villa Conopnicza, laneum agri inter laneos seu curiam plebani Conopniczensis ex una et Stanislai Creza ex altera partibus iacentem, pro marcis quinque totalis iam et effective solucionis, titulo vendicionis hereditarie et perpetue resignavit, et cum presenciali assensu filiorum supprascriptorum resignat, habendum, tenendum, possidendum, et in eius usus beneplacitos convertendum, pollicendo ipsum tueri a reliquis filiis et liberis cum absentibus et a quovis impetitione iuxta formam iuris. Quod solidatum est.

46.ª Na górnym marginesie karty 14v widnieje data roczna: 1535.

47.ª Data roczna nadpisana u góry karty.

Ewa córka Piotra Kielbasy, żona Jana Niziny, za pośrednictwem swojego męża sprzedała miastu Lublinowi za dwie grzywny półtłanek położony pomiędzy polami Piotra Kielbasy i Mikurdy, w miejscu (dawnego) wygonu, obecnie uprawianego przez tenutariusza konopnickiego Jana Lubomelskiego.

Civitati medius laneus agri resignatur

Comparens personaliter coram eodem iudicio honesta Eva filia Petri Kielbassa cmetonis ville Conopnicza, uxor legitima Joannis Niszina etiam cmetonis de eadem ville, per ipsum Joannem maritum, tutorem suum legitimum palam fassa est et recognovit, quia famatis dominis proconsuli et consulibus Lublinensibus, heredibus ville Conopnicza, nunc et pro tempore existentibus totique civitati Lublinensi, medium laneum suum proprium, inter agros laboriosorum Petri Kielbassa patris ex una et Mikurda ex altera partibus iacentem, pro marcis duabus pecunie communis, numeri et monete Polo/k. 15^a /nicalium, totalis iam et effective solucionis, in locum expulsorii et agri eius, quem nunc famatus Joannes Lubomelski¹ tenutarius eiusdem ville, colit et arat, titulo vendicionis perpetue resignavit per presentesque resignat perpetue et in ewm. Quod solidum est.

Mieszczanin z Opatowca Andrzej Borzym pozwał Marcina Tomczyka kmiecia z Konopnicy za to, że zagarnął dobra zmarłego Jana Borzyna stryja (Andrzeja), mianowicie pole i dom, do którego Marcin nie posiada żadnych praw. Na co Marcin Tomczyk odpowiedział, że owe dobra, które trzyma, (należą do niego) za sprawą zapłaty i dobrowolnego zrzeczenia, co zostało zapisane w księdze wsi Konopnicy, znajdując się u jej panów (tzn. rajców). Pozwany zaproponował stawienie się na następnych rokach sądowych poręczycieli. Borzym zobowiązał się ich przyprowadzić, pod groźbą utraty prawnej podstawy swoich roszczeń.

Iudicium bannitum necessarium celebratum est in villa Conopnicza
sabbato ante proximam dominicam Adventus

48.ª U góry karty 15 umieszczono datę roczną: 1535.

48.¹ Por. nr 40, przyp. 1.

Coram eodem iudicio bannito necessario exposito providus Andreas Borzim opidanus [s] de Oppatoviecz¹ actor, proposuit in et contra Martinum Thomczik cmetonem Conopniczensem citatum pro eo, quia ipse Martinus tenet et occupat bona olim patru sui Joannis Borzim, hoc est agrum cum domo, ad quem ipse Martinus nullum ius neque titulum, aut propinquitatem habet, sed pleno iure ad ipsum Andream actorem, tamquam successio post olim Joannem Borzim patruum suum naturalem, spectat et pertinet. Petens ut ad cedendum de eisdem bonis compelleretur. Ex adverso Martinus Thomczik citatus ad propositionem actoris respondendo dixit, quia bona ipsa pro quibus impetitur, tenet tamquam propria et legitime persoluta atque illi resignata, volens id tamquam pars respondens docere resignacione sibi facta, allegando illam in actis ville Conopnicza, aput eius dominos habita, contineri. Ad que se in tempore et hora traxit et actorem ad statuendum fideiussoriam amicorum [?] de parendo iure compelli, ad sequentes expositum iudicium postulavit. Quiquidem Andreas Borzim actor, fideiussores habere non valens libere et sponte se comparere in proximo iudicio bannito, sub amissione sue cause, si et in quantum non comparuerit, obligavit. Quod solidatum est.

Andrzej Borzym z Opatowca pozwał przed ławę konopnicką Marcina Tomczyka i pomimo wcześniejszego zobowiązania sam nie stawił się. Sąd orzekł, że Andrzej przegrał sprawę, Tomczyk zaś w związku z tym wniósł sądowi opłatę zwaną pamiętne.

Iudicium bannitum expositum celebratum est in villa Conopnicza,
feria quinta ante festum sancte Barbare

Dum Martinus Thomczik pars respondens et citata, in termino hodierno iudicebat se primo, secundo, tercio et quarto, ex super habundantem [s] adversus Andream Borzim de Oppatoviecz¹ actorem, qui iuxta obligationem suam, quam nuper fecit, non comparuit. Iudicium itaque advertens maiorem esse actores contumaciam, quam rei et ex quo se actor sub amissione cause, statuere et comparere obligaverat et non comparet, decrevit,

49.¹ Por. nr 36, przyp. 1.

50.¹ Por. nr 36, przyp. 1.

quod Andreas Borzim in causa pro quam Martinum Thomczik convenit, corruit. Quod ipse Martinus Tomczik memoriale scabinorum iure protestando, solidavit etc.

51. k. 15v

27 IV 1536 r.

Piotr Daluj oświadczył, że swojej małoletniej córce Katarzynie nadał 100 łan pola, położony między polami Surówki i Marcina Nogiecz.

Iudicium bannitum expositum celebratum est in villa Conopnicza, feria quinta proxima post Conductum Pasce, anno Domini 1536

Coram eodem iudicio comparens personaliter laboriosus Petrus Dalvy palam libere sponteque fassus est et recognovit, quia filie sue minorenni Caterine laneum agri, inter agros Szurówka ex una et Martini Nogecz ex altera partibus iacentem, dedit et irrevocabili donacione donavit. Si quid vero aduc [s] bonorum supersit ad eam spectancium, ad que ius aliquod habet, extunc ipsa id eliberare debet.

52. k. 16

Między 27 IV a 12 V 1536 r.^a

Jan Nizinowicz z Klementowic z ojczymem Jakubem Niziną oświadczyli, że otrzymali zgodnie ze zobowiązaniem pełną spłatę siedmiu grzywien od (innego) Jakuba Niziny.

1536^b

Coram actis presentibus comparens personaliter Joannes Nizinovicz de Climuntovicze¹ cum Jacobo Nizina vitrico recognoverunt publice, quia acceperunt totalem solucionem |–quinque–| <septem^c> marcarum super obligatarum a provido Jacobo Nizina. De quibus septem marcis eundem quittaverunt per presentes.

52.^a Zapiska jest umieszczona między tak datowanymi. ^b Napisano na górnym marginesie karty, bezpośrednio nad zapiską. ^c Dopisano nad skreślonym słowem.

52.¹ Klimontowice, obecnie Klementowice, wieś około 24 km NW od Konopnicy, we współczesnej gminie Kurów.

53. k. 16

Między 27 IV a 12 V 1536 r.^a

Jan Nizina jest winien Janowi Lubomelskiemu pięć grzywien bez 12 groszy. Ma je spłacać (w ratach), po 40 groszy na każdą Wielkanoc.

Coram actis presentibus comparens personaliter Joannes Nizina cmeto de Conopnicza palam recognovit, quia famato Joanni Lubomelski consuli Lublinensi¹, certi debiti marcas quinque minus grossis 12 tenetur, quas se soluturum ipsi per grossis 40 quolibet festo Pasce obligavit.

54. k. 16–16v

12 V 1536 r.

Wdowa Katarzyna Dalujowa w imieniu swoich dzieci i Piotr Daluj w imieniu nieletniej córki swej Katarzyny dokonali podziału dóbr dziedzicznych, należnych im prawem bliższości. Dzieci Katarzyny otrzymały 100 łan położony między łanami Jakuba Surówki i Marcina Nogiecz. Katarzyna córka Piotra otrzymała 100 łan (położony) obok gaju plebańskiego i Plichty, z dodatkiem 12 grzywien złożonych przez wdowę Katarzynę w ratuszu, u panów rajców.

Feria sexta ante festum sancte Zoffie

Coram actis presentibus comparentes personaliter Caterina Dalvyova vidua, nomine liberorum suorum ex una, et Petrus Dalvy nomine filie sue Caterine minorennis ex altera partibus, palam et expresse fassi sunt et recognoverunt, quia bonis hereditariis, videlicet agris ad quos ius propinquitatis equale habent, talem fecerunt perpetuam et irrevocabilem divisionem. Quia videlicet liberis Caterine Dalvyova vidue, laneus unus integer sessus inter laneos Jacobi Surowka ex una, et Martini Nogecz ex altera partibus. Caterine vero filie minorenni Petri Dalvy laneus penes g a y u m plebani et Plichta iacens, cum additamento duodecim marcarum pecunie, per ipsam Dalvyova nomine liberorum suorum Caterine minorenni, apud dominos [k. 16v^a] consules Lublinenses in pretorio repositarum, cessit et ex divisione evenit, habendus, tenendus possidendusque perpetue et in ewm.

53.ª Zapiska mieści się między tak datowanymi.

53.¹ Por. nr 40, przyp. 1.

Wojciech Borzym, chcąc wykupić pole sprzedane przez mieszczanina z Opatowca Andrzeja Borzima Marcinowi Gruczkowi, przy pomocy świadków chciał dowieść posiadania do tego obszaru prawa bliższosci. Ławnicy konopniccy: Marcin Tomczyk i Piotr Miazek zostali kilka dni wcześniej wysłani przez wójta do Jakuba Jakela i Andrzeja Lisa, kmieci starych i wiarygodnych, aby ci potwierdzili prawa Wojciecha Borzima. Ci oświadczyli, że było dwóch nieżyjących już braci kmieci konopniczych: Jan i Mikołaj. Od Jana wywodził się Stanisław, a od Mikołaja Jakub, bracia stryjeczni. Z kolei Stanisław był ojcem Marcina, ojca Wojciecha Borzima. Natomiast synem Jakuba jest Andrzej, obecnie mieszczanin z Opatowca, sprzedawca wspomnianego na wstępie pola. Na mocy tego oświadczenia Wojciech domagał się zwrotu pola zajmowanego przez Gruczkę. Sąd uznał to roszczenie, nakazując Gruczkowi wydanie przedmiotu sporu Wojciechowi w ciągu dwóch tygodni.

Feria quinta post festum sancte Zoffie. Iudicium bannitum necessarium celebratum est in villa Conopnicza

Providus Albertus Borzim redempturus agrum de manibus Martini Gruczek, quem idem Martinus ab Andrea Borzim opidano [s] de Oppatoviecz¹ emit, iuxta decretum iuris propinquitatem naturalem ad eundem agrum ostendere et deducere volens, induxit coram iudicio providos Martinum Tomczik et Petrum Myaszek scabinos de eadem Conopnicza, de iure et officio advocati sibi additos, qui palam recognoverunt, quia ante aliquot dies missi ad Jacobum Jakel et Andream Liss, cmetones Conopniczenses, egros et valitudinarios ad officium advocati venire non potentis, ut coram illis propinquitatem, quam Albertus Borzim cum Andrea Borzim habere pretendebatur, recognoscerent. Ipsi idem Jacobus Jakel et Andreas Liss, homines grandevi et fidedigni, sub meribus suarum conscienciarum fassi sunt: Novisse olim duos fratres germanos, Joannes videlicet et Nicolaus cmetones in Conopnicza, a quo Joanne deinde Stanislaus et a Nicolao Jacobus², fratres patruales processerunt. Deindeque a Stani-

54.ª Na górnym marginesie k. 16v zapisano datę: 1536.

55.ª Na górnym marginesie k. 17 zapisano datę: 1536.

55.¹ Por. nr 36, przyp. 1. ² Zapewne identyczny z kmieciem konopnickim Jakubem Borzymem, wzmiankowanym w 1494 i 1497 r. z racji ciężących na nim zobowiązań finansowych wobec duchownych, za (nabyte przez niego ?) zboże dziesięcinne – AO 5, k. 333 i 482.

slao Martinus, pater Alberti Borzim redemetis agrum, et a Jacobo Andreas oppidanus nunc in Oppatoviecz, venditor agri Martino Gruczek propigati [s] sunt. [k. 17^a]

Iuxta quod huiusmodi testimonium Albertus Borzim quesivit ex quo legitime docuit se esse propinquiorem ad agrum eundem, quem Martinus Gruczek occupat, an idem Martinus Gruczek prefata illi per Albertum reposita, suscepta agro cedere non debeat.

Iudicium tandem decrevit, ex quo Albertus Borzim sufficienti et legitimo testimonio docuit, se esse propinquum et sanguine attinentem Andree Borzim oppidani de Oppatoviecz venditori agri Martino Gruczek, post quem eundem agrum ab eodem Martino iure propinquitatis redimere nititur, et prefatam ille in tempore et hora reponit. Ex tunc Martinus Gruczek recepta prefata, quam pro eodem agro dederat, eodem agro Alberto actori cedere debet ad quindenam.

Jakub Miś¹ syn Jana Misia wyraził zgodę na sprzedaż łąnu, położonego między łąkami plebańskimi a (polami) Kresy, przez Katarzynę Misiową Janowi, synowi zmarłego Jakuba Surowego.

Coram officio advocati et scabinorum ville Conopnicza personaliter comparens laboriosus Jacobus Llyss¹ filius Joanniis Myss palam recognovit, quia in toto et plenarie consensit et per presentes consentit, ad vendicionem lanei agri, inter laneos plebani ex una et Cressa ex altera partibus iacentem, per Caterinam Missiova Joanni filio olim Jacobi Szurovi venditi, a quo libere et sponte abscessit, nihilque iuris se in eodem habere velle. Deinceps dixit, quod idem Joannes memoriale solidaret.

56.^a Taką datację wyznaczają sąsiednie zapiski.

56.¹ Powinno być Myss, błędnie zapisano Lyss.

Concordia Martini Gruczek cum Alberto Borzim

Comparens personaliter coram eodem iudicio providus Martinus Gruczek cmeto Conopniczensis pa[k. 18^v]/lam et expresse fassus est et recognovit, quia in ages ob temperando paci et quieti, supersedereque nolendo a litibus, iuris atque manibus impensis, prout per Albertum Borzim heredem et propinquum bonorum eorum, in quibus ipse nunc residenti, pro eisdem impetitus erat redimendo lites, et ex proborum hodiernum adinvencione, ipsi Alberto Borzim in compensacionem lanei et edificiorum, in quibus residet et ad que se ipse Borzim trahebat, unum medium laneum penes Jakel et Daluy laneos funditus iacentem, abscessit, omne ius et propinquitatem suum in ipsum Albertum transfundendo et eundem illi resignando. Alterum autem medium laneum dictum Lithvinkowskii iacentis penes eundem Gruczek ex una et Kukyelka ex altera partibus iacentem, eidem Alberto Borzim pro festo sancti Joannis Baptiste [24 VI 1537] eliberare et securum reddere resignareque debebit. Quod si resignare non potuerit vel neglexerit, extunc ipso facto eidem Alberto Borzim marcas quinque dare et solvere debebit. Quod solidatum est.

Ex adverso constitutus personaliter coram eodem iudicio providus Albertus Borzim, palam et expresse fassus est et recognovit, quia ratione contentacionis sue, que illum providus Martinus Gruczek pro laneo et edificiis in quibus residet, ad quam se ipse post Andream Borzim opidanum [s] de Oppatovecz¹ patrum suum tamquam propinquior trahebat, contentavit ipsi eidem Martino Gruczek et eius legitimis successoribus de laneo eodem et edificio condescendit per presentes, nihil iuris illic amplius sibi et eius quibusuis propinquis reservando et relinquendo [k. 19^b] iure ad resignacionem iam predictum eidem Martino Gruczek per Andream Borzim factam ratam gratamque approbando consensit et per presentes consentit. Quod solidatum est.

61. k. 19

3 V 1537 r.

Rajcy lubelscy wybrali Mikołaja Zegadłę na wójta, zaś Marcina Gruczka, Piotra Miazka, Jakuba Surówkę, Marcina Rawszę, Jana Mazurczyka, Stanisława Bączka i Macieja Gomolę na ławników konopnickich.

60.^a U góry tej karty wpisano datę roczną: 1536.

^b U góry karty wpisano datę: 1537.

60.¹ Por. nr 36, przyp. 1.

Anno Domini 1537, feria quinta die Invencionis Sancte Crucis, per dominos consules Lublinenses ad villam civilem Conopnicza, Nicolaum Zegadlo advocatum, Martinum Gruczek, Petrum Miasek, Jacobum Szurowka, Martinum Rawsza, Joannem Mazurczik, Stanislaum Bączek et Mathiam Gomoli scabinos, elegerunt.

62. k. 19–19^v

11 V 1537 r.

Stanisław Ligończyk sprzedał Walentemu Nogieczowi czwartą część swojego półłanka położonego między polami Jana Zegnanego i Jakuba Stańczyka, za 36 groszy.

Iudicium bannitum expositum celebratum est in villa Conopnicza, feria sexta in crastino Ascensionis Domini.

Valentino Nogecz quarta lanei resignatur

Coram eodem iudicio comparens personaliter providus Stanislaus Ligonczik palam et expresse fassus est et recognovit, quia titulo et foro vendicionis hereditarie et perpetue quartam partem medii lanei sui, inter agros Joannis Zegnani ex una, et Jacobi Stanczik [k. 19^v] ex altera partibus iacentem, laborioso Valentino Nogecz et eius legitimis successoribus, habendum, tenendum, possidendum, vendendum, donandum, alienandum, pro grossis 36 pecunie totalis solucionis resignavit et per presentes resignat perpetue et in ewm, pollicendo ipsum tueri a qualibet impetitione iuxta formam iuris. Quod solidatum est.

63. k. 19^v

11 V 1537 r.

Marcin Gruczek sprzedał Wojciechowi Borzymowi półłanek położony między łanami tegoż Marcina Gruczka i Wojciecha Kukielki, za pięć grzywien.

Alberto Borzim medius laneus agri resignatur

Comparens personaliter coram eodem iudicio bannito laboriosus Martinus Gruczek cmeto de Conopnicza palam et expresse fassus est et recognovit, quia titulo et foro vendicionis hereditarie et perpetue medium laneum agri suum proprium dictum Lithvinkowski, laborioso Alberto

62.ª U góry karty wpisano datę: 1537.

Borzim etiam cmetoni de Conopnicza, inter laneos eiusdem Martini Gruczek ex una et Alberti Kukielka ex altera partibus iacentem pro marcis quinque pecunie communis totalis iam et effective solucionis resignavit et per presentes resignat habendum, tenendum, possidendum et in usus beneplacitos convertendum, nihil iuris, dominii et proprietatis illic sibi et successoribus eiusdem Martini Gruczek reservando. Pollicitusque est ipsum Albertum Borzim tueri ab omni impetitione iuxta formam iuris.

64. k. 19v–20

6 III 1538 r.

Rajca lubelski Jan Lubomelski odstąpił zarządcy swojego folwarku Stanisławowi półłanek kupiony (niegdys) przez niego w Konopnicy, położony między łanami Jana Mazura i Piotra Kielbasy, i otrzymał za niego zapłatę. Tenże Stanisław z kolei sprzedał to pole kmieciowi Janowi Mazurowi.

Feria quarta Cinerum anno Domini 1538

Comparens personaliter coram officio consulari famatus Joannes Lubomelski consul Lublinensis¹ palam recognovit, quia medium laneum agri, inter laneos Joannis Mazur ex una et Petri Kielbassa ex altera partibus in villa Conopnicza sittum et per se emptum, provido Stanislao factori seu procuratori predii sui abscessit et per presentes abscedit totalem pro eodem medio laneo solucionem ab eo percepisse recognoscendo. Quemquidem medium [k.20^a] laneum prefatum idem Stanislaus provido Joanni Mazur cmetoni ville Conopnicza econtra vendidisse et plenariam pro eo solucionem accepisse. Etiam personaliter coram officio consulari comparens recognovit expresseque fassus est resignacionem eiusdem medii lanei facturum se pollicendo prima iuris post Conductum Pasce [28 IV], coram iudicio bannito Conopniczensi.

65. k. 20

16 V 1538 r.

Marcin Nogiecz sprzedał Wojciechowi Borzymowi półłanek, (położony) między łanami Daluja i Siestrzeńca, za pięć i pół grzywny.

64.ª Na górnym marginesie karty 20 napisano datę: 1538.

64.¹ Por. nr 40, przyp. 1.

Iudicium bannitum expositum celebratum est in villa Conopnicz [s] feria quinta in crastino sancte Zoffie.

Alberto Borzim medius laneus resignatur

Coram eodem iudicio comparens personaliter laboriosus Martinus Nogiecz cmeto de villa Conopnicza palam et expresse fassus est et recognovit, quia titulo et foro vendicionis hereditarie et perpetue medium laneum agri suum proprium, laborioso Alberto Borzim, etiam cmetonis ville civilis Conopnicza, inter laneos Dalvy ex una et Sziestrzeniecz ex altera partibus iacentem, pro marcis quinque cum media totalis iam et effective solucionis resignavit et per presentes resignat, habendum, tenendum, possidendum et in usus beneplacitos convertendum, nihil iuris, dominii et proprietatis illic sibi et suis successoribus reservando. Pollicitusque est ipsum Albertum Borzim tueri ab omni impetitione iuxta formam iuris.

66. k. 20–20v

5 VI 1538 r.

Mieszczanin bełżycki Stanisław Rawsza przed urzędem radzieckim pozwał kmięcia konopnickiego Piotra Surowego o półłanek pola, położony poza wsią, należny mu prawem bliższości i dziedzicznym. W odpowiedzi tenże Piotr oświadczył, że został na nim, jako opuszczonym, lokowany przez pana Lubomelskiego i rajców jako panów tej wsi. Brat powoda, gdy przez niego był pytany, czy chce mu pomóc, nie pomógł; i pytał Piotr, dlaczego powód nie dowodzi swej bliższości tytułem kupna i przekazania przez przodków i dlaczego jego brat, pozostając po sąsiedzku we wsi, przez około 50 lat milczał? Na prośbę Rawszy panowie rajcy nakazali przedstawienie przed nimi świadków, mieszkańców Konopnicy, którzy mają potwierdzić jego roszczenia.

Feria quarta ante dominicam Pentecosten

Providus Stanislaus Rawsza opidanus [s] de Belzicze¹ coram officio consulari proposuit contra Petrum Szurovy cmetonem ville civilis Conopnicza, quia ipse tenet medium laneum agri eius proprium patrimonium et hereditatem extra villam eandem iacentem, ad quem ipse se esse propriorem allegavit, volens ut ei de eodem cedat et condescendat. [k.20v^a]

66.ª Na górnym marginesie karty 20v napisano datę: 1538.

66.¹ Bełżyce, miasto położone około 14 km SW od Konopnicy.

² Por. nr 40, przyp. 1.

Ex adverso Petrus Szurovi respondendo dixit, quod eundem medium laneum, pro quo impetitur, tenet et legitime possidet tamquam iis qui in eodem laneo dudum ommisso et non pessesso [s], per quem piam atque per curiam arato, per dominum Lubomelski² cum dominis consulibus eiusdem ville minorum locatus est. Quem laneum frater actoris, dum pro eo requisitus esset an illum suscipere vellet, non suscepit, neque suscipere voluit, quesivitque ex quo actor non docet proprietatem esse suam, empticio modo et resignacionis titulo per antecessores eis posessam, et ex quo in vicinatu existens, frater eius etiam in villa eadem commemorate per 50 citra vel ultra annos siluit an ulterius silere non debeat.

Actor vero se obtulit probaturum testibus fidedignis de eadem villa eundem laneum esse suum patrimonium emptum per predecesores suos et illis legitime resignatum.

Domini decreverunt, quod ipse actor sic ut asserit intenciam suam die tertia, hoc est feria sexta proxima [7 VI] testibus fidedignis, incolis ville Conopnicza, tamquam in termino peremptorio docere debet.

67. k 20v-21

7 VI 1538 r.

Na prośbę mieszczanina bełżyckiego Stanisława, zgodnie z wcześniejszą decyzją sądu (por. zap. 66), w jego sporze z Piotrem Surowym o półłanek pola, panowie rajcy wysłuchali przysięgi świadków, kmieci z Konopnicy: sołtysa i ławników, mężów starych i rozważnych, którzy oświadczyli, że zarówno im, jak i ich ojcom i dziadom, nic nie wiadomo o tym, aby od około 60 lat półłanek zwano Rawszyńskim i by był uprawiany przez Stanisława Rawsę i jego przodków, lecz (użytkowali go) tenutariusze wsi. Nie wiedzą też o kupnie lub lokowaniu na tym polu Rawszy lub jego przodków. Dlatego rajcy utwierdzili w jego posiadaniu i użytkowaniu Piotra Surowego jako lokowanego przez dzierżawcę.

Feria sexta ante dominicam Pentecosten

Providus |-Martinus-| Stanislaus opidanus [s] de Belzicze¹ actor, in termino hodierno, peremptorio iuxta decretum minorum consulum, introduxit et statuit testes, certos viros, cmetones ville Conopnicza, quibus stabilire et docere intencionem suam hoc est quod medius laneus agri, quem nunc Petrus Szurovi tenet et possidet, sit eius verum et proprium

67.¹ Por. nr 66, przyp. 1.

patrimonium per predecesores suos legitime, titulo empcionis et resignacionis possessum se offerebat, petivitque ut exaudirentur. [k. 21]

Interimque providi Nicolaus Zegadlo scultetus ville Conopnicza, Petrus Myasek, Joannes Kielbassa, Martinus Borzim et Jacobus Szurowka scabini eiusdem ville, viri maturi et grandevi, testes per actorem introducti, sub suis iuramentis palam fassi sunt et recognoverunt, quia quibusdem eorundem et precipue senioribus constat ex relatu patrum et avorum eorundem medium laneum eundem a sexaginta annis citra vel ultra dici Rawszinski, nunquam tamen tempore eorum memorie esse per ipsos Rawsza cultum seu aratum dumtaxat per tenutarios ville Conopnicza, neque constare illis, si predecesores Stanisłai Rawsza illum aliquem per modum empcionis vel resignacionis, aut locacionis, prout ibidem in villa sunt plerique tales lanei, possiderint.

Quesivit tandem pars respondens Petrus Szurovi, ex quo actor deferit in sua probacione, neque docuit legitime medium laneum eundem esse verum eius patrimonium an perpetuum silencium habere non debeat.

Domini itaque consules presencium propositis et responsis atque depositis testium diligenter examinatis et exauditis decreverunt, ex quo Stanislaus Rawsza opidanus [s] de Belzicze a tanto tempore in vicinatu existens non traxit se ad medium laneum agri, quem nunc Petrus Szurovi locacione domini arendatoris ab aliquot annis tenet pacifice. Cui loccioni neque frater iunior presens existens contradixit, iure requisitus eundem colere noluit, referensque se ad documentum testium, quibus docere intencionem suam se exhibuit, in testibus defecit, neque docuit. Si vero eius predecesores titulo empcionis, resignacionisque aut locacionis eundem medium laneum possedissent, extunc perpetuum silencium habere deinceps debet, et Petrus eodem medio laneo pacifice fruetur.

68. k. 21v^a

11 XII 1538 r.

Panowie (rajcy) rozstrzygają spór między Mikołajem Zegadłą „mistrzem wieśniaków” a Janem Mazurczykiem o półłanek, położony między polami prepozyta i brata tegoż Jana. Zegadło nie dowiodł przed sądem, że sporny obszar należy mu się z racji dziadowizny i ojcowizny ani że jego przodkowie posiadali go od mniej więcej 60 lat.

68.^a Na górnym marginesie karty 21v napisano datę: 1538.

^b Brakującą literę nadpisano nad tym słowem.

Natomiast wiarygodni starcy poświadczali, że półłanek zawsze był w użytkowaniu dworu i dzierżawców konopnickich, od kilku lat zaś prawem dziedzicznym znajduje się w rękach Jana Mazurczyka. Sąd w tej sprawie nakazał Zegadło wieczyste milczenie, skoro dotąd milczał, mieszkając „pod jednym dzwonem” około 60 lat.

Feria quarta ante festum sancte Lucie

Ex suborta controversia inter providos Nicolaum Zegadlo magistrum rusticorum ex una tamquam actorem, et Joannem Mazurczik partem respondentem ex altera partibus, utrosque cmetones ville civilis Lublinensis dicte Conopnicza, occasione medii lanei, inter prepositi¹ ex una et fratris eiusdem Joannis Mazurczik agros ex altera partibus iacentes, et per eundem Joannem Mazurczik titulo empcionis legitime per resignacionem illi factam possessi. Ad quem medium laneum agri Nicolaus Zegadlo se trahebat asserens esse eius avitam et paternam hereditatem non docebat, tamen si ipse medius laneus aliquam per eius predecessores a sexaginta annis retro <a^b>ctis, iure hereditario usque ad ipsummet possessus esset. Imo ex adverso pars docuit fidedignorum senum eiusdem ville testimonio, eundem medium laneum fuisse semper in usu curie et tenutariorum ville eiusdem, neque ipse Nicolaus Zegadlo aliquam usque huc, ad illum se trahebat atque nec actionem nunquam [?] intentavit, sed siluit. Domini decreverunt, quod ex quo Nicolaus Zegadlo pars actorea sub iurisdictione eadem separer et sub campana una a sexaginta citra vel ultra annis existens, siluit pro medio laneo, quem nunc Joannes Mazurczik ab |–p–| aliquot annis iure hereditario et titulo resignacionis tenet et possidet, extunc deinceps et in perpetuum silere debet. Et Joannes Mazurczik cum suis posteris eodem pascifice [s] fruatur.

69. k. 22

9 I 1539 r.

Rajcy lubelscy wybrali Marcina Gruczka na wójta, zaś Piotra Miazka, Jakuba Surówkę, Marcina Rawszę, Jana Mazurczyka, Stanisława Bączka, Macieja Gomolę i Marcina Tomczyka na ławników konopnickich.

Anno Domini 1539, feria quinta post octavam Circumcisionis Domini. Per dominos consules Lublinenses ad villam civilem Conopnicza,

68.¹ Por. nr 27, przyp. 1.

Martinum Gruczek advocatum, Petrum Miasek, Jacobum Surowka, Martinum Rawsza, Joannem Mazurczik, Stanislaum Bączek, Mathiam Gomoli et Martinum Tomczik scabinos, elegerunt.

70. k. 22

8 V (8^a) 1539 r.

Marcin Strzapka sprzedał Marcinowi Tomczykowi za sześć grzywien ćwierćnię (1/4 łanu), położoną między polem należącym do niego i polem Marcina Tomczyka.

Iudicium bannitum plebiscitum bannitum [ss] est feria quinta post octavas sancti Marci

Comparens coram eodem iudicio laboriosus Martinus Strzapka cmeto ville civilis [s] Lublinensis Conopnicza palam recognovit, quia titulo vendicionis hereditarie provido Martino Tomczik cmetoni eiusdem ville, quartale agri penes agros eiusdem Strzapka ex una et Martini Tomczik ex altera partibus, pro marcis sex totalis solucionis resignavit, per presente-sque resignat habendum, tenendum et possidendum, in ususque eius convertendum, prout illi Martino eundem civilibus [?] videbitur expedire, ab omni impetitione ipsum intercedere volendo iuxta formam iuris.

71. k. 22v

9 I 1540 r.

Rajcy lubelscy wybrali Jakuba Surówkę na wójta, zaś Marcina Gruczka, Piotra Miazka, Marcina Rawszę, Jana Mazurczyka, Stanisława Bączka, Macieja Gomolę i Marcina Tomczyka na ławników konopnickich.

Anno Domini 1540, feria sexta post octavam Circumcisionis Domini. Per dominos consules Lublinenses ad villam civilem Conopnicza, Jacobum Szurówka advocatum, Martinum Gruczek, Petrum Myasek, Martinum Rawsza, Joannem Mazurczik, Stanislaum Bączek, Mathiam Gomoli et Martinum Tomczik scabinos, elegerunt.

70.ª Datę dzienną określono, zakładając, że chodzi tutaj o najbardziej popularne święto Marka Ewangelisty. Nie można jednak całkowicie wykluczyć, że było to święto św. Marka Papieża i Wyznawcy, obchodzone 7 X, zaś w diecezji krakowskiej również 18 V – *Chronologia Polska*, pod red. B. Włodarskiego, Warszawa 1957, s. 246. Zwraca uwagę, że w tekście źródła imię świętego oddano w pełnej jego formie, a nad nim umieszczono znak abrewiacji.

Marcin Rawsza oświadczył, że w czasie zaślubin jego żona Elżbieta wprowadziła (do jego gospodarstwa) trzy krowy z trzema cielętami, siedem kóz, cztery dobre owce, pięć jagniąt, osiem macior, a także pięć korców pszenicy i dziewięć korców grochu. A jeśli przyjdzie mu umrzeć wcześniej, nakazuje wszystko jej zwrócić.

Feria quinta in crastino sancte Agnetis, iudicium bannitum expositum celebratum est

Coram eodem iudicio personaliter comparens Martinus Rawsza palam recognovit, quia Elizabet uxor eius legitima tempore desponsacionis impulit ad eum tres vaccas cum tribus vitulis, septem capras, quattuor oves bonas, quinque jardmyāt, octo scroffas, siliginis capecias quinque, ciceris capecias novem. Que illi [k. 23^a] viceversa, si et quantum mori eum prius Deus permiserit, reddenda commisit.

Wspólnota kmieci wsi miejskiej Konopnicy zapytana przez dzierżawcę Feliksa w obecności burmistrza i rajców (lubelskich) wysłuchujących skarg kmieci, czy były jakieś uciążliwości i nieprawości z racji poboru jednego grosza od siedliska przez Jakuba (syna? Feliksa), a także opłat (zwanych) ospy po sześć groszy, głośno odpowiedziała, że nie cierpieli od niego żadnej niesprawiedliwości z tego tytułu. Prócz tego Miś, Michoń, Krawiec i Andrzej za pośrednictwem „mistrza wieśniaków” przed tymiż panami skarżyli się, że ich komornicy są obciążeni nienależnymi pracami, których to komorników oni już więcej nie mogą utrzymywać z powodu ciężarów nakładanych przez tego Jakuba.

Feria quinta post Conductum Pasce proxima, iudicium bannitum expositum celebratum est

Universitas cmetonum ville civilis Conopnicza, requisita in presencia famatorum Joannis Labencz protoconsulis¹, Mathie Zess², Luce notarii³ et

72.ª Na górnym marginesie karty 23 umieszczono datę roczną: 1540.

73.¹ Jan Łabędź ślusarz i kupiec, rajca lubelski (1535–1540, 1542–1549), burmistrz w 1535 i 1540 r., wójt sądowy w latach 1527–1530 i 1532–1533, ławnik (1522–1523, 1525–1526, 1531, 1534), prowizor kościoła parafialnego św. Michała w latach 1531, 1533, 1534, 1536. Zmarł w 1551 r. – M. Chojęta, *Elita władzy*, s. 168 i n.; R. Szczygieł, *Konflikty*

Nicolai pellificis⁴ consulum residencium tunc in curia eiusdem ville, querelas eorundem cmetonum audiencium, per famatum Felicem arendatorem eiusdem ville⁵, an aliquid gravaminis et iniurie occasione grossis 1, quos fortasse querebatur accipi ab eis per ipsum Jacobum Felicis a sessione, et etiam solucionis ospii per grossis 6, tumultuose respondit nihil ab eo pati iniurie ratione taliam prescriptionem.

Preter Myss, Mykon, Craviecz et Andrea, qui per magistrum rusticorum coram eisdem dominis querebantur, quod ultra equum inquilini eorum angariarentur ad insolitos labores, quos inquilinos ipsi iam ulterius non poterint, propteo [s] domini Jacobi Felicis gravitatem, quam illis insert fovere et tenere.

Michał Strząpczyc sprzedał Mikołajowi z Gielczwi półtaneł, położony między polami Marcina Tomczyka oraz braci Jana i Wojciecha, za 12 grzywien i 44 grosze.

Feria quinta ante Adalberti iudicium bannitum expositum

Nicolao de Gelczew¹ medius laneus resignatur

Coram eodem iudicio comparens personaliter laboriosus Michael Strząpczicz palam recognovit, quia medium laneum suum inter agros Martini Tomczik ex una et Joannis et Alberti fratrum ex altera partibus iacentem, titulo vendicionis perpetue, laborioso Ni[k.23^v]/colao de Gylczvy pro

społeczne, indeks osób, s. 194. ² Maciej Zess. *Rymarz i kupiec, burmistrz i rajca lubelski* (1536–1537, 1540, 1543–1546, 1548–1549, 1551–1555), ławnik (1534–1535), szafarz (1551, 1553–1554), prowizor kościoła parafialnego św. Michała w 1545 r. Mąż Brygidy, wdowy po rajcy Piotrze Czarnym Janie, zmarł w 1556 r. – M. Chojęta, *Elita władzy*, s. 184; R. Szczygieł, *Konflikty społeczne, indeks osób*, s. 197. ³ Łukasz z Nowego Miasta (Bybło) w ziemi przemyskiej. Krótki biogram tego wybitnego pisarza miejskiego, a następnie radzieckiego ujęliśmy we wstępie wydawnictwa.

⁴ Tożsamy z kuśnierzem i kupcem Mikołajem Byczkiem (Pelio), rajcą (1540, 1542 i 1544), wójtem sądowym (1534–1535, 1537–1538), ławnikiem (1532, 1533, 1536), zmarłym w 1547 r. – M. Chojęta, *Elita władzy*, s. 157; R. Szczygieł, *Konflikty społeczne*, s. 107. ⁵ Feliks Ławecki, rymarz i kupiec, rajca lubelski (1537, 1542–1545, 1547–1549), ławnik w latach 1534–1536, prowizor szpitala św. Ducha w 1548 i 1549 r. Tutaj występuje jako dzierżawca Konopnicy. Zmarł w 1550 r. – R. Szczygieł, *Konflikty społeczne*, s. 146.

74.ª Na górnym marginesie karty umieszczono datę: 1540.

74.¹ W Lubelskiem występują dwie wsie o tej nazwie: Gielczew we współczesnej gminie

marcis duodecim et grossis 44 pecunie, totalis iam solucionis vendidit et habendum, tenendumque resignavit per presentes, pollicendo ipsum tueri a qualibet impetitione iuxta formam iuris.

75. k. 23v

30 VI^a 1540 r.

Mikołaj zwany Michno sprzedał Marcinowi Tomczykowi półłanek, położony między polami tegoż Marcina i Strząpki, za 14 grzywien.

Iudicium bannitum expositum celebratum est feria quarta proxima post festum sancti Johannis baptiste in villa civili Conopnicza. Coram eodem iudicio personaliter comparens laboriosus Nicolaus alias Michno palam et expresse beneque deliberatus fassus est et recognovit, quia medium laneum suum, inter agros Martini Thomczik ab una et Strząpka ex altera partibus iacentem, provido Martino Tomczik cmetoni ville Conopnicza, pro marcis quattuordecim pecunie communis numeri et monete Polonicalium, totalis iam solucionis titulo vendicionis perpetue et hereditarie resignavit et per presentes resignat, habendum, tenendum, possidendum et in usus eius ac successorum illius convertendum, promittens ipsum tueri a quo vis impetitione iuxta formam |–s–| iuris.

76. k. 23v–24

Między 30 VI 1540 a 13 I 1541 r.^a

Mikołaj Michoń sprzedał karczmę i półłanek, położony między polem Daluja i Stanisława Zegnanego, Marcinowi Szotowi za 12 grzywien w pieniądzu i cztery korce pszenicy.

Comparens personaliter coram iudicio bannito laboriosus Nicolaus Michoni palam recognovit et fassus est, quia tabernam et medium laneum agri inter Dalya ab una et Stanislaum Szegnany ab altera agros iacentes,

Piaski, położona ok. 35 km E od Konopnicy, oraz Gielczew we współczesnej gminie Wysokie, około 30 km S od Konopnicy.

75.^a Data dzienna ustalona przy założeniu, że chodzi tu o najbardziej popularne święto Narodzin Jana Chrzciciela.

76.^a Taką datację wyznaczają sąsiednie zapiski.

^b Na górnym marginesie karty 24 napisano datę: 1540.

provido Martino Szoth cmethoni ville Conopnicza, pro marcis duodecim pecunie et 4 coretos siliginis, totalis iam solucionis accepte titulo vendicionis perpetue et hereditarie resignavit et per presentes resignat habendum, tenendum, possidendum ac [k. 24^b] in usus eius ac successorum illius convertendum, promittens ipsum tueri a quavis impetitione iuxta formam iuris.

77. k. 24

13 I 1541 r.

Rajcy lubelscy wybrali Piotra Miazka na wójta, zaś Marcina Tomczyka, Jana Mazurę, Marcina Gruczkę, Jakuba Surówkę, Stanisława Bąka, Marcina Szota i Macieja Gomolę na ławników konopnickich.

Anno Domini 1541

Feria quinta in octava Epiphaniarum. Domini consules Lublinenses ad villam civilem Konopnicza, Petrum Myaszeck advocatum, Martinum Thomczick, Joannem Masur, Martinum Gruczeck, Jacobum Szurowka, Stanislaum Bonck, Martinum Szoth et Mathiam Gomoli scabinos, elegerunt.

78. k. 24

25 IV 1541 r.

Maciej Zegadłowicz sprzedał Wojciechowi Borzymkowi półłanek wraz z domem i ogrodem, za osiem grzywien. Maciej może w tym roku zabrać wszystkie oziminy pod warunkiem, że zapłaci wszelkie podatki i daniny (przysługujące) z tego tytułu. Natomiast Wojciech weźmie zboża jare, w zamian za co uiszczy „osep” i inne ciężary na rzecz Kościoła.

Feria secunda post Conductum Pasce

Comparens personaliter coram residencia consulari laboriosus Mathias Zegadłowicz de Konopnicza palam fassus est et recognovit, quia medium laneum cum domo et horto, provido Alberto Borzymeck cmethoni de villa Konopnicza pro marcis octo pecunie pro marcis octo pecunie [ss] iure hereditario vendidit. Que bona illi in proximo iudicio exposito resignare debet sub his condicionibus, quia videlicet ipse Mathias Zegadlo omnes fruges hiemales anno presenti tollere debet, de quibus omnes exactiones,

onera [?] ad hunc annum solvere tenebitur. Albertus vero Borzymeck acceptis frugibus estivalibus, ossep et alia onera ecclesiastica solvere tenebitur.

79. k. 24v^a

Między 25 a 28 IV 1541 r.^b

Wojciech Borzymek jest winien osiem grzywien Maciejowi Zegadle. Zobowiązuje się je zwrócić w czterech ratach, w ściśle określonych w zapisce terminach.

Comparens personaliter coram officio consulari Albertus Borzymeck de Conopnicza palam recognovit et fassus est se teneri marcis octo peccunie numeri et monete Polonicali Mathie Zegadlo, quos illi se solvere obligavit ad ratas infrascriptas. Videlicet pro festo Pentecostes [5 VI 1541] marcis tres, pro festo sancti Michaelis [29 IX 1541] marcam unam, pro festo sanctorum Simonis et Jude [28 X 1541] marcam unam. Residuas vero marcis tres iterum ad festum Pentecostes anni sequentis [28 V 1542] festa proxime futura et se sequencia absque omni dilacione, tamqua omni iure victus esset.

80. k. 24v

28 IV 1541 r.

Stanisław Wiecheć sprzedał Wojciechowi Zegadle za 25 grzywien półłanek wraz z domkiem i stodołami, położony między innymi polami tegoż Stanisława a (rolą) Grzegorza Zegadły.

Iudicium bannitum expositum celebratum est feria quinta post Conductum Pasce.

Coram eodem iudicio personaliter comparens laboriosus Stanislaus Wyechecz cmetho de villa Konopnicza palam recognovit et fassus, quia medium laneum suum cum domuncula et horreis, inter |–Alberti Zegadlo et aliis suis agris utrinque iacentem–| < |–Gregorii–|^a > inter alios agros dicti Stanislai ab una et Gregorii Szegadlo ab altera situm, Alberto Szega-

79.^a Na górnym marginesie karty 24v umieszczono datę: 1541.

^b Takie daty dzienne

80.^a Napisano nad skreślonym fragmentem tekstu, następnie i to słowo przekreślono.

dlo pro marcis viginti quinque totalis et effective solucionis facte, titulo vendicionis perpetue hereditario vendidit, habendum, tenendum, possidendum et in usus suos et successorum suorum convertendum, promittens illum tueri ab omni impeticione iuxta formam iuris.

81. k. 24v–25

18 V 1541 r.

Michał Zegnany oraz jego matka Anna i młodszy brat Wawrzyniec zeznali, że rozjemcy dokonali podziału na połowę dóbr po ich zmarłym ojcu Janie Zegnanym. Michał za dział swój zrezygnował z wszelkich roszczeń do pola i domu, w którym mieszkał ojciec. Po śmierci Anny cała ta część ma przejść w ręce jej młodszego syna. Za to zrzeczenie Michał ma otrzymać 12 grzywien, stóg (bróg) pszenicy oraz drewno z gaju ojcowskiego, z części przypadłej bratu, potrzebne na budowę domku. Może też mieszkać w domu ojcowskim wraz z matką i bratem do dnia świętej Jadwigi.

Feria quarta ante Rogacionum

Coram residencia consulari^a personaliter comparentes Michael Zeg- [k. 25^b] nany filius olim Johannis Szegnani de Konopnicza ab una et Anna mater ipsus cum Laurencio fratre suo ab altera partibus, palam recognoverunt et fassi sunt, quia ipsi per medium certorum arbitrorum bona ipsorum paterna dividere, cuis firmam et stabilie fecerunt concordiam in hunc ut subsequitur modum. Ita videlicet, quia dictus Michael per omnia contentatus sorte agri, quem dicti arbitri sibi diviserunt ex agro et domo, in quibus dictus olim pater suus habitabat, ipsi Anne matri et Laurentio fratri iuniori cedere debet. Que talia bona dicta Anna cum filio suo prefato iure hereditario perpetuoque obtuere debebunt. Ita tamen, quod < post > mortem prefate Anne sors eius ad neminem alium, preterquam ad filium iuniorem Laurencium devoluet, ex quibus huiusmodi bonis eundem Michaellem contentando mater ipsius Anna cum filio iuniori. Laurencius debet marcis duodecim et acervum siliginis pro festo sancte Hedvigis proxime^d instans et robora certa ex gaio paterno ad edificandam domunculam ex sorte fraterna dare tenebuntur. Mansionem

81.^a Słowo to zapisano na innym, rozpoczynającym się na literę p.

^b Na górnym marginesie karty 25 zapisano datę roczną, ujętą między punktami: •1541•.

^c Dopisano we właściwym miejscu nad wierszem.

^d W tekście nie sprecyzowano, czy chodzi o święto Hedvigis vidue ducisse Slesie, obchodzone 15 X; czy też o Hedvigis translacio – 25 VIII. Por. Chronologia polska..., s. 241.

^e Słowo nieczytelne z powodu zalania atramentem.

tamen habere debet illic cum matre et fratre habere debet ad festum [sanctē] Hedvigis. Quo tandem acceptis duodecim marcis et acervo siliginis, talia bona libere dimittere debet et exnunc se renuntiat bonorum omnium paternalium et maternalium, mobilium et immobilium, paternalium et maternalium [ss] perpetue et in evum, talia in dictum fratrem suum Laurentius transfundendo.

82. k. 25v^a

Między 18 a 25 V 1541 r.^b

(Zapiska dotyczy tej samej materii co poprzednia.) Stanisław, starszy syn zmarłego Jana Zegnanego oświadczył, że jego roszczenia tytułem ojcowizny zostały przez jego matkę Annę i młodszego brata Wawrzyńca zaspokojone.

Comparens personaliter coram residencia consulari Stanislaus senior filius olim Johannis Zegnany de Konopnicza palam fassus est et recognovit, quia ipse post divisionem bonorum paternalium, pro sorte sua ab Anna [s] matre et Laurentio fratre suo iuniore sibi satisfactum esse, de quibus illos quietat et liberos pronuntiat abrenuntiando se omnium aliorum bonorum paternalium et maternalium ac expectancium mobilium et immobilium perpetue et in evum, taliaque in fratrem suum Laurencium iuniorem transfundendo.

83. k. 25v–26

25 V 1541 r.

Bracia: Szymon, Jan, Wojciech i Maciej, synowie zmarłego Strzapki (Strzemczicza) sprzedali czwartą część półtanka odziedziczonego po ojcu i matce, położonego obok (pół) Wiechcia i krawca, Janowi Borzymowi i jego żonie Agnieszce, ich siostrze, za dwie kopy (groszy) i 11 sztuk zwierząt: jałówkę, dwie owce z jagniętami, dwie kozy sześciolate, dwie maciory. Te zwierzęta winni zatrzymać dla córki ich brata Anny, gdy będzie wychodzić za mąż.

82.^a Na górnym marginesie karty 25v umieszczono datę: 1541.

^b Tak datowane są sąsiednie zapiski.

83.^a W tym fragmencie pozostawiono miejsce, zapewne na wpisanie imienia zmarłego ojca, lecz tego nie uczyniono.

^b W tym miejscu umieszczono albo znak graficzny, albo pierwszą literę imienia kmiecia Wiechcia, którego znaczenia nie określono.

^c Cyfrę dopisano

Iudicium bannitum expositum celebratum est feria quarta in vigilia Ascensionis Domini

Coram eodem iudicio personaliter comparentes banito [ss] Simon, Johannes, Albertus et Mathias cmethones ville Conopnicze, fratres germani et filii olim [a] Strzemczicz [s] palam recognoverunt et fassi sunt, quia quartale medii lanei ad eos per successionem paternam et maternam concernentem, inter [b] Wyechez ab una et sartoris agros iacentem, Johanni Borzym et Agneti uxori eius, sorori ipsorum, pro duabus sexagenis et undecim peccoribus, videlicet iuvenca una et <2^c> ovibus cum agnellis et duabus capris hexennalis [s] et duabus scrophis, totalis et effective solutiones acceptis, que quidem peccora Anne filie fratris [k. 26^d] eorum, dum nuptui inherit reservari debet, titulo et iure hereditario vendicionis et perpetue resignaverunt, habendum, tenendum, possidendum et in usus eorum ac successorum suorum convertendum, pollicendo illum tueri ab omni impetitione de forma iuris.

84. k. 26

25 V 1541 r.

Jakub piekarz z Konopnicy sprzedał Jakubowi Sekule za pięć i pół grzywny półtaneł położony za wsią, między polami Jana Gomoli i Marcina piekarza.

Coram eodem iudicio personaliter comparens Jacobus pistor de Conopnicza palam recognovit et fassus est, quia medium laneum suum retro villam Conopnicza, inter Johannis Gomoli ab uno et Martini pistoris ab altera agros sittum, laborioso Jacobo Sekula^a pro quinque marcis cum media, totales et effectuales solutionis facte titutulo [s] et iure vendiciones [s] perpetue et hereditarie resignavit per presentesque resignat, habendum, tenendum, possidendum et in usus suos ac successorum suo beneplacitos convertendum, promittens pro omni impetitore [s] de forma iuris.

^a Nad wierszem we właściwym miejscu.

^d Na górnym marginesie karty 26 umieszczono datę 1541.

84.ª Sposób umieszczenia w tekście imienia i nazwiska nabywcy półtanka wskazuje, iż ten fragment wpisano po sporządzeniu zapisu, w pozostawionym do tego celu miejscu.

Jan Strząpka sprzedał Janowi Tomczykowi za dziewięć grzywien i dwa korce pszenicy dom, ćwiertnię pola z ogrodem, położonego między polami Marcina Tomczyka i Wojciecha Strząpki.

Annus Domini 1542

Iudicium bannitum expositum celebratum est in Conopnicza, feria quinta post Epiphaniarum, anno quo supra

Coram eodem iudicio bannito Johannes Strzempka personaliter comparens palam recognovit et fassus est, quia domum suam et quartale agri simul cum horto, inter Martini Thomczik ab una et inter Albertum [k. 26v] Strzempka ab altera agros sita, cum omni iure, dominio et proprietate, prout talia solus habuit, tenuit et possedit iure hereditario Johanni Thomczik pro marcis novem et duobus choretis siliginis totalis et effective solutionis iam facte resignavit per presentesque resignat, habendam, tenendam, possidendam, nichil [s] iuris proprietatis, aut domini sibi reservando, sed totum ius in dictum Johannem transfundendo. Et pollicitus est illum tueri ab omni impetitione quarumcumque personarum. Quod solidatum est.

Andrzej Ligończyk sprzedał Mikołajowi za sześć grzywien swój dom wraz z półtąnką, położony między Janem Żydkiem i Wojciechem Borzymem.

Coram eodem iudicio personaliter comparens Andreas Ligonczyk palam recognovit, quia domum suam simul cum medio laneo agri inter Johannis Zydek ab una et Albertum Borzim ab altera partibus sita, cum omni iure, dominio et proprietate, prout solus habuit, tenuit et possedit, pro marcis sex pecuniarum, totalis et effective solutionis facte, Nicolao iure hereditario ac perpetuo resignavit, habendam, tenendam, possidendam, nihil iuris sibi reservando, sed totum ius in dictum Nicolaum transfundendo, pollicendo illum tueri iuxta cursum iuris Theutonici Maydemburgensis. Quod solidatum est.

Andrzej Ligończyk sprzedał Mikołajowi za siedem grzywien półtąnek, położony między (rolami) Michalczyka a wygonem (pastwiskiem) konopnickim.

Coram eodem iudicio personaliter comparens Andreas Ligonczik palam recognovit, quia medium laneum agri simul inter Michal[k. 27]czyk ab una et expulorium Conopnicensem ab altera partibus sita, cum omni iure, proprietate et dominio, sicut solus habuit, tenuit et possedit, provido Nicolao iure hereditario perpetuoque pro marcis septem pecuniarum numeri et monete Polonice totalis et effective solutionis facte, iure hereditario perpetuoque resignavit per presentesque resignat, nihil iuris proprietatis aut domini sibi reservando, sed totum ius in ipsum Nicolaum transfundendo, pollicendo illum tueri iuxta cursum iuris. Quod solidatum est.

Maciej Zegadło sprzedał dom wraz z półtąnką Grzegorzowi Zegadło za sześć grzywien i 20 groszy. Pole to położone jest między resztą roli należącej do tegoż Macieja a (polem) Stanisława Wiehcia.

Comparens personaliter coram iudicio Mathias Zegadło palam recognovit, quia domum suam simul cum medio laneo agri, inter reliquam sortem suam agri sui ab una et Stanislaum Wyehecz ab altera sita, Gregorio Zegadło cum omni iure, dominio et proprietate prout eandem solus habuit, tenuit et possedit, iure hereditario et perpetuo, pro sex marcis et viginti grossis totalis solutionis facte et recognite resignavit per presentesque resignat, habendum, tenendum, possidendum etc.

Wójt i ławnicy dali Janowi Mazurowi (Mazurkowi) wprowadzenie w dom i półtąnek, zastawione za dziewięć grzywien i cztery grosze przez Marcina Strząpkę. Ob-

88.ª Zapiska mieści się między tak datowanymi (nr 86 i nr 93).

89.ª Por. nr 88, przyp. a.

szar ten położony jest między ćwiertnią pola należącą do tegoż Jana Mazurka a (rolą) Marcina Mazurczyka.

Per providos advocatum et scabinos iuratos data est intromissio, possessio et evacuatio Johanni Maszur in domum et medium laneum agri ipsius Martini Strzempka inter quartale agri dicti Johannis Mazurek ab una, et Martini Mazurczyk ab altera partibus sittam, in novem marcis et quatuor grossis in actis consularibus obligatis.

90. k. 27v

Między 19 I a 6 VII 1542 r.^a

Jan Mazurczyk przekazał miastu Lublinowi półłanek położony między (polami) tegoż Jana i Piotra Kielbasy. Niegdyś kupił go za 10 grzywien od Stanisława, sługi pana Jana Lubomelskiego. W zamian winni mu dać inny półłanek, położony między (polami) Piotra Kielbasy i Mikurdy, z dopłatą czterech grzywien i prawem zebrania w tym roku ozimin z przekazanego miastu pola. Natomiast zrezygnował ze zbierania zboża jarego, po otrzymaniu półłanka i czterech grzywien.

Comparens personaliter coram officio consulari et iudicio bannito ville Conopnicensis Johannes Mazurczik agricolla ville Conopnicza, palam recognovit et fassus est, quia medium laneum agri per eum a Stanislao, quondam famulo domini Johannis Lubomelsky¹, pro decem marcis emptum ibidem in villa Conopnicza, inter agrum ipsius Joannis Mazurczik et Petri Kyelbassa ab altera partibus sittum, famatis dominis proconsuli et consulibus totique commonitati [s] civitatis Lublinensis ad usum, tamen utilitatem et commodum dicte ville Conopnycza cessit et abcessit, de factoque cedit et condescendit. Ea condicione, quod ipsi loco huiusmodi medii lanei sibi alterum medium laneum inter Petrum Kyelbasza et Nykurda sittum dare debebunt. Praterea dicti agricolle ville Conopniczesis eidem Johanni dare et solvere tenent quatuor marcis. Ipse autem Johannes Mazurek capere debet fruges pro anno curente hyemales iam seminatae. Alias vero fruges estivales adhuc seminandas praestare, si et inquantum quatuor marcis reposuerint et medium laneum alterum dederint, relinquere tenebitur.

90.ª Ibidem.

90.¹ Por. nr 40, przyp. 1.

91. k. 27v–28

Między 19 I a 6 VII 1542 r.^a

Katarzyna Daliowa wraz z córką przekazała jako posag Michałowi Michalczykowi półłanek odziedziczony po ojcu. Położony jest on między (polami) Jakuba Surówki i Marcina Sota.

Comparens personaliter honesta Catherina Dalyowa palam recognovit et fassa est, quia medium laneum suum proprium ex paterna successione ad eam devolutum, et inter Jacobum Shurowka ab una, et olim Martini Soth laneos, seu agros sittum, [k. 28] cum omni iure, dominio et proprietate prout eundem habuit, tenuit et possedit, Michaeli Michalczyk loco dotis cum filia sua dedit et donavit per presentesque dat, donat, dono gratuitu nihil iuris proprietatis sibi reservando etc.

92. k. 28

Między 19 I a 6 VII 1542 r.^a

Michał Michalczyk swojej żonie, córce Katarzyny Daliowej, opisał (zapisał) 10 grzywien za jej posag na wszystkich swoich dobrach. Utwierdził ją w ich posiadaniu (na wypadek) jego wcześniejszej śmierci przed innymi bliskimi i krewnymi.

Comparens personaliter Michael Michalczyk palam recognovit et fassus est, quia uxori sue [b] filie Catherine Dalyowa, loco dotalicii refformavit, inscripsit in et super omnibus bonis suis mobilibus et immobilibus marcis decem peccuniarum numeri et monete Poloncialium habendas, post mortem suam pre omnibus aliis propinquis et consanguineis. Quod solidatum est.

93. k. 28

6 VII 1542 r.

Andrzej Stańczyk sprzedał Janowi Antoniowi swoją karczmę dziedziczną wraz z przynależnymi do niej sprzętami za pięć grzywien i siedem groszy już zapłaconych. Położona jest ona przed (siedliskiem ?) Surowczyny.

91.^a Por. nr 88, przyp. a.

92.^a Por. nr 88, przyp. a.

^b W tym fragmencie pozostawiono około połowy pustego wiersza, prawdopodobnie przeznaczonego na zapisanie imienia córki Katarzyny, czego jednak nie uczyniono.

**Feria quinta infra octavam Visitacionis Marie iudicium bannitum
expositum celebratum est**

Coram quo iudicio personaliter comparens providus Andreas Stanczyk palam recognovit et fassus est, quia tabernam suam propriam paternam liberam, simul cum instrumentis ad tabernam pertinentibus, ante Szuróczina sittam, cum omni iure, dominio et proprietate, prout eandem solus habuit, tenuit et possedit, Johanni Anthony pro quinque marcis et septem grossis pecuniarum solucionis iam effective facte, iure hereditario resignavit, per presentesque resignat habendam, tenendam et possidendam, nihil iuris aut proprietatis, dominii sibi et suis successoribus reservando. Sed totum ius in dictum Johannem transfundendo, pollicendo illum tueri ab omni impetitione. Quod solidatum est.

94. k. 28v

Między 6 VII 1542 a 5 VII 1543 r.^a

Piotr, syn zmarłego Michała Gomoli, i Agnieszka żona Walentego Nogietka oświadczyli, że za 10 grzywien zrzekli się dziedzictwa po ojcu na rzecz Jana Gomoli. Dział ten położony jest między (miedzami) Marcina Piekarza i Piotra Surowego.

Comparens personaliter Petrus filius olim Michaelis Gomoly et Agnetis, uxor Valentini Nogyethek, per eandem maritum suum legitimum ambo in solidum palam recognoverunt, quia omnem sortem suam paternam, inter Martini Pyekarz ab una et Petri Shurowy ab altera, ad eas ex successione paterna devolutam cum omni iure et dominio, proprietate, prout eandem soli habuerunt, tenuerunt et possiderunt, pro marcis decem pecuniarum numeri et monete Poloncialium, Johanni Gomoly iure hereditario resignaverunt per presentesque resignant, habendam, tenendam, possidendam tamquam suam propriam, pollicendo illum tueri ab omni impetitionem iuxta cursum iuris.

94.ª Zapiska ta i następna mieści się między tak datowanymi (nr 93 i nr 96). Wszystkie sporządził ten sam pisarz, analiza ich cech zewnętrznych skłania zaś do postawienia wniosku o ich jednoczasowym powstaniu.

95. k. 28v

Między 6 VII 1542 a 5 VII 1543 r.^a

Paweł Zegadło swojej żonie Barbarze, córce Marcina Tomczyka opował (zabezpieczył) jej posag, zapisując sześć grzywien na wszystkich swoich dobrach w Konopnicy.

Comparens personaliter coram eodem iudicio Paulus Zegadło palam recognovit et fassus est, quia uxori sue charissime [s] Barbare filie Martini Thomczyk, in Conopnicza loco dotalicii reformavit et inscripsit, per presentesque reformat et inscribit marcis sex pecuniarum numeri et monete Poloncialium per grossis 48 computando, in et super omnibus bonis mobilibus et immobilibus, post mortem suam habendas, accipiendas, pre omnibus aliis amicis, consanguineis et propinquis. Quod solidatum est.

96. k. 28v-29

5 VII 1543 r.

Na rokach sądowych w Konopnicy wybrano: Jana Mazurka na wójta, Piotra Miazka, Marcina Gencze, Marcina Tomczyka, Stanisława Bąka, Wojciecha Zegadłę, Piotra Surowego i Marcina Surowego na ławników.

**Annus Domini 1543. Iudicium bannitum expositum celebratum est
in villa Conopnicza feria quinta post Visitacionis Mariae, anno quo
supra.**

In quo iudicio electi sunt iurati: Johannes Mazurek advocatus, scabini Petrus Myazek, Martinus [k. 29] Gencza¹, Martinus Thomczik, Stanislaus Bank, Albertus Zegadło, Petrus Shurowy et Martinus Shurowy.

97. k. 29

5 VII 1543 r.

Jan Lubomelski stawiał się przed sądem z odpisem z akt radzieckich dotyczącym zastawienia przez Jana Żydka za cztery floreny czwartej części swojego pola. Tenże przed sądem się nie stawiał, Lubomelski zaś domagał się wprowadzenia w ten zastaw. Sąd uznał roszczenie.

96.¹ Rodzina Genczów zamieszkiwała w Konopnicy już w XV w. W 1474 r. przed sądem oficjała lubelskiego wdowa Katarzyna Genczyna zobowiązała się do zwrotu różnych pól rolnych księdzu Jakubowi – AO 4, k. 234v.

Famatus dominus Johannes Lubomelsky¹ coram eodem iudicio obtulit minutam ex actis consularibus obligacionis quatuor florenis per Johannem Zydek, in quibus illi quartam sortem agri resignare debuerat. Quem ad hodiernum iudicium addicare dedit et nunc contumaciater non comparens. Querebat an sibi intromissio et possessio dari debet in quartale agri de forma iuris.

Iudicium decrevit ex quo Joannes Zydek quatuor florenis obligavit domino Johanni Lubomelsky, que actis demonstravit. Extunc illi intromissio et possessio dare debet in quartale agri de forma iuris.

Ibidem data est domino Johanni Lubomelsky per iudicium intromissio et possessio.

98. k. 29

5 VII 1543 r.

Rajca lubelski Jan Lubomelski powyższy zastaw (nr 97) przekazał rajcy Błażejowi Czopowi, zrzekając się do niego wszelkich praw.

Coram eodem iudicio comparens personaliter famatus dominus Johannes Lubomelski consul Lublinensis¹ palam recognovit, quia inscripcionem suam quatuor florenis per Johannem Zidek in quartam partem agri factam, et nunc intromissionem et possessionem datam cessit et descendit cum omni eo iure, proprietate et dominio, prout solus habuit et usque nunc habet, famato Blasio Czopp consuli Lublinensi², nihil iuris sibi reservando, sed totum ius in ipsum transfundendo et recognovit sibi satisfactum.

97.ª Por. nr 94, przyp. a.

97.¹ Por. nr 40, przyp. 1.

98.¹ Por. nr 40, przyp. 1. ² Błażej Czop, krawiec, rajca lubelski (w latach 1542–1543, 1545, 1547, 1548), wójt sądowy (1536, 1539, 1541, 1546, 1549, 1551, 1553, 1555), ławnik (1527–1535, 1537, 1540), prowizor kościoła parafialnego św. Michała (w latach 1531, 1533, 1536, 1541) – M. Chojęta, *Elita władzy*, s. 158; R. Szczygieł, *Konflikty społeczne*, s. 192 (indeks osób).

99. k. 29–29v

5 VII 1543 r.

Wspomniany wyżej (nr 98) Błażej Czop posiadając u Jana Żydka cztery i pół florena (dług), wnioskował o wwiązanie go w zastaw w postaci innego pola, należącego do tego Jana Żydka. Sąd uznał jego roszczenie za zasadne i dał mu to wprowadzenie.

Famatus Blasius Czopp¹ obtulit coram eodem iudicio obligacionem quatuor cum medio florenis per Johannem Zidek sibi factam, requirens an iuxta eandem obligacionem sibi intromissio et possessio [k. 29v] in alterum agrum eiusdem Joannis Zydek dare debet de forma iuris.

Iudicium decrevit ex quo sufficienti inscripcione dominus Blasius docuit obligacionem super eodem huiusmodi agro, extunc illi intromissio et possessio dari debet de forma iuris. Et data est sibi per iudicium intromissio in agrum dicti Joannis Zydek, simul cum possessionem.

100. k. 29v–30

5 VII 1543 r. lub po tej dacie

Czcigodny Mikołaj Surowy mansjonarz zamku lubelskiego i jego brat Piotr Surowy w imieniu własnym i pozostałych braci: Stanisława, Andrzeja i Marcina zawarli ugodę z małżonkami Stanisławem i Anną Bąkami w sporze dotyczącym trzech półłanków, położonych między polami Stanisława Bąka i Jana Ślecza. Na jej mocy małżonkowie zapłacą 15 grzywien: siedem już zapłacili, a pozostałe osiem zapłacą w dwóch ratach.

Comparens personaliter coram iudicio bannito venerabilis dominus Nicolaus Shurowy mansionarius castri Lublinensis¹ et Petrus Shurowy frater eius, nomine suo et reliquorum: Stanisłai, Andree et Martini nominibus tamquam actores ab una, et Stanislaus Bank cum uxore sua Anna ambo in solidum ab altera partibus, palam recognoverunt et fassi sunt, quia occasione trium mediorum laneorum agri, inter alios agros Stanisłai Bank ab una, et Joannis Slyecz ab altera sittos, pro quibus invicem iam dudum coram variis instanciis et iudicibus littem agebant per modium

99.¹ Por. nr 98, przyp. 2.

100.¹ Mikołaj Surowy mansjonarz zamku lubelskiego pochodził z zamożnej rodziny kmieci konopnickich, której reprezentanci zasiadali w sądzie wiejskim. Por. Indeks osób..., hasło: Surowy.

certorum arbitrorum facerunt firmam et inviolabilem concordiam. Ita videlicet, quia dicti coniuges eidem venerabili domino Nicolao redimendo littem et sapiens causam dare debent marcis 15 pecuniarum [s], de quibus iam realiter dominus Nicolaus tullit et percepit suo et fratrum suorum nomine marcis septem, de quibus illos quietavit. Residuas marcis octo prefati coniuges reponere et [k. 30] solvere tenebuntur, per presentes obligant ad duas rathas: quatuor marcis ad festum Purificacionis Marie [2 II] et quatuor marcis ad festum Penthecostes [1 VI 1544 r.] festa proxime futura et sequentia. Quo si prime rathe non satisfecerint aliam habere non debent, sed simul et semel reponere tenebuntur etc.

101. k. 30

5 VII 1543 r. lub po tej dacie

Andrzej Dalej w imieniu własnym, a jego matka Katarzyna za pośrednictwem swojego opiekuna Marcina Mazurczyka odstąpiła za 12 grzywien Wawrzyńcowi Zegnanyemu półłanek, położony obok (pola) Walentego Nogieczka.

Coram eodem iudicio personaliter comparens Andreas Daley et Catherina mater illius, ipse per se, mater vero pro Martinum Mazurczik, tutorem sibi iuridice acceptum [s], palam recognoverunt et fassi sunt, quia medium laneum agri, inter Valentini Nogycz ab una et [a] ab altera sittum, pro marcis duodecim pecuniarum numeri et monete Poloncialium, cum omni iure, proprietate et dominio, Laurentio Zegnany hereditario iure perpetue resignavit, nihil iuris proprietatis sibi et suis successoribus relinquendo, sed totum ius in dictum Laurencium Zegnany transfundendo et recognovit sibi satisfactum esse, pollicendo illum tueri ab omni impetitione etc.

102. k. 30–30v

5 VII 1543 r. lub po tej dacie

(Zapiska, jak to sugeruje jej treść, łączy się z nr 100.) Małżonkowie Stanisław i Anna Bąkowie z Konopnicy oświadczyli, że otrzymali 13 grzywien i 22 grosze, które oprawili na wszystkich swoich dobrach i zobowiązali się do ich spłaty w określonym terminie.

101.ª Pozostawiono miejsce na wpisanie położenia tego półłanka, lecz tego nie uczyniono.

Comparens personaliter coram iudicio bannito providus Stanislaus Bąk cmeto de Konopnicza et Anna uxor eius palam recognoverunt et fassi sunt manu coniuncta et indivisa, quia realiter et in effectu in mutuum acceperunt [s], tulerunt [k. 39v] et levaverunt marcis 13, 22 grossis reformant, inscribunt et assecurant in et super omnibus bonis et agris eorum in Conopnicza sittis, solvere pollicendo et presentibus obligando hinc ad festum Purificacionis Marie [2 II] proximum paratis et anumeratis peccuniis, nullo iure aut vadio se tuendo, absque omni dilacione sub incarceratione. Et propriis expensis, tamquam omni iure victi essent.

103. k. 30v

5 VII 1543 r. lub po tej dacie

Katarzyna córka zmarłego Daluja z Konopnicy, żona Sebastiana młynarza ze Skrzynic, oznajmiła w obecności Katarzyny Dalujowej i jej syna Andrzeja, że chce uwolnić półłanek przekazany obecnie Wawrzyńcowi Zegadło za 12 grzywien, zobowiązując się w ciągu roku złożyć te 12 grzywien, za które został sprzedany, podobnie jak inne dziewięć grzywien i 12 groszy, które mają (u niej?) w depozycie.

Comparens personaliter coram eodem iudicio Catherina, filia olim Daluy de Conopnicza, uxor legitima Sebastiani [s] molendinatoris de Skrzyniec¹, per eundem maritum et tutorem palam protestata est in presentia Catherine Dalyova et Andree filii ipsius, quia ipse redimere et eliberare vult medium laneum agri, nunc coram iudicio Laurencio Zegadło pro 12 marcis resignati, obligando se infra decursum unius anni 12 marcis, pro quibus medius laneus venditus est, reponere simul cum alio novem marcis et 12 grossis, quos in deposito habent.

104. k. 30v–31

5 VII 1543 r. lub po tej dacie

Anna Gawrysiowa otrzymała część należności za półłanek sprzedany za trzy i pół grzywny i sześć groszy Mikołajowi, niegdyś słudze pana Jana Lubomelskiego: dwie kopy pszenicy, jedną owsa oraz jedną grzywnę i sześć groszy (w gotówce). Te trzy kopy zboża ma ona dać panu Feliksowi Ławeckiemu. Ma też stawić przed sąd swoich synów celem dokonania przez nich zrzeczenia się praw do wspomnianego wyżej

103.¹ Skrzynice, wieś położona około 16 km E od Konopnicy, we współczesnej gminie Jabłonna.

półtanka, a jeśli tego nie uczyni, winna zwrócić Mikołajowi równowartość zboża i pieniędzy.

Comparens personaliter Anna Gawryssyowa palam recognovit et fassa est, quia recepit ad rationem medii lanei agri pro media quarta marcis et sex grossis peccuniarum Nicolao famulo quondam domini Johannis Lubomelski¹ vendito, duas sexagenas siliginis et unam sexagenam avene et unam marcam et sex grossis. Quas tres sexagenis frugum cedere debet domino Felici Laweczky.² Et prefata Anna Gawryssyowa se presentibus obligavit [k. 31] filios suos coram iudicio statuere ad resignandum eundem medium laneum agri ad iudicium [s] proximum expositum. Quod si non fecerit, extunc ipsa restituere debet arram dictarum frugum et peccuniarum prefato Nicolao, famulo quondam domini Johannis Lubomelsky, absque omni dilacione tanquam omni iure victa esset.

105. k. 31

7 III 1544 r.

Rajca Jan Lubomelski skwitował Marcina Tomczyka, egzekutora testamentu zmarłego Stanisława Bąka, z 13 grzywien i 22 groszy, zapisanych przez zmarłego, które spłacił mu bydlęciem wspomnianego Stanisława Bąka.

Annus Domini millesimus quingentesimus quadragesimus quartus.

Feria sexta post Invocavit

F[amosus^a] dominus Joannes Lubomelski consul Lublinensis¹ coram residentia consulari personaliter constitutus publice recognovit, quia laboriosus Martinus Thomczik, exequtor testamenti laboriosi olim Stanisłai Bąk de Conopnicza, satisfecit sibi de tredecem marcis et 22 grossis peccuniarum, quas eidem solvit peccoribus dicti olim Stanisłai Bąk, secundum testata et legata eiusdem. De qua peccunia suprascripta, prefatus dominus Joannes Lubomelski dictum Martinum Thomczik quitavit et presenti inscriptione quietat.

104.¹ Por. nr 40, przyp. 1. ² Por. nr 73, przyp. 5.

105.ª W tekście zapisano tylko literę F, wyróżnionym pismem, na lewym marginesie karty, na wysokości wiersza rozpoczynającego zapiskę.

105.¹ Por. nr 40, przyp. 1.

106. k. 31–31v

22 IV 1544 r.

Na mocy wyroku wszystkich rajców wójt konopnicki Jan Mazurczyk ma się zrzec na rzecz Wojciecha Strząpczyka (prawa) bliższości do pola, pozostałego po śmierci ojca tegoż Wojciecha, za dziewięć grzywien, które wcześniej (za to pole) dał bratu i zięciowi tego Wojciecha.

Feria tertia post dominicam Conductus Pasche

Ex decreto tocius consulatus laboriosus Joannes Mazurczik advocatus Conopniczensis, cedere debet [k. 31v] Alberto Strząpczik de propinquitate illius, videlicet agro ad dictum Albertum post olim patrem suum spectantem et pertinentem, quem eidem prefatus Joannes Mazurczik dimittere et in effectum resignare debebit, acceptis ab eo nonem marcis pecuniae, per eundem Mazurczik fratri et genero eiusdem Alberti datis et numeratis.

107. k. 31v

28 III 1544 r.

Marcin Borzym swoim synom: Wojciechowi, Grzegorzowi i Janowi przekazał trzy części swojego pola. W zamian synowie mają się nim i jego żoną opiekować i żywić aż do śmierci obojga rodziców.

Feria sexta post Letare

Comparens personaliter coram residentia consulari laboriosus Martinus Borzim de Conopnicza publice et per expressum recognovit, quia laboriosis Alberto, Gregorio et Joanni filiis suis legitimis, libere dimittit et resignat tres partes agri sui, cum omni iure proprietateque, ac omnibus ad eundem agrum ex antiquo spectanciam et pertinenciam. Ea tamen conditione interposita, quod prefati filii sui eundem Martinum Borzim unacum consorte sua alere et victitare debent ad mortem utriusque parentis.

108. k. 31v–32

2 V 1544 r.

Jan Borzym (zwany) Przełozek wraz ze swoją żoną Małgorzatą sprzedali Marcinowi Tomczykowi za pięć grzywien czwartą część ich półtanka, położonego przy miedzach tego Marcina Tomczyka z jednej i Wojciecha Strząpczyka z drugiej strony.

**Iudicium bannitum opportunum celebratum est feria sexta post
Philipi et Jacobi apostolorum, anno quo supra**

Coram eodem iudicio opportune bannito personaliter comparens laboriosus Johannes Przelozek Borzim cmeto Conopniczensis, simul cum Margaretha uxore sua palam recognovit et fassus est, quia vendidit Martino Tomczik quartam agri sui medii lanei pro quinque [k. 32] marcis pecunie, iacentem inter limites ipsius Martini Thomczik ab una, et inter limites Alberti Strzempczik ab altera partibus sittum, cum iure, proprietate, prout solus habuit, tenuit et possedit, cum omnibus utilitatibus et proventibus ad civitatem pertinentibus perpetue et in ewm.

109. k. 32

16 V 1544 r.

Na mocy wyroku rajców Katarzyna Grządzielowa ma dotrzymać warunków podziału dóbr i ugody uczynionej z Janem i Katarzyną, dziećmi zmarłego Stanisława Bąka, czyli jej siostrzeńcem i siostrzenicą. W razie jej złamania nałożono wadium w wysokości 10 grzywien.

Feria sexta post Cantate

Ex decreto dominorum consulum honesta Catherina Grządzielowa¹ tenere et observare debet divisionem bonorum, et concordiam inter se ex una, et Johannem et Catherinam pueros olim Stanislai Bąk nepotem et neptem suam ex sorore ex altera partibus, per certos arbitros et divisores factam, iuxta inscriptionem et abrenunciacionem suam, qua se de bonis prefatis abrenuntiavit, vel soluto vadio decem marcarum per eosdem arbitros vallato, eandem concordiam et divisionem violare et deiectare potest.

110. k. 32–32v

14 VIII 1544 r.

Marcin Strzapka oświadczył, że jest winien osiem i pół grzywny rajcy lubelskiemu Maciejowi Kasprowiczowi, których spłatę zabezpieczył na półtunku położonym przy między Marcina Cygana i ćwierci łanu zwanego Strzapczyńska. Z tej sumy ma od-

109.¹ Rodzina Grządzielów zamieszkiwała w Konopnicy w połowie XV wieku. Wówczas wzmiankowany jest „Jacobus Grądzelowicz” – AO 2, k. 21–21v.

dawać w ratach co kwartał po dwa floreny. Jeśli nie zapłaci jednej raty, wtedy da swojemu wierzycielowi wprowadzenie w ten półtunek.

Feria quinta post festum sancti Laurentii

Laboriosus Martinus Sthrzampka coram residentia consulari personaliter constitutus, octo cum media marcas pecuniae, famato domino Mathie Casprowicz consuli Lublinensi¹ se teneri recognovit. Quas illi assecurat in et super medio laneo suo agri, penes mettam Martini Czigan ex una, et penes quartam lanei dictam Sthrzampczinska ex altera partibus iacentem. Tali condicione [k. 32v] interiecta, quod singulis quartualibus anni, dare et effectum numerare debebit prefato domino Mathie Casprowicz, per duos florenis pecuniae. Quod si unicuique rathe realem non satisfecerit, extunc nimstanti [s] dare illi debebit actualement intromissionem ac possessionem dicti medii lanei, tanquam omni iure victus esset.

111. k. 32v

Między 14 a 28 VIII 1544 r.^a

Na mocy wyroku rajców Katarzyna Grządzielowa, która przed sądem ławniczym zrzekła się (roszczeń) do dóbr pozostałych po śmierci jej brata Stanisława Bąka, nie powinna zaczepiać jego dzieci, lecz we wszystkim zachować wieczyste milczenie.

Ex decreto dominorum consulum Catherina Grządzielowa iuxta suam abrenunciacionem qualiter de bonis olim Stanislai Bąk fratris sui, coram iudicio bannito abrenunciavit, liberos dicti Bąk impelere non debet, sed pro omnibus perpetuum habere silentium.

112. k. 32v

Między 14 a 28 VIII 1544 r.^a

Zofia Cieślina wraz ze swym opiekunem Jakubem Piekarczykiem oświadczyła, że od opiekunów dzieci zmarłego Bąka: Marcina Tomczyka, Piotra Surowego i Piotra

110.¹ Maciej Kasprowicz, kupiec, burmistrz i rajca lubelski (w latach 1542–1549, 1551–1552 i 1554–1555), wójt sądowy (1552), ławnik (1539, 1541), szafarz (1542). Jak się wydaje, w latach 30. popierał pospólstwo w sporach z radą miejską, opanowaną przez patrycjat – M. Chojęta, *Elita władzy*, s. 163; R. Szczygieł, *Konflikty społeczne*, s. 157–161.

111.ª Zapiska znajduje się między tak datowanymi (nr 110 i nr 114), sporządzona przez tego samego pisarza, zapewne w jednym czasie.

„mistrza wieśniaków” uzyskała zadośćuczynienie za cztery grzywny, które była jej winna zmarła Anna Bąkowa.

Zophia Czieslina coram officio consulari personaliter constituta publice per tutorem suum Jacobum Piekarz recognovit, quia sibi satisfactum est, per tutores puerorum olim Bąk, videlicet Martinum Thomczik, Petrum Surowi et Petrum rusticorum magistrum, de quatuor marcis pecunie, quos illi olim Anna Bąkowa tenebatur et debuerat. De quibus dictos tutores et liberos olim Bąk quietavit perpetue et in aevum.

113. k. 33

Między 14 a 28 VIII 1544 r.^a

Ławnicy konopniccy: Marcin Tomczyk i Piotr „mistrz wieśniaków”, oświadczyli, że przed ich sądem Michał Zegnany całą swoją część pola, uzyskaną w spadku po zmarłym ojcu, sprzedał swojemu bratu Wawrzyńcowi, za 12 grzywien w pieniądzu i jeden stóg (bróg) pszenicy. Wawrzyniec oświadczył, że w ten sposób zostały zaspokojone jego roszczenia do ojcowizny.

Coram officio consulari personaliter constituti Martinus Thomczik et Petrus rusticorum magister, scabini Conopniczenses, recognoverunt, quia laboriosus Michael Zegnani coram iudicio bannito Conopnyczensi personaliter parens, partem suam totam agri in Conopnicza, que ad eum morte patris sui devoluta est, laborioso Laurentio fratri suo germano, cum omni iure et proprietate, vendidit et resignavit, pro marcis duodecem pecunie et uno acervo siliginis. Et ibidem stans personaliter dictus Laurentius recognovit sibi satisfactum esse a dicto Michaele fratre suo de bonis paternis, de quibus se abrenunciavit perpetue et in aevum.

114. k. 33–34

28 VIII 1544 r.

Pięciu braci Zegadłów, synów zmarłego Mikołaja, dokonało podziału dóbr pozostałych po ojcu za pośrednictwem wójta i ławników konopnickich. Wojciech otrzymał półłanek i czwartą część łąnu obok miedz Wiechcia i Grzegorza Zegadły. Grzegorz

112.ª Por. 111, przyp. a.

113.ª Por. 111, przyp. a.

114.ª Odczyt niepewny. Może też być Lissowa.

otrzymał półłanek położony między miedzami jego braci Pawła i Wojciecha. Piotr dostał półłanek i czwartą część pola między Lasową (Lisową?) i Miazkiem. Najstarszy brat Jan i najmłodszy Paweł pozostający w niedziale otrzymali trzy półłanki, również położone między miedzami braci Piotra i Grzegorza. Ponieważ najmłodszy z nich Paweł otrzymał siedlisko po ojcu, ma dać Wojciechowi i Grzegorzowi po cztery grzywny, Piotrowi zaś sześć grzywien. Paweł również z własnej inicjatywy dał Wojciechowi mieszkanie przez dwa lata w jego domu. W celu utrzymania tej ugody nałożono wadium w wysokości 10 grzywien. W razie jej złamania winny zapłaci rajcom pięć grzywien i stronie, która jej dotrzymała, drugie pięć grzywien.

Feria quinta post festum sancti Bartholomei

Constituti personaliter coram officio consulari laboriosi: Joannes, Albertus, Petrus, Gregorius et Paulus Zegadlowie, filii olim Nicolai Zegadlo recognoverunt talem inter se fecisse divisione [s] bonorum, ad eos post prefatum olim patrem illorum devolutorum, per divisores cer[k.33v]/tos, videlicet advocatum et scabinos villae Conopnicza. Tali videlicet modo, quod Alberto Zegadlo ex tali divisione, cessit |–cessit–| medius laneus et quarta lanei penes mettas Wyeheczech et Gregorii Zegadlo ex utraque partibus iacentes. Item Gregorio cessit medius laneus penes mettas Pauli et Alberti fratrum ex utraque partibus iacens. Item Petro cessit medius laneus et quarta agri inter mettas Lassowa [?] ex una et Myazek ex altera partibus. Joanni vero seniori et Paulo iuniori fratribus indivisis, cesserunt tres medii lanei simul iacentes inter mettas Petri et Gregorii fratrum ex utraque partibus. Hoc tamen adiecto, quod Paulus iunior Zegadlo, ratione aree paternae, quam solus obtinere debet, Alberto et Gregorio fratribus, per marcas quatuos [s], et Petro fratri marcas sex pecuniae additamenti dare et numerare debebit et tenebitur. Et hieidem stans Paulus prefatus Alberto fratri suo mansionem liberam in domo sua, ad duorum annorum decursum, suasponde dedit et contulit. Quamquidem concordiam et divisionem fratres [k. 34] prefati tenere et inviolabile observare perpetue debent, sub vadio decem marcarum pecuniae, pro una medietate dominis consulibus, et pro altera tenentibus concordiam, per contravenientem seu violantem solvendarum. Quocumquidem bonorum iam ex nunc sibi ipsis dederunt realem actualemque possessionem.

Wojciech Zegadło kwituje swego najmłodszego brata Pawła z czterech grzywien, dodanych mu do dziedzictwa po ojcu.

Coram officio consulari personaliter stans | –Paulus iunior Zegadlo– | Albertus Zegadlo de Conopnycza recognovit sibi satisfactum esse de quatuor marcis peccunie, a Paulo Zegadlo fratre suo iuniore additamenti ad sortem paternam. De quibus eundem Paulum^b quietavit perpetue et in aevum.

Piotr Zegadło kwituje swego najmłodszego brata Pawła z sześciu grzywien, dodanych mu do ojcowizny.

Coram officio | –pe– | consulari personaliter parens Petrus Zegadlo recognovit sibi satisfactum esse a fratre suo iuniore Paulo Zegadlo, de sex marcis peccunie additamenti ad sortem bonorum paternam, de quibus eundem Paulum quietavit perpetue et in aevum.

Stanisław Wiecheć sprzedał swój łąn, ciągnący się od granic Sławina aż do rzeki, Janowi Mazurczykowi, wójtowi konopnickiemu za już zapłaconych 19 grzywien.

Feria tertia ante festum Nativitatis Domini

Comparens personaliter in consessu consulari laboriosus Stanislaus [k. 34v] Wyehec de Conopnicza publice recognovit, quia laneum suum a limitibus Sławinskie¹ ad fluvium² usque tendentem, prout in suis metis et

115.^a Zapiska znajduje się między tak datowanymi (nr 114 i nr 117), wszystkie pisane przez tę samą osobę. ^b Słowo to napisano w miejsce innego, starannie usuniętego.

116.^a Por. nr 115, przyp. a.

117.¹ Sławin, niegdyś wieś, granicząca od północy z gruntami Konopnicy. W 1959 r. włączona do Lublina. Obecnie tak określa się północno-zachodni rejon miasta przy drodze warszawskiej – OZ, s. 132. ² Zapewne rzeka Czechówka, stanowiąca naturalną granicę tych wsi, albo też niewielki ciek wodny wpływający do tej rzeki, zwany Ciekem spod Lipniaka.

limitibus antiquitus distinctus limitatusque existit, laborioso Joanni Mazurczik advocato Conopniczensi, pro decemnonem marcis peccunie, iam totalis et effective solutionis per eum acceptis, perpetue vendidit. Cuiusquidem lanei resignationem facere debet in primo exposito iudicio post festum Epiphaniarum [6 I 1545] in Conopnicza celebrandum.

Wyrokiem rajców starych i urzędujących Marcin Tomczyk, niegdyś osadzony przez ówczesnego dzierżawcę Konopnicy rajcę Jana Lubomelskiego na łąnie położonym między polami Jakuba Krawca i Jana Ligonja, ma na nim pozostać bez przeszkód ze strony obecnego dzierżawcy rajcy Macieja Kasprowicza i innych, którzy będą (nimi w przyszłości). Ma też (dzierżawca tam) zbudować dom.

Annus Domini 1545

Feria sexta post dominicam Oculi

Unanimi omnium dominorum, tam residentium, quam antiquorum, assensu et decreto, Martinus Thomczik in laneo, inter agros Jacobi Sartoris ex una, et Joannis Ligon ex altera partibus, in quo antiquitus per famatum dominum Joannem Lubomelski consulem Lublinensem¹, tunc arendatorem villae Konopnicza, perpetue locatus est, non obstantibus quibusvis impugnationibus famosi domini Mathie Casprovicz consulis Lublinensis², moderni arendatoris eiusdem ville aliorumque pro tempore existentium, permansere [s] debet iuxta inscriptionem suam perpetue. Domum tamen ibidem construere atque edificare debet et tenebitur.

Na mocy wyroku panów rajców Wojciech Borzym ma wydać Grzegorzowi Borzymowi trzecią część dóbr stryjecznych (tzn. odziedziczonych po stryju). Grzegorz ma mu zwrócić trzecią część wydatków poniesionych w związku z ich dzierżeniem.

Feria quarta post dominicam Jubilate

Ex decreto dominorum consulum, laboriosus Albertus Borzim de Conopnicza Gregorio Borzim terciam sortem bonorum patrui dare et

118.¹ Por. nr 40, przyp. 1.

² Por. nr 110, przyp. 1.

dimittere debet. Gregorius vero illi terciam sortem impensarum, que in in [ss] ea bona impendit, solvere illi debet.

120. k. 35

1 V 1545 r.

Grzegorz Borzym oznajmił, że brat jego Wojciech spłacił go z wszystkich dóbr ojcowskich i stryjowskich i że po śmierci ich ojca Marcina Borzyma nie będzie miał żadnych uprawnień do tych dóbr, których się wieczyście wyrzeka.

Feria sexta post Jubilate

Laboriosus Gregorius Borzim de Conopnicza in consessu consulari personaliter parens, publice et per expressum recognovit, quia Albertus Borzim frater suus germanus satisfacit illi de omnibus bonis paternalibus et patruelibus, et solucionem totalem ab illo recepit. Ita quod post mortem patris ipsorum Martini Borzim, ad eadem bona nullum interesse habere debebit, de quibus se abrenunciavit perpetue et in aevum.

121. k. 35–35v.

Między 1 a 13 V 1545 r.^a

Marcin Borzym nadał swojemu najstarszemu synowi Janowi oraz pozostałym, Grzegorzowi i Wojciechowi, półłanek położony między miedzami Stanisława Miazka i Jana Żydka.

In consessu consulari personaliter parens laboriosus Martinus Borzim de Konopnicza recognovit, quia laborioso Joanni Borzim, filio suo seniori, medium laneum suum inter mettas Stanislai Miazek et Joannis Zidek ex utraque partibus iacentem, ita late, longe, prout antiquitus in suis mettis distinctus est, cum toto illius iure et proprietate, consemientibus [?] ad id aliis filiis suis Gregorio et Alberto |–consemientibus–| dono perpetuo et irrevocabili [k.35v] dedit donavitque, tenendum, habendum et in usus suos beneplacitos, ut illi libuerit convertendum.

121.ª Taką datę wyznacza poprzednia i następna zapiska.

122. k. 35v

13 V 1545 r.

Dwaj ławnicy konopniccy przed rajcami zeznali, że przed ich sądem Stanisław Wiecheć sprzedał wójtowi Janowi Mazurczykowi za 19 grzywien łan, położony między miedzami Jana Borzymka i granicami pana Orzechowskiego w Sławinie.

Feria quarta Rogacionum

Constituti personaliter in consessu consulari laboriosi Martinus Thomczik et Albertus Zegadlo, scabini de iure Konopniczensi missi |–quia–| recognoverunt, quia in eorum iudicio bannito, laboriosus Stanislaus Wyechecz laneum inter mettas Joannis Borzimek ex una, et granicies domini Orzechowski in Sławin¹ ex altera partibus, Joanni Mazurczik advocato Konopniczensi, cum toto dicti lanei iure et proprietate, ita prout in se antiquitus ab aliis distinctus et limittatus est, pro decemnonem marcis peccunie Polonialis per 48 grossis computando, perpetue et in aevum vendidit et resignavit. Eumque ab omni impetitione quarumcumque personarum tueri et evincere debet iuxta iuris formam.

123. k. 35v

Między 13 V a 9 X 1545 r.^a

Mocą wyroku rajców Helena Kostosiowa ma zamilczeć w sprawie półłanka, który sprzedała około 12 lat przedtem Wojciechowi Zegadle. W tej sprawie nie będzie niepokoiła ani jego samego, ani jego następców.

Ex decreto dominorum consulum Helena Kosthossowa perpetuum silentium habere debet occasione medii lanei, quem Alberto Zegadlo ab annis duodecem, citra vel ultra, vendidit et resignavit. Neque eundem Albertum, aut successores illius occasione dicti medii lanei quolibet impetere et inquietare debet.

124. k. 36

9 X 1545 r.

Przed rajcami dwaj ławnicy konopniccy oświadczyli, że Stanisław Surowicz (dokonał) w posiadanych tytułem zastawu dobrach zmarłego Marcina Kiełbasy niezbęd-

122.¹ Por. nr 117, przyp. 1.

123.ª Taką datę wyznacza poprzednia i następna zapiska.

ných napraw budynków. Naprawił pokrycie (strzechę?) na izbie, komorze i w sieni, naprawił (również) stodołę.

Feria sexta post festum sancti Francisci

Constituti personaliter in consessu consulari laboriosi Petrus Miazek et Martinus Thomczik, scabini ex officio iurato Konopniczensi missi recognoverunt, quia laboriosus Stanislaus Surowicz in bonis olim Martini Kielbasse, que modo obligatorio possidet, construxit edificia necessaria, que illum instaurare oportebat, videlicet stubam reformare tegetice, cameram in pallatio tegere, hallodiumque reformare.

125. k. 36

21 X 1545 r.

*Elżbieta Plichczyna oświadczyła, że Dorocie Surowczynie za osiem grzywien zasta-
wiła półłanek, położony między łanami Dalujowskim i Pieczarką. Elżbieta uczyni-
ła to za wiedzą i zgodą rajców, aby spłacić długi po zmarłym mężu. Może ona go
wykupić kiedykolwiek zechce.*

Feria quarta die 11000 Virginum

In consessu consulari parens honesta Elizabeth Plichczina recognovit, quia medium laneum, inter laneos Dalyvyowski et Pyeczarka ex utraque par-
tibus in Konopnicza iacentem, honeste Dorothee Szurowczina de eadem
Konopnicza, in octo marcis peccunie monete numerique Polonicalium
obligavit. Quodquidem fecit prefata Elizabeth de sciencia et admissione
dominorum consulum Lublinensium ut debita per olim maritum suum
contracta solvere possit. Ea tamen lege atque condicione, quod sibi prefa-
te Elizabeth Plichczina seu mariti sui eundem medium laneum exemere
possuit quandocumque voluerint.

126. k. 36–36v

28 VII 1546 r.

*Helena Kostosiowa przekazała Stanisławowi Kozakowi, swojemu zięciowi, pół łanu
położonego w Konopnicy pomiędzy miedzami Miazka i tegoż Stanisława Kozaka,
z racji posagu jej córki.*

Annus Domini 1546

[k.36v] Feria quarta post Jacobi

Honesta Helena Kosthossiowa de Konopnicza in consessu consulari pa-
rens per tutorem suum Petrum recognovit, quia medium laneum inter
metas Myazek ex una et Stanislai Kozak ex altera partibus in Konopnicza
iacentem, laborioso Stanislao Kozak ratione dotis post filiam suam, dicti
Stanislai Kozak consortem, modo irrevocabili dedit assignavitque. Ad cuius
resignationem prima iuris post Bartholomei fiendam, seniore scabinum
Konopniczensem in forma plenissima constituit plenipotentem.

127. k. 36v

7 IX 1546 r.

*Mocą wyroku panów rajców Marcin Palak ma posiadać pół łanu w Konopnicy, po-
łożonego przy miedzy Miazka. Pole to otrzymał od zmarłej Katarzyny Kostosiowej
jako posag jej córki, żony tegoż Marcina.*

Feria tertia in vigilia Nativitatis Mariae

Ex decreto dominorum consulum laboriosus Martinus Palak de Konop-
nicza, obtinere debet iuxta suam inscriptionem medium laneum, penes
mettam Miazek in Konopnicza iacentem, per olim Catherinam Kostho-
siowa, matrem uxoris dicti Martini Palak¹, eidem illius consorti, ratione
dotis inscriptum, donatum et resignatum. Ratione cuius ab impetitione
quacumque personarum liber esse debet de forma iuris.

128. k. 36v–37

28 I 1547 r.

*Katarzyna żona Sebastiana młynarza ze Skrzynic za pośrednictwem swego męża
oświadczyła, że winna jest Annie Szotowej osiem grzywien za siedlisko, sprzedane
jej wraz z łanem położonym przed Konopnicą.*

127.¹ Jak wynika z treści innych zapisów (nr 17, 18, 123, 132) w rzeczywistości Katarzyna
była żoną Marcina Polaka, jego teściową zaś Helena Kostosiowa.

In consessu consulari parens Catherina coniunx laboriosi Sebastiani molendinatoris [k. 37] de Chrzynycze¹, per eundem maritum, tutorem suum legitimum, publice recognovit, quia Anne Sothowa de Konopnicza tenetur et debet octo marcas pecuniae, quas ab illa accepit ratione areae super forum lanei agri ante villam Konopnicza iacentem, per illam prefatae Annae Sothowa venditi.

129. k. 37

1547 r.^a

Jakub Stanio sprzedał czwartą część półtanka, położonego za wsią między miedzami Nogietka i tegoż Jakuba, za trzy i pół grzywny Janowi Ropielowi i otrzymał już zapłatę w całości.

In consessu consulari parentes laboriosi Petrus villicus et Stanislaus Sthanyo, scabini Konopniczenses, ex officio advocati missi, recognoverunt, quia coram iudicio bannito per eos celebrato, parens laboriosus Jacobus Stanyo, fassus est, quia quartam medii lanei sui, penes metam eiusdem Jacobi ex una, et Nogyethek ex altera partibus, ibidem retro villam iacentis, laboriosi Joanni Ropel pro tribus cum media marcis, totalis iam solutionis vendidit et perpetue resignavit, promittens eundem tueri ab omni iuridica impetitione iuxta iuris formam.

130. k. 37–37v

1547 r.^a

Andrzej Stanio sprzedał swemu bratu Maciejowi Stanio całą swoją ojcowiznę w Konopnicy, należną mu po śmierci ojca Macieja Stanio: pola, zwierzęta domowe i wszelkie ruchomości.

128.¹ Por. nr 103, przyp. 1.

129.^a Zapiska niedatowana, sporządzona przez tego samego pisarza, zapewne w tym samym czasie co poprzednia (identyczny dukt pisma, kolor atramentu itp.)

130.^a Por. 129, przyp. a. ^b W tym miejscu w tekście pozostawiono wolne miejsce, przeznaczone na wpisanie konkretnej kwoty, czego jednak nie uczyniono.

In consessu consulari parentes laboriosi Petrus villicus et Stanislaus Sthanyo, scabini Konopniczenses, ex officio advocati missi, recognoverunt, quia coram iudicio illorum bannito, parens Andreas Sthanyo de Konopnicza fassus est, quia totam sortem suam bonorum paternalium in Konopnicza, tam agrorum quam etiam peccorum ac peccudum quorumvis [k. 37 v] et quarumcumque mobilium rerum, que ad illum post olim Mathiam Sthanyo iure naturalis successionis tanquam [s] patrem suum legitimum devoluta est, laborioso Mathie Stanyo, fratri suo germano, pro [b] marcis vendidit et perpetue resignavit, promittens illum tueri ab omni iuridica impetitione iuxta iuris formam.

131. k. 37 v

1547 r.^a

W miejsce zmarłych ławników konopnickich, Marcina Tomczyka i Piotra Surowego, wybrano Jana Tomczyka i Wawrzyńca Zegnanego.

In locum Martini Thomczik et Petri Surowi scabinorum Konopniczensium demortuorum, suffecti sunt Joannes Thomczik et Laurencius Zegnany.

132. k. 37v–38

14 VII 1547 r.

Marcin Palak i Stanisław Kozak zamienili półtanka w Konopnicy. Palak odstąpił Kozakowi pole położone obok miedzy Miazka, które otrzymał od Heleny Kostosiowej jako posag jej córki a jego żony. Na okres jednego roku zastrzegł dla siebie prawo użytkowania jego części, mianowicie pięciu stai. W zamian otrzymał od Kozaka półtaneek, położony między miedzami Wojciecha Zegadły a jego własnymi. Kozak do tej zamiany ma dodać Palakowi półtorej grzywny. Połowę tej sumy zapłaci sam w ciągu dwóch tygodni, a drugą połowę spłaci Helena Kostosiowa.

Feria quinta in crastino sancte Margarethe 1547

Constituti personaliter in consessu consulari laboriosi Martinus Palak et Stanislaus Kozak, recognoverunt se fecisse comutationem mediorum laneorum in Konopnicza. Ita videlicet, quod dictus Martinus Palak absces-

131.^a Por. 129, przyp. a.

sit dicto Stanislao Kozak medium laneum, penes mettas Myazek in Konopnicza iacentem, qui illi per Helenam Kostossiowa uxoris sue matrem in dote resignatus, et dominorum decreto adiudicatus fuerat, cassando huiusmodi resignacionem et dominorum decretum, relinquendo tamen pro se quinque stadia agri in eo, que illi Stanislaus [k. 38] Kozak ad unius anni elapsam utifruenda admisit. Prefatus vero Stanislaus Kozak abscessit illi medium laneum penes mettas Alberti Zegadlo et eiusdem Martini Palak, tali tamen condicione, quod dictus Stanislaus Kozak addare debet dicto Martino marcam cum media peccunie. De quibus Helena Kostossiowa medium illi hicidem stans se soluturam obligavit, alteram vero medietatem solus Stanislaus Kozak illi in quindenā solvere debet. Quos medios laneos equaliter inter se mensurare debent. Eosque medios laneos sibi vicissim coram iudicio bannito Konopniczensi per recognitionem certorum scabinorum hic factam resignaverunt perpetue et in aevum, promittentes se invicem teneri occasione dictorum mediorum laneorum ab impetitione iuridica quarumvis personarum iuxta iuris formam.

133. k. 38–38v

24 XI 1547 r.

Krawiec Stanisław Mordeliowicz, mieszczanin lubelski, pozwał Jadwigę Michalczykową przed sąd ławniczy w Konopnicy o łan położony w tej wsi, między miedzami Stanisława Grządziela a Mikurdy, należny mu prawem bliższości po pradziadku i dziadkach. W odpowiedzi Jadwiga oświadczyła, że to pole jest w jej posiadaniu od około 50 lat. Sąd konopnicki uznał jej rację, nakazując Mordeliowiczowi w tej sprawie wieczyste milczenie. Powód nie uznał takiego rozstrzygnięcia i złożył apelację do sądu radzieckiego w Lublinie.

Iudicium bannitum necessarium celebratum est per advocatum et scabinos in Konopnicza, feria quinta in vigilia sancte Catherinae

Coram eodem iudicio parens Stanislaus Mordeliowycz sartor, civis Lublensis¹, per suum ferendarium iuridice constitutum Marcum Betellum², infirmavit Hedwigi Michalczykowa pro eo, quod illa tenet propinquitatem

133.ª Skróć imienia uniemożliwiający jego odtworzenie.

133.¹ Stanisław Mordeliowicz, krawiec lubelski, skądinąd nieznany. przedstawić licznego grona palestry lubelskiej, skądinąd nieznany.

² Marek Betellus, ³ Wojciech Moszeński, obywatel Lublina, przedstawiciel licznego grona palestry lubelskiej. Być może pochodził ze wsi Moszna lub Moszenki (niegdyś Moszny Małe), odległych około 15 km W od

tem illius, laneum videlicet agri in Konopnicza inter mettas Stanislai Grzaniel et Si^a Mikurda [k. 38v] ex utraque partibus iacentem, post proavum, avum et aviam ad eum devolutam, ad quam ille propinquior esset, quam dicta Michalczykowa volens id docere testibus, quos a tergo sui habet ad-cittatis.

Ex adverso Albertus Moschensky³, ferendarius iuridice constitutus Hedvigis Michalczykowa, in responsione sua allegabat illam bona hec, pro quibus Stanislaus Mordeliowycz contra illam agit, tenere pacifice a quinquaginta annis citra vel ultra, docere de hoc volens | – testibus – | querebatque quandoquidem prescriptionem tam longi temporis pertenuit, an ea perpetue tenere. Et dictus Mordeliowicz pro illis perpetue silere debeat, vel quid sit iuris.

Sentenciatum est quandoquidem dicta Michalczykowa per prescriptionem tam longi temporis eadem bona pertenuit, extunc dictus Stanislaus Mordeliowycz perpetue pro illis silere debet et Michalczykowa ea perpetue obtinere debet de forma iuris.

Quod decretum pars Stanislaus Mordeliowycz pro iure non suscipiendo, ad ius scriptum seu ad dominos consules Lublenses appellavit in hec verba, an testis illius examinari prius debeant, vel quid iuris.

Sentencia iuris scripti sabbato proferetur.

134. k. 39

1547 r.^a

Jan Piekarz, Jakub Bąkała i Marcin Piekarz przed ławą konopnicką zeznali, że Jakub Kuśnierz na łożu śmierci przekazał bratu, Janowi Kormanowi, całą swoją część (dziedzictwa). Tenże Jan ma z tego spadku wypłacić siostrze Katarzynie Gruczkowej 36 groszy, bratu Stanisławowi zaś (zamieszkującemu) w Urzędowie 14 groszy.

Joannes P i e k a r z, Jacobus Bąkała et Martinus P i e k a r z, testes ad instanciam Joannis Korman, ad-cittati coram iudicio bannito Konopniczen-

Lublina. W XV i XVI wieku zamieszkiwała tam liczna szlachta zagrodowa. Jej przedstawiciele traktowali uprawianie zajęć prawniczych jako źródło utrzymania – SHG, s.154 i n.

134.ª Zapiska niedatowana, sporządzona przez tego samego pisarza, zapewne w tym samym czasie co poprzednia (identyczny dukt pisma, kolor atramentu itp.).

134.¹ Urzędów, niegdyś miasto, obecnie wieś – siedziba gminy, około 35 km SW od Konopnicy.

si, sub iuramentis suis in eadem verba precise recognoverunt, quod Jacobus Kuschnierz frater dicti Korman, in lecto egritudinis iam plane ante obitum sortem suam totam, quam habuit, fratri suo dicto Joanni Korman donavit, ex qua sorori sue Catherine Gruczkowa triginta sex grossos, et fratri Stanislao in Wrzedow¹ quatuordecem grossos dare comisit. Quod illorum testimonium Joannes Korman consignare dedit et solidavit.

135. k. 39

2 XII 1547 r.

Na mocy wyroku panów rajców włodarz Piotr, opiekun dzieci zmarłego Mikołaja Michonia, ma zwrócić wszystkie pozostawione przez niego ruchomości matce tych dzieci Zofii, (obecnie) żonie Marcina Piekarza. Piekarz potomstwem żony (i jego majątkiem) ma się opiekować, a nie zmarnotrawić. Ma też Piotrowi pokryć koszty wychowania dzieci określone przez osoby wiarygodne.

Feria sexta post Andree

Ex decreto dominorum consulum Petrus wladarius, tutor puerorum olim Nicolai Michon, reddere debet matri dictorum puerorum Zophie, consorti Martini Piekarz, omnia bona mobilia dictorum puerorum per eum post mortem patris illorum percepta. Que dictus Martinus Piekarz in bonis suis dictis pueris assecurare debet, ne pueris perdat, educationem vero eorundem puerorum, qua eosdem lactans Petrus educavit, solvere illi debet dictus Piekarz iuxta adinventionem bonorum hominum.

136. k. 39v

26 XI 1547 r.

W sprawie między krawcem Stanisławem Mordeliowiczem a Jadwigą Michalczykową, która została wniesiona z apelacji przed sąd radziecki, rajcy orzekli, aby świadków przedstawionych przez Stanisława odesłać do dalszego postępowania przed sąd konopnicki.

136.ª Dopisano nad wierszem i zaznaczono miejsce umieszczenia tego słowa w tekście znakiem ».

136.¹ Por. nr 133, przyp. 1.

Sabbato post sancte Catherine

In causa inter Stanislaum Mordeliowycz sartorem¹ <actorem^a> et Hedvigim [s] Michalczikowa respondentem ex altera partibus, in qua ad dominos consules appellatum est, domini consules decreverunt testes, ad quos se Stanislaus traxit, esse admittentes examinantesque et remiserunt partes ad iudicium Konopniczensem ad ulterius procedendum.

137. k. 39v-40

13 I 1548 r.

Ławnicy konopniccy Piotr Kielbasa i Piotr Miazek przed urzędem burmistrzowskim oświadczyli, że na wczorajszym roku zawitym, wyznaczonym przez sąd konopnicki, nie stawiał się Stanisław Mordel ani nie przedstawił świadków w sprawie przeciw Jadwidze Michalczykowej. Z tego powodu sąd na prośbę Jadwigi uznał sprawę za upadłą i wieczyście przyznał jej dobra będące przedmiotem sporu, zwłaszcza jeśli Mordel nie wskaże zgodnie z prawem przyczyn nieobecności.

Anus [s] Domini millesimus quingentesimus quadragesimus octavus

Feria sexta in octava Epifaniarum

Petrus Kielbassa et Petrus Miazek, scabini Konopnicenses a iure Konopnicensi missi, coram officio proconsulari parentes recognoverunt, quod in termino peremptorio hesterno Stanislao Mordel¹ et Hedvigi Michalczikowa per iudicium Konopnicensem prefixo, dictus Stanislaus Mordel non paruit <nec testes produxit^a>. Prefataque Michalczikowa illum in causa condemnari petiit. Quem iudicium in causa ruisse decrevit. Et dictam Michalczikowa, bona pro quibus controvertitur, perpetue obtinere decrevit, presertim si se pars legaliter prepeditam esse non docuerit.

138. k. 40

25 I 1548 r.

W sprawie między krawcem lubelskim Stanisławem Mordelem a Jadwigą Michalczykową panowie rajcy oczekują ugody stron, potwierdzonej wiarygodnym świadectwem. Jeśli któraś ze stron nie stawia się na rok zawity, wyznaczony na 2 marca, wówczas przegra proces.

137.ª Dopisano na dole karty i zaznaczono miejsce umieszczenia tego zwrotu w tekście znakiem ».

137.¹ Por. nr 133, przyp. 1.

Feria quarta post Agnetis

Per dominos consules Lublinenses causa inter Stanislaum Mordel sartorem, civem Lublinensem¹ et Hedvigim Michalczikowa, ob spem concordie, ad feriam sextam ante Oculi proximam [2 III 1548 r.] <limitata est^a>. Ubi partes tanquam in termino peremptorio coram consulatu Lublinensi parere debent cum sufficienti testimonio, sub amissione sue cause, si aliqua partium non paruerit.

139. k. 40–40v

2 III 1548 r.

W sprawie między krawcem lubelskim Stanisławem Mordeliowiczem a Michalczykową ze wsi miejskiej Konopnicy o przywłaszczonej łąki stwierdzono, że Stanisław nie stawiał się na rok zawity, wyznaczony przez sąd konopnicki, ani nie przedstawił swoich świadków. Z tej przyczyny odrzucono jego roszczenia. Następnie rajcy wyznaczyli dzisiejszy dzień (tzn. 2 III) dla zaprowadzenia ugody między stronami procesowymi. Uczynili tak, nie wiedząc, że już przedtem Stanisław miał przedstawić swoich świadków przed sądem w Konopnicy i tego nie uczynił. Nie przedstawił też prawnie uzasadnionej przyczyny swojej absencji przed tym sądem. Rajcy nie wiedzieli też, że w aktach konopnickich znajduje się zapis o odsunięciu matki tegoż Stanisława od będącej przyczyną sporu nieruchomości. Z tych powodów rajcy jako dziedziczni panowie (Konopnicy) odrzucają jego roszczenia, nakazując mu w tej sprawie wieczyste milczenie.

Feria sexta post dominicam Reminiscere

In causa inter Stanislaum Mordeliowycz sartorem, civem Lublinensem¹ et Michalczikowa de villa <civili^a> Konopnycza, de laneo agri vertenti. Quandoquidem Stanislaus Mordel in termino peremptorio per iudicium Konopnicensium illi prefixo, testes non produxit et ob id in causa per iudicium Konopnicensium condemnatus est. Michalczikowa etiam per

138.^a *Dopisano nad wierszem i zaznaczono miejsce umieszczenia tego zwrotu w tekście znakiem ».*

138.¹ *Por. nr 133, przyp. 1.*

139.^a *Dopisano nad wierszem i zaznaczono miejsce umieszczenia tego słowa w tekście znakiem ».*

^b *Na górnym marginesie k. 40v, nad dalszym ciągiem zapiski, umieszczono datę roczną: 1548.*

^c *Dopisano nad wierszem, wskazując miejsce słowa w tekście znakiem ».*

^d *Kilka ostatnich liter tego słowa zamazano.*

139.¹ *Por. nr 133, przyp. 1.*

prescriptionem longissimi temporis eadem bona pertenuit [k. 40v]^b pacifice, extunc Stanislaus Mordel iam perpetue pro illis silere debet. Et Michalczikowa illa perpetue tenere debet. Quamvis autem ad diem hodiernam ad producendum testes Stanislaui Mordel alter terminus prefixus erat ob spem concordie. Idem tamen domini fecerant ob ignorantiam actorum inter eos coram iure Konopnicensi, que hic hodie lecta sunt, ignorando quod in priori termino peremptorio, in quo testes producere debuerat, Stanislaus non paruit. Et in causa condemnatus est, nec legale impedimentum intulit. Et quam etiam ius Konopniczense qui ibidem acta causarum <prius^c> non habebant^d, refferrebant se memoria tenere bona, hec de quibus controvertitur matri dicti Stanislaui per eos abiudicata esse, que similiter per prescriptionem tam longi temporis siluerat. Extunc domini consules tamquam domini heredesque fundi Stanislaui prefato silentium perpetuum, de eisdem bonis decreverunt atque imposuerunt de forma iuris.

140. k. 40v–41

13 IV 1548 r.

Bracia Jakub, Piotr i Józef Misiowie w sprawie przeciw synom zmarłego Jana Surowego złożyli apelację do sądu panów rajców. Ich matka, Katarzyna Misiowa, sprzedała Janowi Surowemu łąkę, który obecnie pragną oni odkupić (korzystając z prawa bliskości). Ponieważ Piotr i Józef o tej sprzedaży wiedzieli i wyrazili na nią zgodę, więc ich roszczenia sąd odrzucił. Natomiast ich brat Jakub uzyska prawo do wykupienia swojej części, jeśli przed sądem konopnickim złoży przysięgę, że nie wiedział o sprzedaży tego pola i w tym czasie przebywał poza (granicami) Królestwa.

Feria sexta post Conductum Pasche

In causa inter Jacobum, Petrum et Jozephum Myssiowie actores ex [k. 41] una et filios olim Joannis Svrowy respondentes utrosque de Konopnicza ex altera partibus, coram iudicio Konopnicensi inchoata, et per appellationem ad dominos consules Lublinenses devoluta, occasione lanei agri per Catherinam Missiowa, matrem dictorum Jacobi et aliorum fratrum, Joanni Svrowi venditi et resignati. Quem laneum agri dicti Myssiowie redimere conantur, domini consules decreverunt, quandoquidem Petrus et Jozeph Myssiowie iuxta inscriptionem resignacionis ad hoc consenserunt et per prescriptionem longi temporis existentes hic presentes siluerunt, extunc iam perpetue silere debent. Jacobus vero, frater illorum, qui

allegat se ad hanc vendicionem matri non consensisse, neque per hec tempora in Regno fuisse, nec de resignacione scivisse, decreto dominorum consulum mediante confirmare id debet iuramento manus proprie in proximo iudicio exposito Konopniczensi, quod videlicet tunc in Regno non fuit, nec de vendicione dicti lanei agri scivit, quodque non siluit annum et diem post eaque rescivit. Et quam iuraverit, extunc ad redimendum saltem sortem suam, que illi inter fratres ventura esset potens erit.

141. k. 41v-42

27 IV 1548 r.

Dwaj ławnicy z Konopnicy oświadczyli przed rajcami, że Jakub Misiowicz nie przybył na roki sądowe ani nie złożył przysięgi w sporze z dziećmi zmarłego Jana Surowego o łan. Z tej przyczyny jego roszczenia oddalono. Wówczas przed rajcami stał się Jakub, twierdząc, że zaistniała przeszkoda, która spowodowała jego absencję. Mianowicie w tym samym czasie, kiedy miał złożyć przysięgę, na polecenie pana Dziesiątej pełnił straż przy zbiegłym z tej wsi człowieku, którego trzymano związane. Gdyby tego zaniechał, pan tej wsi zagroził mu karą śmierci („pozbawieniem głowy”), albo karą 10 grzywien (odszkodowania za zbiega). Rajcy nie uznali tej przyczyny jego nieobecności jako prawnie uzasadnionej i podtrzymali wyrok ławy konopnickiej oddalający roszczenia Jakuba Misiowicza.

Feria sexta post dominicam Jubilate

Comparentes personaliter in consessu consulari providi Petrus Kielbassa et Laurencius Zegnani, scabini iurati ville Konopnicza a iudicio Konopniczensi missi recognoverunt, quia quemadmodum decretum erat per dominos consules iuramentum Jacobo Myssiowicz coram iudicio exposito Konopniczensi, heri celebrato, contra liberos olim Joannis Svrowy prestare. Dicti Svrowowie protestati sunt coram iudicio se paratos esse iuramentum ab illo attentare, ille vero existens actor ad prestandum iuramentum non paruit. Propter quod illum iudicium prefatum in sua causa ruisse decrevit, et de laneo agri perpetue silere precepit. Et hoc si se legaliter prepeditus esse non docuerit.

Prefatus vero Jacobus Myssiowycz hacidem parens allegabat se legali impedimento prepeditus esse, ob quod ad prestandum iuramentum parere non potuit. Hoc nempe, quia illi tamquam subdito in villa Dziessiathe¹

141.¹ Dziesiąta, niegdyś wieś położona 8 km E od Konopnicy. Do Lublina włączana stopniowo, w 1931 i 1954 r. – OZ, s. 50.

de curia inicietum erat hominem vinculatum custodire, quo deinde sub eius custodia profugo ea die, qua iuramentum prestare debuit, preceptum est illi per domini illius ville eundem profugum sub privacione capitis sui, seu pena decem marcarum querere [k. 42] et quesivit [ss]. Propter quod parere non potuit peciitque sibi alium terminum ad prestandum iuramentum prefigi et assignari.

Et domini consules, iuxta recognicionem scabinorum Konopniczensium, decreverunt illum ruisse in causa, si se legitimo legali impedimento prepeditus esse non docuerit. Quandoquidem hoc, quod asserit, non est de iuris forma legale impedimentum.

142. k. 42

26 X 1548 r.

Panowie rajcy nakazują pięciu mieszkańcom Konopnicy (zapewne braciom) przestrzegać z dawna ustanowionego podziału dóbr ojczystych.

Feria sexta ante festum sanctorum Simonis et Jude

Ex decreto dominorum consulum Andreas, Michael, Mathias, Jozeph et Petrus [a] de villa civili Kon[o^b]pnicza, tenere debent et observare perpetue divisionem bonorum paternorum inter eos ex antiquo in Konopnicza factam.

143. k. 42-42v

24 I 1549 r.

Sąd ławniczy sprawowany w Konopnicy przez wójta Jana Mazurczyka (i ławników): Marcina Gruczka, Stanisława Stanio, Wojciecha Zegadłę, Piotra Kielbasę, Wawrzyńca Zegnanego, Jana Tomczyka i Jana Piekarza – wybranego właśnie w miejsce Miazka. Sąd sprawę między synami zmarłego Piotra Miazka a ich macochą przenosi na wtorek (29 I ?^b)

142.^a W tym miejscu pozostawiono miejsce w tekście, na jeden lub dwa wyrazy, zapewne na wpisanie nazwiska czy innych określeń wymienionych osób, jednak tego nie uczyniono.

^b Błąd w nazwie miejscowości poprawiono, dopisując nad nią brakującą literę.

143.^a Błąd w nazwisku poprawiono, dopisując nad nim brakującą literę. ^b Najbliższy wtorek wypadł 29 I. Nie ma jednak pewności, czy chodziło o tę datę.

Annus Domini 1549

Iudicium bannitum celebratum est in Konopnicza per advocatum Joannem Mazurczik, Martinum Gruczek, Stanislaum Stanio, Albertum Zegadlo, Petrum Kie[^a]bassa, Laurencium [k. 42v] Zegnani, Joannem Thomczik et Joannem P i e k a r z, recenter electum in locum Miazek. Anno Domini 1549, feria quinta post festum sanctae Agnetis.

Causam inter filios olim Petri Miazek et uxorem illius, novercam illorum, iudicium motu suo ad diem terciam^b transposuit atque limittavit.

144. k. 42v-43

17 VII 1549 r.

Mieszczanin z Bełżyc Stanisław Rawsza pozwał Mikołaja, Stanisława, Andrzeja i Marcina Surowych o półłanek położony obok łąnu Rawszowskiego pod Radawcem, powołując się na prawo bliższości, przysługujące mu po ojcu Marcynie Rawszy. Wówczas Mikołaj Surowy, mansjonarz zamku lubelskiego, w imieniu własnym i swoich braci stwierdził, że spór o to pole miał już miejsce około 11 lat wcześniej i Rawsza go przegrał. Na dowód tego przedstawił odpis (wyroku), pochodzący z akt radzieckich (dla) wsi Konopnicy. Z posiadanych dokumentów wynika również, że (rodzina) Surowych dzierży półłanek będący przedmiotem sporu od około 60 lat. Z tych powodów panowie rajcy oddalili roszczenia wspomnianego wyżej Rawszy.

Feria quarta die sancti Alexii

In consessu consulari parens providus Stanislaus Rawssa oppidanus de Belzicze¹, questus est adversus Nicolaum, Stanislaum, Andream et Martinum Surowy, cmetones de Konopnicza pro eo, quod illi tenerent et possiderent propinquitatem illius, nempe medium laneum agri penes laneum Rawssowski sub Radawiecz², in Konopnicza iacente. Ad quem ille propinquior se esse dicebat post patrem suum Martinum Rawssa, quem dictos Surowe petens responderi.

Ex adverso honorabilis dominus Nicolaus Surowy mansionarius castri Lublinensis³ suo et fratrum suorum prefatorum nominibus, dicebat iam causam eam inter prenominationem Stanislaum Rawssa actorem, et | -Pau-

144.^a Imię Petrus napisano na imieniu Paulus.

144.¹ Por. nr 66, przyp. 1. ² Obecnie Radawiec Duży i Radawiec Mały, sąsiednie wsie położone 6 km SW od Konopnicy i niegdyś graniczące z tą osadą. ³ Por. nr 100, przyp. 1.

lum-| <Petrum^a> Surowy, aliosque fratres suos ab undecem plus minus annis transactam, et in rem iudicatam transiisse, prefatoque [k. 43] Stanislaio Rawssa silentium perpetuum pro dicto medio laneo decretum atque impositum esse. Idque deducebat rescripto ex actis consularibus ville Konopnicza emanato, quod hicidem lectum est.

Quoquidem rescripto seu processu cause suprascripto lecto, prenominationem dominus Nicolaus Surowy suo et fratrum suorum nominibus peciit se iuxta prius decretum consulare ea in causa latum, a quo nullibi appellatum fuerat conservare, et prenominationem Stanislaio Rawssa perpetuum silentium decerni, sibi ac fratribus suis dictum medium laneum adiudicari.

Et domini consules inserentes decreto suo priori in eadem causa lato et per partes suscepto, attendentes Stanislaum Rawssa in documentis suis iam pridem occasione ipsius medii lanei defecisse, quem ipsi Surowy ex locacione dominorum consulum tamquam heredum fundi, per prescriptionem sexaginta plus minus annorum tenent, Rawssa vero ante latum prius decretum consulare tanto tempore in vicinatu existens pro eodem siluerat, ex tunc iam prenominationem Rawssa perpetue pro eodem silere. Et prefati Surowy eodem pacifice utifrui debent de forma iuris.

145. k. 43v

20 IV 1553 r.

Panowie (rajcy) nakazują wójtowi Janowi Mazurczykowi i Piotrowi włodarzowi konopnickiemu uchylić zajęcie części pola zmarłego Piotra Zegadły, przekazanego Grzegorzowi Zegadło przez Pawła, Jana i Wojciecha Zegadłów. Nieruchomość ta należy się Grzegorzowi z racji prawa naturalnego, a przekazał mu ją łaskawie zmarły Piotr Zegadło również dlatego, że Grzegorz opiekował się nim aż do śmierci.

Annus Domini 1553, feria quinta post dominicam Misericordia

Ex decreto dominorum Joannes Mazurczik advocatus et Petrus villicus Konopniczensis tollere, annihilare, libereque dimittere debent arestum ex iure suo in sortem agri olim Petri Zegadlo, Gregorio Zegadlo a Paulo, Joanni et Alberto Zegadli datum, ad quam sortem etiam ius naturale post dictum olim | -Greg- | Petrum Zegadlo se habere, quemadmodum et Gregorius dicunt ad decisionem inter illos in ea re faciendam, ex quo prefatus Gregorius dicit prefatum olim Petrum, hanc sortem suam sibi donasset, ob illius benevolenciam et quod illum usque ad mortem illius servavit.

Jan Bąkowicz pozwał przed rajców Jana i Stanisława Tomczyków. Starszego Jana o to, że zmarły Stanisław Bąk – jego ojciec, powierzył w testamencie zmarłemu Marcinowi Tomczykowi – ojcu Jana Tomczyka, opiekę nad wszystkimi swoimi dobrami. Następnie Marcin w pozostających pod jego opieką nieruchomościach osadził tegoż Jana, ten zaś pola, gaj, zarośla, budynki, stodoły, brogi, oborę, ogrodzenie ogrodów, sadów i innych budynków, również wyposażenie stodoł i browaru, spustoszył i spalił. Zabrał także kadzie i dzbany (przykadzki), narzędzia rolnicze: pług, radło i bronę oraz różne sprzęty domowe, (wszystko) o wartości 100 grzywien. Jan Bąkowicz wniósł o zwrot tego mienia. Oskarżył obu braci również o to, że Marcin Tomczyk z ruchomości pozostałych po Stanisławie Bąku zabrał spichlerz i go sprzedał. Ponadto zajął rogaciznę i nierogaciznę, świnie, gęsi, kury nioski oraz żywność, m.in. półcie słoniny, nasiona lnu i konopi, groch, garnce masła, sery. Obecnie domaga się zwrotu ruchomości i odnowionych nieruchomości oraz zadośćuczynienia za osiem lat użytkowania jego własności przez Tomczyków. Rajcy na prośbę pozwanym odłożyli rozstrzygnięcie sprawy do 12 IV.

Feria quarta ante dominicam Palmarum

In consessu consulari parens laboriosus Joannes Bąkowicz de Konopnicza, actersitis [s/] hieidem Joanne et Stanislao Thomcziki de Konopnicza, per Joannem Virzbicki¹ ferendarium suum questus est primo, in et contra unum illorum, nempe Joannem Thomczik seniore pro eo, quod olim Stanislaus Bąk pater illius, commiserat testamentaliter, et concrediderat olim Martini Thomczik patri illius, tutoriam omni bonorum suorum mobiliū et immobilium. In quibus tandem bonis immobilibus, in tutoria sua habitis, dictus olim Martinus Thomczik prefatum Jo[k. 44]annem locaverat. Ipse vero Joannes eadem bona illius, nempe: agros, g a y u m, z a r o s l i e, item edificia, hollodiorum, acervorum, forestarium seu zarne, sepium hortorum, pomoriorum et aliorum edificiorum, utpote, balnei, braseatorii et braxatorii, et cum attinenciis seu instrumentis eorum desertavit et in nihilum ardegit [?]. Caldā quoque cum dolio alias s k a d z i a s p r z i k a d k i accepit. Item instrumenta quoque multa ad agriculturam spectantia, nempe aratrum, radło, bronę, et aliam is genuis domesticam suppelectilem totam accepit [s/], quam sibi aestimat ad centum

146.¹ Jan Wierzbicki, jeden z licznych przedstawicieli palestry lubelskiej. Skądinąd nieznanym. Mógł pochodzić z Wierzbicy w okolicach Urzędowa lub z noszącej taką samą nazwę osady w ziemi chełmskiej.

marcas peccunie Polonicalis. Petens illum ad restituendum et restaurandum sibi ea omnia superius expressa compelli.

Item questus est contra utrumque, nempe Joannem et Stanislaum Thomcziki pro eo, quod olim pater illorum Martinus Thomczik, omnia bona eius mobilia, morte prefati Stanislai Bąk patris illius derelicta, videlicet horreum accepit [s/] et iuxta arbitrium suum divendit.

Item peccora pecudesque suos, porcos, aucas, auctas gallinas.

Item lardum arvinas, semina lini et canaparum, pisam, pultes butirum, caseos, et generaliter omnia victualia accepit [s/]. Quod se docere offerebat testimonio virorum. Et quamvis pater illorum testamentum facerat, verum ipsi inter se illud perdiderunt et alius ab illo priori longe alienum demonstrare.

Item quaestus est contra eundem Joannem pro usufructu dictorum bonorum hereditariorum per octo annis percepto. Petens ute illi ea omnia mobilia superius expressa, integre reddant et restituerant, hereditaria vero [k. 44 v] restaurata dimittat usufructamque illorum refundat.

Ex adverso Joannes et Stanislaus Thomczikowie, per Albertum Moschenski tutorem suum, pecierunt sibi dilacionem ad plenariam sessionem dominorum consulum vel saltim ad quindenam ad deliberandum concedi. Et concessa est illis ad feriam quartam post Conductum Pasche [12 IV], ubi peremptorie respondere debebunt.

Na prośbę Grzegorza Zegadły ławnicy sądu konopnickiego: Jan Tomczyk i Stanisław Stanio złożyli przed rajcami świadectwo przeciw Janowi, Pawłowi i Wojciechowi Zegadłom, że ich brat, zmarły Piotr Zegadło, przekazał po swojej śmierci wszystkie swoje dobra temuż Grzegorzowi, swemu bratu, za opiekę nad nim i zabezpieczenie jego potrzeb życiowych.

Feria secunda post Jubilate

In consessu consulari parentes laboriosi Joannes Thomczik et Stanislaus Stanyo, scabini iurati ville Konopnicza, ad instanciam laboriosi Gregorii Zegadło de Konopnicza, ad perhibendum testimonium veritatis adversus Joannem, Paulum et Albertum Zegadli fratres suos, actersiti [s/] et requisiti sub iuramentis suis precise et in eadem verba recognoverunt et testificati sunt, quia olim Petrus Zegadło frater prefatorum Gregorii, Joannis, Pauli

et Alberti Zegadli in iudicio bannito Konopniczensi, cui illi pro tunc presidebant, •(•occasione sortis bonorum suorum in Konopnicza pro quo nunc dicti Joannes, Paulus et Albertus prenominatum Gregorium impedierant ••)^a talia verba dixit: Ego vos a sorte mea omnium bonorum, que me concernit, post mortem meam alieno, Gregorio vero fratri meo pro beneficio illius in me collato, qui mei curam suam impendit et omnibus vite necessariis, [k. 45] usque ad mortem meam me providit, eam cum liberis illius dono et donatam esse post mortem meam volo. Quam illorum recognitionem Gregorius consignare dedit.

148. k. 45

5 V 1553 r.

Rajcy w sporze między Katarzyną Niedbaliną, wdową po Jakubie Strzempce, a jego bratem Wojciechem uznają jej roszczenia oraz prawa zrodzonego z tego związku potomstwa do czwartej części łanu jako ojcowizny.

Feria sexta ante dominicam Rogacionum

Quoniam per appellationem a iudicio bannito Konopniczensi causa et actio, inter Catherinam Niedbalina relictam viduam olim Jacobi Strzempka, et Albertum Strzempka fratrem prefati olim Jacobi Strzempka, utroque de Konopnicza, occasione quarte partis lanei agri vertens, ad dominos consules devoluta esset. Domini consules decreverunt prefatam Catherinam Niedbalina, uxorem dicti Jacobi Strzempka, intuitu prolis, quem cum illo progenuerat, ad hanc sortem agri post olim prefatum Jacobum maritum illius, que ad puerum illius cum illo habitum iure naturalis successionis [s] paterne spectabat, et deinceps, ad illam uti ad matrem prefati pueri devolutam, propriorem esse, quam Albertum Strzempka fratrem prefati olim Jacobi.

149. k. 45–45v

Między 5 a 17 V 1553 r.^a

Rajcy w sporze między braćmi Zegadłami: Grzegorzem, Pawłem, Janem i Wojciechem o część pola po zmarłym bracie Piotrze zasądzają je Grzegorzowi i uznają darowiznę Piotra (za wyświadczone mu przez Grzegorza) dobrodziejstwa.

147.^a Fragment tekstu ujęty w nawiasy, którym towarzyszą punkty w układzie takim, jak to ukazano w edycji.

<Quum^b> in causa et actione inter laboriosos Gregorium, Paulum, Joannem et Albertum Zegadli de Konopnicza fratres, occasione sortis agri post olim Petrum Zegadlo, fratrem ipsorum derelictę, controverteretur domini consules, inhorrentes testimonio, per Gregorium ante hac producto, [k. 45v] quod videlicet hec sors, que preffa[tum^c] olim Petrum, inter fratres concernebat, per prefatum Petrum Zegadlo Gregorio pro beneficiis illius donata est eandem sortem Petrum inter fratres concernentem Gregorio sine quavis contradictione aliorum Zegadlow, adiudicaverunt.

150. k. 45v

Między 5 a 17 V 1553 r.^a

Na mocy wyroku panów (rajców) oddalono roszczenia Jana Gruczka. Ma on także zwrócić kosztą poniesione przez jego siostrę Małgorzatę, żonę Wawrzyńca Zegnane-go, w podjętych przeciw niej sprawach sądowych. Powinien także oddać jej to wszystko, do czego swoje prawa wykazała przysięgą. Sąd potwierdza również, że nie wzięła spadku po matce.

Ex decreto dominorum Joannes Gruczek de Konopnicza siluere et reponere debet littis impense Margarethe, Laurencii Zegnani coniugi, sorori sue, que iudicio Konopniczensi et actis note sunt in causa cum illo habita inutilita factis. Quandoquidem illa iuxta decretum dominorum consulum iuramento corporali confirmavit, quod devolucionem post olim matrem suam non accepit [s]. Insupra dictus Joannes Gruczek reddere ac restituere debet eidem Catherine sorori sue, omne id, super quod iuramento corporali confirmavit. Quod decretum Joannes Gruczek suscepit.

151. k. 45v–49

17 V 1553 r.

Jan Bąkowicz pozwał Jana i Stanisława Tomczyków o to, że spustoszyli nieruchomości przekazane w opiekę ich ojcu ś.p. Marcinowi Tomczykowi przez ś.p. Stanisława Bąka, ojca tegoż Jana. Również za to, że znajdujące się tam ruchomości spoży-

149.ª Zapiska pisana tą samą ręką co posiadające datyienne nr 148 i nr 151 i umieszczona między nimi.

^bDopisano pogrubionym pismem na lewym marginesie karty, obok wiersza rozpoczynającego zapiskę.

^cNiewielki fragment karty zniszczony przez owady.

150.ª Zapiska pisana tą samą ręką co posiadające datyienne nr 148 i nr 151 i umieszczona między nimi.

kowali na własną korzyść i nie chcą ich zwrócić zgodnie z ostatnią wolą Marcina. Tymczasem bracia Tomczykowie przez długi czas posługiwali się innym dokumentem, traktowanym przez nich jako testament ojca, o odmiennej treści. Przez swego pełnomocnika przed sądem rajców stwierdzili, że Janowi Bączykowi oddali wszystko to, co im ojciec polecił w tym dokumencie, nic dla siebie nie zatrzymując. Dla wzmocnienia swych roszczeń, celem rozstrzygnięcia sporu, Jan Bączyk przyprowadził przed sąd sześciu wiarygodnych świadków – mieszkańców Konopnicy, gotowych w tej sprawie złożyć zeznania.

Tomczykowie przez swego pełnomocnika Wojciecha Moszeńskiego nie zgodzili się na świadectwo Piotra Kielbasy, gdyż był on opiekunem Stanisława Bąkowicza.

Rajcy nakazali Janowi Bąkowiczowi okazać świadectwo, do którego się odnosi, i które, jak twierdzi, ma na swoje poparcie.

Wójt Jan Mazurczyk zeznał, że dokładnie słyszał i dowiedział się, że po śmierci Stanisława Bąka, a kilka tygodni później jego żony, matki Jana Bąkowicza, zmarły Marcin Tomczyk zajął wszelkie ruchomości i nieruchomości Bąka: dwie stodoły, słodownię i browar dobrze zbudowany; zabrał po śmierci matki Jana Bączka słoninę i szynki, które świadek widział w zamkniętej komorze (ulożone) w dwóch „grzędach”. Świadek w sprawie pieniędzy zeznał, że słyszał, iż w testamencie uczynionym przed sądem ławniczym w Konopnicy Marcin przyznał, że posiada siedem grzywien gotowych pieniędzy należących do Bąka oraz około 40 grzywien długu za sprzedany spichlerz oraz że zmarły Marcin Tomczyk nakazał też swoim synom Janowi i Stanisławowi, aby zwrócili wszystkie dobra zmarłego Stanisława Bąka jego dzieciom, gdy dojdą do lat sprawnych.

Włodarz konopnicki Piotr Kielbasa zeznał, że po śmierci Stanisława Bąka, a wkrótce później jego żony, pozostały liczne dobra. Marcin Tomczyk spośród nich sprzedał siedem stogów zboża z ziarnem pospolitym i dwa niepełne stogi siana. Oprócz tego (pozostały) zabudowania stodoły, słodowni i browaru dobrze postawione; 12 (połci) szynek i słoniny, dziewięć tłuszczu, 12 koni, 27 sztuk bydła pospolitego, 40 owiec, 23 świnie z prosiętami, 60 gęsi, mnóstwo kur i kogutów. Ponadto trzy pługi, trzy brony, cztery radła (szerokie?), wielka beczka i korzec siemienia lnianego, półtora korca i wielka beczka siemienia konopnego, trzy garnce masła, zaś liczby serów (świadek) nie pamiętał. W izbie (pozostało) pełno nici (przedzy), ponadto dwa wozy: jeden kuty żelazem, drugi z dwoma kołami kutymi. Również dwa łańcuchy i dwie (pary) kajdanów żelaznych i inne liczne sprzęty domowe.

Trzeci świadek, Marcin Stanio zeznał, że po śmierci rodziców Jana Bąkowicza pozostało 20 sztuk bydła rogatego i pięć cieląt, dziewięć koni zdolnych do pracy i trzy żrebięta. Ponadto siedem stogów pszenicy i zboża (tzn. żyta) z ziarnem pospolitym i dwa niepełne stogi siana; dwie stodoły, z których jedna dobrze zbudowana, druga zaś rozlatująca się. Świadek nie znał liczby owiec, gęsi, kogutów i świń. (Po zmarłych małżonkach) pozostały trzy wozy, jeden okuty i dwa zwykłe; dwa pługi, trzy radła, cztery brony, z których jedna zła; dobrze zbudowany budynek słodowni i bro-

waru, a także obfitość kaszy. Wszystko to wie (świadek), gdyż wtedy służył u zmarłego Stanisława.

Czwarty świadek Jan Nizina oświadczył, że wśród licznych nieruchomości i ruchomości pozostałych po ś.p. Stanisławie Bąku znajdowało się 18 szynek, 19 (połci) słoniny, 17 sadła, naczynie inaczej dziezka smalcu; siedem stogów pszenicy i żyta (zboża) z ziarnem pospolitym, stóg siana. Było też 18 sztuk bydła rogatego, 12 koni, trzy pługi i trzy brony. Świadek nic nie wiedział o (pozostawionych) pieniądzach.

Piąty świadek Stanisław Kresa zeznał, że po zmarłym było ponadto 20 sztuk bydła i inne rzeczy zgromadzone w domu, o czym wie, gdyż służył niegdyś Stanisławowi Bąkowi.

Szósty świadek Andrzej Ligon oświadczył, że po śmierci Stanisława Bąka, a siedem tygodni później jego żony, pozostało siedem stogów zboża z ziarnem pospolitym i wszystkie rzeczy ruchome i nieruchome.

Wszyscy wyżej wymienieni świadkowie potwierdzili, że wszystkie te dobra wziął Marcin Tomczyk jako opiekun (dzieci) zmarłego Bąka, utwierdził swego bratanka – Jana (Bąkowicza) w prawie do nieruchomości z urodzenia. Dlatego (pozwani) winni wszystko oddać dziecku Stanisława Bąka.

Panowie rajcy, po wysłuchaniu tych zeznań, w nadziei na ugodę między stronami, postanowili odroczyć wydanie wyroku do 9 VI.

Feria quarta ante festa Penthecostes

In^a causa inter laboriosos Joannem Bąkowicz de Konopnicza actorem ex una, ac Joannem et Stanislaum Thomcziki, etiam de Konopnicza cittatos ex altera partibus huiusque pendente indecisa. Prefatus Joannes Bąkowicz, peciit eosdem Thomcziki tanquam illos, qui post olim Martinum Thomczik patrem suum, [k. 46] tutorem vero illius testamentarium, per olim Stanislaum Bąk patrem suum deputatum, omnia bona illius immobilia desertaverunt et in nihilum redegerunt. Mobilia vero illi iuste uti decet, et iuxta testamentum patris sui prefati Martini Thomczik reddere noluerunt. Tametsi vero prefatus Thomczik pater illorum testamentum facerat, quod illi non hoc, sed longe aliud illi ostenderunt. Ad propositionem suam contra illorum utrumque specificie iampridem factam cogi et compelli, asserens se paratum hominibus certis, quos hic a tergo sui se habere dicebat docere, nempe Joanne Mazurczik advocato, Petro Kielbassa wladario, Joanne Nizina, Martino Stanio, Andrea Ligoni et Stanislaio Kreza ibidem

151.^a Rozpoczynająca zapis ozdobna litera **I** w słowie **In** na wysokość obejmuje sześć wierszy tekstu. ^b Dopisano nad wierszem.

151.¹ Por. nr 133, przyp. 3.

de Konopnicza, quod prefati Thomczikowye non id illi reddere voluunt, quod pater illius remanserat. Sed iuxta suam chartam, ut illi dicunt testamentariam, quam afferebat se nescire unde illam nacti [s] sint. Querens an testes illius examinari debeant, vel quid sit iuris.

Ex adverso Joannes et Stanislaus Thomczikowie per Albertum Moschenski civem Lublinensem ferendarium suum¹, allegabant se paratos illi ea omnia, que pater illorum remanserat iuxta testamentum illius reddituros, illum vero actipere [s] nulle, asserentes se nullum aliud testamentum patris sui preter id, quod ostendunt habere, offerentes etiam se paratos esse, si [k. 46v] id de iure venerit, iuramento co[rpo]rali confirmaturos. Quod autem attinet testimonium illius, ad quod se Joannes Bąkowicz trahit, asserebant se nolle, pro teste huius rei habere Petrum Kielbascha vladarium, quem pro uno teste inter alios nominavit. Et hoc ideo nam illum allegabat esse tutorem prefati Stanislai Bąkowicz, atque ita pecierunt se ab impetitione dicti Joannis Bąkowicz liberos pronuntiari. Ex quo illi id omne, quod in testamento patris sui existat descriptum, paratos se offerunt reddituros.

Et domini consules animadvertens eam causam inter partes dudum iam inchoatam esse, et hucusque non continuatam, decreverunt ut Joannes Bąkowicz testimonium, ad quod se trahit, et quod post tergum sui se habere dicit, nunc producat.

Tandem testes per Joannem Bąkowicz in eadem causa actersiti, deposuerunt in hunc, qui sequitur modum:

Primus testis Joannes Mazurczik advocatus Konopniczensis actersitus et requisitus, sub iuramento recognovit: Se certo scire et audivisse, quod post mortem olim Stanislai Bąk patrem Joannis Bąkowicz et eius coniugem, matrem eiusdem Joannis Bąkowicz, quam in aliquot septimanis post illum [k. 47] obiisse dicebat, omnium bonorum tam mobilium, quam immobilium copia remanserat, utpote edificia hollodiorum duorum, braseatorii et braxatorii bene constructa, lardi, pernas, post mortem matris illius, recognovit se vidisse in camera aspendicula alias grządi duo. Que omnia olim Martinus Thomczik, tutor prefati Joannis Bąkowicz, pater vero prefatorum Joannis et Stanislai et Thomczikow, acceperat [s]. Pecunie vero paratae recognovit se andivisse, ab olim Martino Thomczik, patre prefatorum Joannis et Stanislai cittatorum, cui dictus olim Stanislaus Bąk omnia bona sua concediderat, et pueris suis asservare commiserat, circa testamentum illius in iudicio bannito Konopniczensi factum, cui ille protunc residebat <et^b> id in testamento suo nominaverat habe-

re septem marcas pecunie paratae olim Stanislai Bąk, in debitis vero pro horreo divendito prefati olim Stanislai Bąk eciam se habere recognoverat, circiter marcas quadraginta. Recognovit insuper se prefatum olim Martinum Thomczik tutorem testamentarium Joannis Bąkowicz et patrem prefatorum Joannis et Stanislai Thomczikow audivisse, in eodem iudicio circa hocidem testamentum dicentem prefatis Joanni et Stanislao Thomczikom filiis suis, [k. 47v] ut omnia hec heredibus pre[no]minati olim Stanislai Bąk quum ad annos discrecionis pervenierint, restituant.

Alter testis Petrus Kielbascha vladarius Konopniczensis, seorsum examinatus, sub iuramento suo recognovit se certo scire, quod post mortem olim Stanislai Bąk, patris dicti Joannis Bąkowicz, qui primo mortuus est, et coniugis illius, matris vero eiusdem Joannis Bąkowicz, quam citto post illum obiisse dicebat, copia omnium bonorum mobilium et immobilium remanserat, nempe septem acervi frumenti communis [s] grani et feni duo acervi non pleni, que Martinus Thomczik divendiderat. Insuper edificia hollodii, braseatorii, braxatorii bene constructa, perne lardi duodecem et nouem arvine, duodecem equi, peccora communia [s] viginti septem, oves quadraginta, sues cum porcis viginti tres, auce triginta, auctae triginta, gallorum, gallinarum infinitum numerum. Tria aratra, tres brony, quatuor radla rapaneris, achtuale magnum et coretum seminis linei, unum cum medio corum et achtuale magnum itidem seminis canaparum; tres olle butiri. Caseorum vero numerum se nescivisse allegabat. Neture camera plena. Plaustra duo, unum ferratum, aliud duobus rotis ferratum. Item due catenae, duo compedes ferrei, et aliam multam supplectilis domesticae copiam uti in domo lene congregata. [k. 48]

Tercius testis Martinus Stanyo de Konopnicza requisitus sub iuramento suo recognovit et testificatus est, quod post olim Stanislaum Bąk patrem et Bąkova matrem dicti Joannis Bąkowicz, remanserant peccora cornuta viginti et quinque vituli, equi ad laborandum apti nonem, parvi vero tres. Silliginis et frumentum communis [s] grani septem acervi, et faeni duo acervi non pleni. Allodiorum duorum edificia, ex quibus unum bone constructum, aliud vero iam fractum, protunc esse asserebat. De ovibus, anseribus, auctis, suibus, gallinis, se nescire dixit quantum illorum remanserit. Plaustra tria, unum ferratum et duo simplicia, braseatorii, braxatorii edificia bene constructa esse recognovit tunc temporis. Duo arratra, tria radla, quatuor brony, ex quibus unam malum esse dicebat. Et omnium aliorum rerum, puta leguminum copiam. Causam sciencie dicti sue redens, quia tunc temporis apud dictum olim Stanislaum Bąk serviebat.

Quartus testis Joannes Nizina sub iuramento suo recognovit se certo scire, quod post mortem olim Stanislai Bąk patrem Joannis Bąkowicz, copia omnium rerum mobilium [k. 48v] et immobilium remanserat nem[pe] decemocto perne, lardi et decimum nonum [ss], quo quotidie vescebatur, sedecim arvine, vas alias dzieska pinguedinis alias smalczv, septem acervi silliginis et commonis [s] grani frumenti, feni acervus unus. Peccora cornuta decemocto, equi duodecem, aratra tria, brony tres. De peccuniis vero nihil se scire dixit.

Quintus testis Stanislaus Kreza sub iuramento suo recognovit et testificatus est, quod post olim Stanislaum Bąk peccora plusquam viginti remanserant. Et aliorum omnium rerum mobilium et immobilium copia sicut in domo bene congregata. Causam scienciam dicti sui reddens, quod olim Stanislao Bąk serviebat.

Sextus testis Andreas Lygoni testificatus est, quod post mortem olim Stanislai Bąk, qui primo obiit, deinde post uxorem illius, quam in septem septimanis post illum obiisse dicebat, parentes Joannis Bączek, remanserant septem acervi frumenti commonis [s] grani. Insuper omnium rerum mobilium et immobilium copiam esse allegabat.

Qui omnes suprascripti testes recognoverunt pratactas [s] res omnes, morte parentum dicti Joannis Bąkowicz relictas, olim Martinum Thomczik, patrem pref[k. 49]fatorum Thomczikow uti tutorem accepisse, in immobilibus vero bonis, Joannem filium suum natu maiorem statuisse. Qui occasione ea omnia liberis dicti Stanislai Bąk uti acteperant [s], reddere debu-erunt.

Et domini consules, exaudito testimonio per dictum Joannem Bąkowicz, adversus eosdem Thomcziki producto, causam hanc ob spem concordiae parcium consensu inter venientes, ad ferendum in ea decretum, ad feriam sextam proximam post octavas Corporis Christi [9 VI] transtulerunt.

152. k. 49

9 VI 1553 r.

Termin sprawy między Janem Bąkowiczem a Janem i Stanisławem Tomczykami zostaje odroczoney do czwartku ze względu na ugodę, jaka ma być uczyniona przez powołane przez obie strony wiarygodne osoby, a w razie braku ugody do oktawy.

Feria sexta post octavas Corporis Christi

Terminus cause et actionis inter laboriosos Joannem Bąkowicz actorem ex una ac Joannem et Stanislaum Thomcziki, cittatos de Konopnicza ex altera partibus, ob spem concordiae, quam feria quinta proxima [15 VI] statutis dignis hominibus inter se experiri debent, in defectu vero concordiae ad octavam [16 VI] de consensu prefatorum parcium limittatur.

153. k. 49–50

16 VI 1553 r.

Panowie rajcy wyrokuja w sporze między Janem Bąkowiczem a Janem i Stanisławem Tomczykami o dobra, których nie zwrócili Bąkowiczowi po śmierci ich ojca i jednocześnie jego opiekuna. Świadkowie Bąkowicza złożyli zeznania w tej sprawie. Po ich wysłuchaniu rajcy nakazali Tomczykom zapłacić za rzeczy ruchome 100 grzywien i oddać nieruchomości.

Feria sexta post festum sancti Vitti [k. 49v]

In^a causa inter laboriosos Joannem Bąkowicz de Konopnicza actorem ex una, et Joannem ac Stanislaum Thomcziki etiam de Konopnicza, cittatos ex altera partibus occasione omnium bonorum mobilium et immobilium per prefatos Thomcziki dicto Joanni Bąkowicz post mortem olim Martini Thomczik patris illorum, tutoris vero prefati Joannis Bąkowicz, non extraditarum vertenti, ad ferandum decretum in diem hodiernam limittata. Domini consules inherentes testimonio per dictum Joannem Bąkowicz inducto, decreverunt, ut Joannes Bąkowicz testificata testium per se productorum, in iudicio bannito Konopniczensi proximo, iuramento manus proprie confirmati, super valore centum marcarum, quod hae res mobiles post olim Stanislaum Bąk patrem illius relictas, quas Martinus Thomczik, pater prefatorum Thomczikow acteperat [s], centum marcas valebant. Quum vero iuraverit, extunc prefati Stanislaus et Joannes Thomczikowie illi <valorem^b> prefatorum rerum mobilium, nempe centum marcas peccuniae, reponere debebunt. Ex quibus centum marcis debita per prefatos Thomcziki hominibus, per dictum olim Stanislaum Bąk contracta, soluta ad quod docuerint, defalcari debebunt immobilia [k. 50]

153.^a Rozpoczynająca zapis ozdobna litera I w słowie In na wysokość obejmuje cztery wiersze tekstu. ^b Dopisano nad wierszem.

vero, seu hereditaria bona illi instaurata, uti acteperunt [s] restituere debent. Quod decretum partes susceperunt.

154. k. 50

Blisko 14 VII 1553 r.^a

*Walenty Nogietek ma zapłacić w ciągu dwóch tygodni Janowi Dobiesze 10 1/2 grzyw-
ny, zaś przed sądem ławniczym w Konopnicy zezna, że dalej tych 10 1/2 grzywien
nie jest winien, oprócz 20 (?) groszy. Natomiast Jan Dobiecha zwróci mu czwartą
część łanu danego pod zastaw za tę pożyczkę.*

Ex decreto dominorum Valentinus Nogyethek de Konopnicza solvere debet Joanni Dobiecha de Konopnicza, marcas decem cum media recognitas in quindena. In iudicio vero bannito positivo Konopniczensi quocumque iurabit, quod illi ultra has decem cum media marcas, adhuc 20[^b] grossos non tenetur. Joannes vero Dobiecha quartam lanei agri sibi per prefatum Nogiethek in dictis decem cum media marcis obligatam illi mittere libere debebit.

155. k. 50

14 VII 1553 r.

Jakub Piekarz ma w najbliższą środę przedłożyć świadectwo medyka w sprawie leczenia ran zadanych mu przez Andrzeja Surowego i drugie przeciwko Wojciechowi Borzymowi – poręczycielowi Surowego. Jeśli tego nie będzie mógł uczynić, niech Jakub przed ławą konopnicką pod przysięgą zezna o wysokości wydatków będących następstwem zranienia. Wówczas pokryje je wspomniany poręczyciel Wojciech Borzym.

Feria sexta in crastino sancte Margarethe

Ex decreto consulari laboriosus Jacobus Piekarz de Konopnicza docere debet feria quarta proxima [19 VII] testimonio medici, qui illi •(ut dicebat •)^a medellas wlnerato per Andream Surowy praebuilt, et alio certo

154.^a Zapiska umieszczona przed tak datowaną (nr 155), napisaną przez tego samego pisarza. Natomiast poprzedni zapis (nr 153) datowany na 16 VI jest dziełem innej osoby.

^b Odczyt nie jest pewny, mogło chodzić o 24 grosze.

155.^a Ten niewielki fragment tekstu ujęto w nawias, któremu towarzyszą punkty w ukła-

testimonio, adversus Albertum Borzim fideiussorem suum, qui illi pro prefato Andrea Surowy, pro dictis wlneribus satisfactionem fideiussit. In deffectu vero productionis testium iuramento corporali ipsemet Jacobus Piekarz, in <quocumque^b> positivo iudicio Konopniczense confirmaturus est, super valore impensarum, sibi per prefatam wlneracionem subsequutorum, quum vero iuraverit, seu testimonio docuerit, extunc predictus fideiussor illius Albertus Borzim illi impense solvere ac refundere debebit ac tenebitur.

156. k. 50–50v

Krótko przed 26 X 1553 r.^a

Mocą wyroku rajców Stanisław Miazek z Konopnicy ma przed ławą konopnicką uwolnić się przysięgą od zarzutu jego macochy Barbary oraz Jana i Macieja – swoich braci przyrodnich a jej synów, że po śmierci swojego brata Marcina Miazka nie wziął około 1000 florenów zakopanych w ziemi przez ś.p. Piotra Miazka, ich ojca, a przez tego Marcina odkrytych. Pieniędzy tych nie widział w domu Marcina ani ich nie dostał (od niego). Tak mu dopomóż Bóg i Święty Krzyż.

Ex decreto consulari laboriosus Stanislaus Miazek de Konopnicza [k. 50 v] iuramento manus proprie feria quinta ante festum sanctorum Simonis et Jude Apostolorum [26 X] proxime ventura, in iudicio positivo Konopniczensi evadere debet, adversus Barbaram Myaskowa novercam suam, necnon Joannem et Mathiam filios illius, fratres vero suos. Quod post olim Martinum Myazek, fratrem suum non accepit [s] florenos mille citra vel ultra peccunie, per olim Petrum Miazek, patrem illorum in terram fosse et per dictum olim Martinum Miazek invente, nec eosdem mille florenos in domum illius prefatus Martinus frater illorum intulit, nec de illis scit. Sic eum Deus adiuvet et Sancta Crux.

dzie takim, jak to ukazano w edycji.

^b Słowo dopisane nad wierszem. Jego miejsce w tekście zaznaczono znakiem ».

156.^a Zapiskę wpisano bezpośrednio pod poprzednią. Jest dziełem tego samego pisarza. Pochodzi z początku trzeciej dekady października, na co wskazuje wyznaczony w tekście termin sprawy, jaka ma być prowadzona przed ławą konopnicką.

Stanisław Tomczyk z Konopnicy przed urzędem burmistrzowskim, uwalniając Wojciecha Borzyma uwięzionego z racji poręczenia udzielonego Jakubowi Piekarczyowi za Andrzeja Surowego w sprawie o zranienie, zobowiązał się pod karą 10 grzywien stawiać Borzyma przed panami rajcami, zaś (poszkodowanemu) zadośćuczynić.

Coram officio proconsulari parens Stanislaus Thomczik de Konopnicza eliberando Albertum Borzym de sessione, quam adversus Jacobum Piekarcz occasione fideiussori[e] pro Andrea Surowi, qui illum wlnervit praestite, detentus fuit. Obligavit se eundem Albertum Borzym coram dominis consulibus, sub pena 10 marcarum statuere, parti vero fideiussit satisfactionem.

Przed urząd burmistrzowski stawili się imiennie wyliczeni ławnicy konopniccy w sprawie Zofii, wdowy po Mikołaju Michoniu, a obecnie żony Marcina Piekarza, przeciw ustanowionemu w testamencie opiekunowi dzieci tego Mikołaja, włodarzowi konopnickiemu Piotrowi Kielbasie. Przysięgli oni, że wraz z wójtem i innymi ławnikami konopnickimi wszystkie rzeczy pozostałe po zmarłym Mikołaju Michoniu, które wziął Kielbasa: woły, owce i inne wyposażenie domowe wycenili na 15 florenów w monecie polskiej. Uczestniczył w tym rajca lubelski Maciej Kasprowicz i spisano te rzeczy wraz z ich wyceną. Rajcy nakazali, aby włodarz Piotr te 15 florenów, uzyskanych ze sprzedaży rzeczy zmarłego Mikołaja Michonia, złożył w ratuszu w ciągu 15 dni. Z tych pieniędzy będą mu zwracane wydatki na wyżywienie tych dzieci.

Feria secunda ante festum sancti Thome

Coram officio proconsulari parentes personaliter laboriosi: Joannes Piekarz, Joannes Thomczik, Stanislaus Surowy, Laurentius Zegnany, scabini iurati ville civilis Konopnicza, ad instanciam honeste Zophie, laboriosi

157.^a Zapiska niedatowana. Następująca po niej (nr 158), pisana tą samą ręką, ma datę: poniedziałek przed św. Tomaszem. Tymczasem na grudzień przypada święto św. Tomasza Apostoła (21 XII) i św. Tomasza biskupa (29 XII). Poniedziałek przed pierwszym z nich w 1553 r. przypadał na 18, a przed drugim na 25 XII. Jest niemal niemożliwe, aby w ten sposób datowano poniedziałek, na który przypadało święto Bożego Narodzenia.

158.^a Por. nr 157, przyp. a. ^b Dopisano nad skreślonym słowem.

olim Nicolai Mikony relictæ vidue, nunc vero Martini Piekarz de Konopnicza coniugis, adversus Petrum Kielbascha wladarium Konopniczensem tutorem testamentarium puerorum dicti olim Nicolai Mikoni. Adcittati et requisiti sub iuramentis suis precise et in eadem verba omnes recognoverunt et testificati sunt: quod illi tamquam hic in iudicio bannito Konopniczensi cum advocato et aliis scabinis Konopniczenses presidentes, res omnes seu bona morte prenominati olim Nicolai [k. 51] Mikoni |–apud–| <per^b> eundem Petrum Kielbascha tamquam tutorem puerorum illius acceptas [s], nempe boves, oves et aliam para farnam domesticam minorem, maiori excepta, pro quindecim florenis peccunie Polonialis taxaverant. Cui taxe interea et famatum Mathiam Kasprowicz consulem Lublinensem¹ presentem fuisse inventariumque eorundem rerum cum taxa scripsisse.

Et domini consules inherentes testimonio prefatorum scabinorum, qui recognoscunt se res morte olim Nicolai Mikoni relictas taxasse valoreque illorum 15 florenorum esse recognoscent, que penes Petrum wladarium Konopniczensem, tamquam tutorem puerorum prefati olim Nicolai Mikoni relictæ sunt, extunc Petrus Kielbascha eosdem quindecim florenis pro prefatis rebus olim Nicolai Mikon dividites eisdem olim Nicolai pueris in pretorio in quindena reponere debebit. Ex qua peccunia illi pro victus impense prefatis puerorum per illum praestitis, quod docuerit, solvitur.

Barbara wdowa po Piotrze Miazku wraz z pięciorgiem dzieci zrodzonych z tego małżeństwa pozwała Stanisława Miazka za to, że dobra (przyrodniego) rodzeństwa zuchwale zajął, mimo że swoją część (ojcowizny już przedtem) otrzymał za życia ojca, i wnosi o ich przysądzenie. Mianowicie bezprawnie zatrzymał: konia wartości siedmiu florenów, cztery stogi pszenicy, siedem stogów owsa, 20 (szpul?) nici (lub przedzy) i inne sprzęty domowe, wszystko o łącznej wartości 20 grzywien. Barbara pozwała go też za to, że po śmierci rodzonego brata Marcina Miazka, zaś przyrodniego brata jej dzieci, wziął sam półłanek zmarłego, nic z niego dzieciom Barbary nie wydzielając, oraz inne dobra: dwa konie, dwa woły, pięć owiec, dwie świnie, półtora stogu pszenicy nowej i jeden pszenicy starej, stóg owsa, grochu i liczne sprzęty

158.¹ Por. nr 110, przyp. 1.

domowe, naczynia na żywność, brony, pługi; wszystko szacuje na 40 grzywien i wnosi o zadośćuczynienie. W odpowiedzi Stanisław Miazek stwierdził nieważność pozwu Barbary, m.in. z tej przyczyny, że zawarte w nim roszczenia zostały rozpatrzone i osądzone przez rajców. Dlatego wniósł o ich oddalenie. Sąd nie uznał jego argumentacji, jednak na jego prośbę odroczył tę sprawę o dwa tygodnie, aby w tym czasie znalazł dla siebie pełnomocnika.

Annus Domini 1554 incipit.

Feria quarta ante festum sancti Matthoei [s] Apostoli et Evangelistae

In consessu consulari parens Barbara Myaskowa de Konopnycza laboriosi olim Petri Myazek relictā vidua, suo ac Joannis, Mathie, Anne, Helizabthis et Regine filiorum et filiarum suarum cum prenominate Petro progenitorum, cavendo de ratihabicione eorundem, adcittato laborioso Stanislao Myazek ibidem de Konopnycza per honestum Albertum Moschenszki civem Lublinesem¹, ferendarium suum, questa est contra illum pro eo, quod ille existens iam divisus, ad huc vivente patre suo et liberorum suorum prefatorum, omnibus bonis mobilibus et immobilibus, ad illius interesse spectantes, hiis temporibus sublato iam e vivis patre pre-tacto Petro Myazek [k. 51v] ausus est cursus invasere in omnia bona mobilia et immobilia morte patris relictā. Sortemque bonorum eorundem divisorie ad pueris suis actepisse [s], nullo iure ad id habito. Imprimis illum actepisse [s] allegabat: equum valoris septem florenorum, silliginis cassulas quatuor, avene septem cassulas. Item viginti netum et aliam suppelectilem domesticam, ad quam iam illum tamquam iam exdivisum nullum ius, seu interesse habuisse allegabat. Quod illum fecisse dicebat cum iniuria, et praeiudicio prefatorum puerorum suorum, quasquidem res post mortem patris eorum per eundem Stanislaum acceptas [s], aestimabat sibi ad viginti marcas pecuniae Polonicae. Item questa est contra eundem Stanislaum, suo ac eorundem puerorum suorum nomine pro eo, quod etiam ille post mortem laboriosi olim Martini Myazek fratris sui <germani^a> et prefatorum puerorum suorum uterini, actepit [s] ac possedit solus medium laneum agri, neque illis medium illius exdividere vlt. Item duos equos, duos boves, quinque oves, duas sues, acervum unum cum medio silliginis nove et acervum unum veteris, avenae acervum, ciceris acervum. Et aliam qu-

159.^a Dopisano nad odpowiednim wierszem.

159.¹ Por. nr 133, przyp. 3.

oque infinitam suppelectilem domesticam, nempe vasa propinabilia, brony, aratra et aliam multam, ad quas res morte eiusdem Martini olim Myazek relictas, et per eundem solum Stanislaum acceptas [s] pueros suos suprascriptos, aequale ac simile ius cum eodem Stanislao habuisse allegabat. Quemquidem medium laneum agri se nomine eorundem puerorum suorum arestavisse [-di-] verum ille, nihil curans arestam illiud [-p-] arrasse et seminasse dicebat. Quas res, morte Martini Myazek relictas per eundem Stanislaum solum acceptas interesse, puerorum suorum concernentes aestimabat sibi ad quadraginta marcas Polonicae. Petens sibi de illo ius reddi eundemque Martinum [k. 52] ad extradendum sibi res <omnes^a> post mortem patris sui per illum ut supra fertur acceptas [s], tunc et easdem Martini fratris exdividendas, cogi et compelli.

Ex adverso Stanislaus Miazek de Konopnycza in responsione sua allegabat se iam non teneri occasione horum omnium Barbare respondere. Nam se hic aliquocies per eandem Barbaram, ad consulatum cittatam fuisse dicebat. Pro quibus omnibus se iuxta decretum consulare iustificasse et decretam prestitisse asserebat, neque illi in aliquo debitorem permansisse. Petens se liberum ab impetitione illius pronuntiari.

Contra Alberto Moschenski ferendario Barbare Miaskowa allegante, occasione horum eundem Stanislaum Myazek non iustificasse et hoc in eo, nam arbitri iuramentam, quod illis contra se in eo passu, nempe occasione concordie decretum erat, non prestiterunt, nunc non prestito illo e pretorio discesserunt, quod se contra illos protestatam fuisse licebat. Quod docebat asticione termini iuramenti in actis presentibus inferius scripta. Et domini consules perspecta asticione termini iuramenti eiusdem Barbare contra arbitros illius facta, decreverunt, ut Stanislaus nunc ad propositionem Barbare Miaskowa respondeat de forma iuris.

Tandem Stanislaus, ante responsionem, petiit sibi dilacionem quindenalem ad procuratorem concedi. Et concessa est illi ad quindenam de forma iuris.

160. k. 52-52v

31 VIII 1554 r.

Rajcy nakazują Stanisławowi Miazkowi na najbliższym posiedzeniu sądu w Lublinie złożyć przysięgę w sprawie 1000 florenów w procesie przeciw Barbarze Miazkowej, według roty zawartej w ubiegłorocznym wyroku (Patrz zap. nr 156).

Rajcy także postanawiają, aby imiennie wyliczeni rozjemcy w wyżej wspomnianym sporze na tym samym posiedzeniu sądu złożyli przysięgę, że Barbara przyjęła warunki uczynionej przez nich ugody i zobowiązała się, że nie będzie w tej sprawie pozywać Stanisława przed sąd radziecki.

Feria sexta ante festum sancti Egidii, que scribi debuerat superius, que eciam in actis consularibus inscripta sunt.

[k. 52v] Ex decreto dominorum, providus Stanislaus Myazek de Konopnycza iuxta decretum dominorum, hinc ab anno inter eum et Barbaram Miaskowa, occasione mille florenorum lantum, iuxta rotham in decreto prefato contentam, in proximo iudicio positivo hic Lublini, confirmaturus est.

Sub eodem actum

Ex decreto dominorum: Stanislaus Thomczik, Gregorius Zegadlo, Martinus Palyak, Paulus Zegadlo, amiables compositores et arbitri Barbare Miaskowa et Stanislai Miazek de Konopnicza testimonium suum, adversus eandem Barbaram, hic ex parte dicti Stanislai, occasione concordiae per eosdem Barbaram et Stanislaum factam, depositam iuramentis corporalibus in proximo iudicio positivo Lublinensi, confirmaturi sunt. Quod videlicet dicta Barbara concordiam eandem suscepit, nec se ab illa ad dominos consules revocabat. Sic eos Deus adiuvet et Sancta Crux.

161. k. 51v

12 IX 1554 r.

Barbara Miazkowska złożyła przed rajcami protest przeciwko imiennie wyliczonym rozjemcom Stanisława Miazka, że dzisiaj nie chcieli wykonać wyroku sądu, nakazującego im złożenie przysięgi według ustalonej rot, a ci, co stawili się do ratusza celem jej dokonania, odeszli nie złożywszy jej. Prosi (sąd) o potwierdzenie tego faktu.

Feria quarta ante Exaltationis Sancte Crucis, que scribi etiam debuerat

In consessu consulari parens Barbara Miaschkowa de Konopnycza, protestata est in et contra Stanislaum Thomczik, Gregorium Zegadlo, Martinum Palyak, Paulum Zegadlo de Konopnycza, arbitros Stanislai Myazek, quia decreto consulari, pro die hodierna illis decreti satisfacere, neque iuramentum iuxta rotam in eodem decreto contentam prestare noluerunt, immo aliqui eorum, qui hic advenerant, pertinaciter de pretorio non pra-

estito eo ipso iuramento discesserut [s]. Quam suam protestacionem consignare dedit.

162. k. 52v

3 X 1554 r.

Termin sprawy między Barbarą a Stanisławem Miazkami, za zgodą stron, zostaje przełożony.

Feria quarta in vigilia sancti Francisci

Causa et actio inter Barbaram Myaszkwowa et Stanislaum Myazek de Konopnycza hic inchoata, de consensu parcium ambarum in eodem iuris vigore <ad octavam^a> limitatata [s] est, ubi utraque parere debebunt.

163. k. 53

10 X 1554 r.

Barbara Miazkowska wniosła o rozpatrzenie przez sąd jej pozwu przeciw Stanisławowi Miazkowi, Stanisław zaś poprosił o odroczenie terminu. Rajcy przenieśli jej rozpatrzenie za tydzień, a Stanisław zobowiązał się na nią stawić pod groźbą przegrania procesu.

Feria quarta post festum sancti Marci in autumnno

Barbara Miaskowa in actione et causa inter se et Stanislaum Myazek, occasione rerum in querela contentarum vertenti, petiit iam eundem Stanislaum Miazek ad respondendum contentis propositionis sue cogi et compelli.

Ex adverso Stanislaus Miazek pars citata, petiit secundam dilacionem, ad procuratorem in ea causa concedi. Querens an id illi sequi debeat, aut quid sit iuris.

Et domini consules causam hanc inter partes suprascriptas, sub amissione illius peremptorie ad octavam [17 X] transtulerunt ubi iam Stanislaus ad propositionem Barbare occasione premissorum peremptorie respondere debebit et se submisit.

162.ª Dopisano drobnym pismem na prawym marginesie karty.

Barbara Miazkowa pozwała swego pasierba Stanisława Miazka o dobra pozostałe po śmierci Piotra – ojca jego i nieletnich dzieci Barbary, oraz o dobra po ich zmarłym bracie Marcinie. Wszystkie je bezprawnie zagarnął i nie chce zwrócić. Pełnomocnik Stanisława Miazka Jan Wierzbicki wystąpił o przełożenie sprawy ze względu na konieczność dostarczenia i zapoznania się z pomocnymi w jej rozstrzygnięciu dowodami. Pełnomocnik Barbary Wojciech Moszeński stwierdził, że nie widzi takiej potrzeby i wnioskuje o rozstrzygnięcie sporu na obecnym posiedzeniu sądu, tak jak to zostało wcześniej ustalone. Rajcy wyznaczyli obu stronom tydzień na zawarcie ugody, pod groźbą przegrania procesu.

Feria quarta post Hedvigis

In causa inter Barbaram Miazkova actricem et Stanislaum Miazek privignum de Konopnicza ex altera partibus occasione certarum rerum morte olim Petri Miazek patris illius et dicte Barbare puerorum minorennium, necnon Martini Miazek fratris eorundem relictarum per eundem Stanislaum solum, ut in propositione continetur, acceptarum neque pueris dicte Barbare, fratribus eiusdem Stanislai pro illorum interesse exdivisorum vertens, pro die hodierna ad respondendum per Stanislaum propositione Barbare limitata. Prefata Barbara petiit eundem ad respondendum propositioni sue compelli.

Ex adverso laboriosus Stanislaus Miazek de Konopnicza Johannem Wirzbiczki¹ adversus eandem Barbaram Miazkova novercam suam, in ea causa constituit ferendarium. Quiquidem ferendarius sibi et suo principali reformavit omnia iuri necessaria, dilaciones ad procuratores, quot ille opus fuerit. Si ipse cuius hanc perducere non possit, testimonia <[^a]>, litteratoria, ex quibuscumque actis emanata et omnia iuri necessaria.

[k. 53v] Et in continenti prefatus Joannes Wirzbiczki ferendarius, dicte Barbare petiit sibi propositionem eiusdem Barbare contra suum principalem factam et lecta est uti superius hic continetur.

Quaquidem propositione lecta per eundem Johannem Wirzbiczki ferendarium Stanislai Miazek exaudita, asserens hic modo famatum Mathiam Zess consulem Lublinensem², ad quem se in eo posse refferet abesse, mu-

164.ª Nad wierszem w tym miejscu dopisano nieodczytane krótkie słowo lub znak abrewiacji.

164.¹ Por. nr 146, przyp. 1. ² Por. nr 73, przyp. 2. ³ Por. nr 133, przyp. 3.

nimentaue sua illi ad eam causam necessaria non habere. Petiit sibi dilacionem tamquam eius constituto ad deliberandum in ea causa concedi.

Alberto Moschenski³ ferendario Barbare Miazkova allegante, Stanislaum iam dilaciones habere non posse, nam iam illas plusque opus habuisse dicebat ultra iuris exigenciam, petenteque an nunc Stanislaus tamquam in termino pro die hodierna, ad respondendum propositioni sue peremptorie prefixo, prout ex limitacione priori apparet respondere, vel in defectu responsionis iam causam suam amittere et ab illa ruere debeat, vel quid sit iuris.

Et domini consules, causam hanc motu suo proprio inter partes prefatas, ob spem concordie, sub amissione cause praetacte, ad octavam translarent.

Barbara Miazkowa oskarżyła pasierba Stanisława Miazka, że ona zgodziła się na przeniesienie (terminu posiedzenia sądu) na dzień dzisiejszy, a ten się nie stawiał.

Feria quarta ante festum sanctorum Simonis, Jude

In consessu consulari parens Barbara Miazkova protestata est in et contra Stanislaum Miazek privignum suum, quia accepta [s] sibi dilacione, pro die hodierna in causa et actione ille hic occasione certarum rerum inchota [s] non paruit neque paret, quod consignare dedit.

Na mocy wyroku rajców Jan i Stanisław Tomczykowie z Konopnicy w ciągu dwóch tygodni mają zwrócić Janowi Bączkowi 25 grzywien, z racji użytkowania dóbr pozostałych po śmierci jego ojca Stanisława, przez nich i ich ojca jako egzekutora testamentu tego Stanisława użytkowanych.

Annus Domini millesimus quingentesimus quinquagesimus quintus.

Feria quarta post dominicam Reminiscere

Ex decreto consulari laboriosi Joannes et Stanislaus Thomczikowie de Konopnicza laborioso Joanni Bączek viginti quinque marcas illi pro bonis

illius mobilibus et immobilibus, post olim patrem illorum, tamquam exequutorem [s] testamenti laboriosi olim Stanislai Bąk patris ipsius Joannis, que bona ipse pater illorum, mortuo dicto Stanislao Bąk in suu [s] cura habuerat per illos occupata, iuxta concordiam, de hoc inter illos factam ad quindenam solvere debent.

167. k. 54

15 III 1555 r.

Pięciu imiennie wyliczonych kmieci z Konopnicy ręczy solidarnie, że po uiszczeniu zadośćuczynienia krewnym i powinowatym Jana Stanio, zabitego przez Józefa Michalczyka, pod karą 10 grzywien, krewni zabitego nie będą wysuwać dalszych roszczeń. Ręczą też uiszczenie przez zabójcę kary, gdy tej zażądata panowie (rajcy).

Feria sexta ante Oculi

Coram officio proconsulari parentes personaliter laboriosi: Andreas Michalczik, Joannes Giessek, Simon Bezek, Mathias Mazurek, Nicolaus Sczabek, chmethones [s] Konopniczenses recognoverunt se fideiussise [s] manu coniuncta et indivisa unus pro altero caventes ac sese principalem ponentes satisfactionem amicis et consanguineis laboriosi olim Joannis Stanyo, per Jozeffum Michalczik suum fideiussum, pro capite interfecto eiusdem olim Joannis Stanyo per eundem Jozeffum Michalczik, sub pena decem marcarum ut amplius, dicti consanguinei eiusdem olim Joannis Stanyo interfecti super eundem, illorum fideiussum Jozephum Michalczik non conquerantur. Recognoverunt se quomodo pro eodem penam dominorum, quam re quisiti fuerint reposituros.

168. k. 54v

24 IV 1555 r.

Rajcy wyznaczają Jana Tomczyka i Stanisława Miazka jako opiekunów Anny i Małgorzaty, córek zmarłego Stanisława Wilka. Mają oni dobra tych siostr odebrać z rąk ich stryja Andrzeja Ligonii, rozliczyć go z ich użytkowania i odliczyć spłacone przez Ligonii długi zmarłego, jeśli tego dowiedzie.

Feria quarta post Conductus Pasche

Domini consules honestis Annae et Margarethae filiabus olim laboriosi Stanislai Wilk chmethonis [s] Konopniczensis, deputaverunt ac designa-

verunt tutores et provisores laboriosos Joannem Thomczik et Stanislaum Miazek. Quiquidem tutores nunc designati nomine earundem Annae et Margarethae Vilkowien bona illorum paterna, per laboriosum Andream Ligon occupata, ab eodem Andrea Ligon patruo illarum acceptare, rationemque cum illo occasione ususfructus eorundem bonorum facere, et ille eisdem de ipsis bonis cedere debent. Quicquid vero debitorum olim Stanislai Wilk patris earundem Anne et Margarethae, ipse Andreas Ligon patruus illarum ratione facta docuerit se solvisse, id illi ad rationem summe, si quam in eisdem bonis inscriptam haberet, defalcari debebit.

Anna sexta in Caestimo
lure evangelice peditur
bonnitum pproctum 1526

Testamentum Syriae

[illegible]

Na karcie 4v umieszczono zapiski sporządzone zapewne ręką pisarza miejskiego Wawrzyńca (końcówka zapiski nr 13 i zapiski nr 14). Począwszy od karty 5, rozpoczynają się wpisy (nr 15, 16, 17) Łukasza z Nowego Miasta (Bybło)

INDEKS OSÓB I NAZW MIEJSCOWYCH

Hasła indeksu odnoszą się do nazwisk lub przydomków, w przypadku ich braku zaś do imion osób występujących w źródle, a także miejscowości oraz nazw topograficznych, których identyfikację ułatwiają, podane w uzasadnionych przypadkach kursywą, nazwy współczesne. W ten sam sposób oddano hipotetyczne, współczesne brzmienie nazwisk (przydomków). Pod hasłami dotyczącymi miejscowości uwzględniono również wzmianki o występujących w nich obiektach topograficznych (kościółach, karczmach, dworach, lasach, rzekach itp.) oraz podano odsyłacze do osób związanych z tymi osadami. Cyfry w indeksie oznaczają numery zapissek.

Stosowane skróty:

advoc. = advocatus Conopniczensis
cons. = consul Lublinensis
procons. = proconsul (preconsul, protoconsul) Lublinensis

scab. = scabinus, iuratus Conopniczensis
v. = vide
viceadvoc. – viceadvocatus Conopniczensis

A
Adam pileator, filius olim Mathie Matho 24
Agnes filia olim Strzampczacz (Strzapka), soror Simonis, Johannis, Alberti, Mathie, uxor Johannis Borzym 83
Agnes vidua olim Michaelis Gomoly, uxor Valentini Nogyethek, mater Petri 94
Albertus filius Martini Borzim, frater Johannis Borzim et Gregorii Borzim 107, 121
Albertus filius olim Strzempczacz (Strzapka), frater Simonis, Johannis, Mathie et Agnete uxoris Johannis Borzym 83
Albertus frater Johannis 74
Andreas 73, 142
Andreas filius Catherine Dalyova 103
Andreas p y e k a r z 6
Andreas de Psari mansionarius castrilublinensis 29
Andreas v. Surowy
Anna de Conopnycza uxor Johannis de Zolkwya 3

Anna filia olim Petri Myazek et Barbare Miazkowa, soror: Johannis, Mathie, Helizabeth, Regine, Stanisłai Myazek et olim Martini Myazek 159
Anna nepta Strzemczacz (Strzapka) 83
Anna uxor olim Johannis Zegnany, mater Stanisłai et Laurencii 82, mater Michaelis 81
Anthony Johannes 93

B
Bank v. Bąk
Barbara filia Martini Thomczyk, uxor Pauli Zegadlo 95
Bartyczka Andreas 11
– Mathias 10
Bąk (Bank, Bąk, Bąkowicz, Bonk, Bonck) 28, olim, pater Martini Thomczyk, Petri Surowi, Petri magistri rusticorum 112
– Anna (Bąkowa) olim, uxor olim Stanisłai Bąk 100, 102, mater Johannis Bąkowicz 112, 151

Na karcie 30v i u góry karty 31 wpisy z 1543 roku sporządzone ręką niezidentyfikowanego pisarza oznaczonego literą E. Zapiszkę nr 105 sporządził nowy pisarz Piotr Tomaszowicz

- Johannes 152, filius olim Stanislai Bąk et olim Bąkowa, frater olim Martini Thomczik, frater patruelis Johannis Thomczik et Stanislai Thomczik 146, 151, 153, 166
- Stanislaus (Bąk alias Bąkowicz, Bączek) scab. 57, 61, 69, 71, 77, 96, olim 105, pater Johannis Bąkowicz 146, 153, 166, vir olim Anne Bąkowa, frater olim Martini Thomczik, patruus Joannis Thomczik, Stanislai Thomczik 100, 102, 151, frater Catherine Grządzielowa 111, pater Johannis et Catherine 109
- Bąkala Jacobus 134
- Belzicze (*Bełżyce*) v. Rawsza Stanislaus Benedictus magister rusticorum ville Moticz, pater Dorote uxoris Stanislai Viechecz 42
- Betellus Marcus ferendarius in Lublin 133
- Bezek Simon 167
- Borzim (Borzimek, Borzimeck, *Borzym*) Albertus 63, 65, 78, 79, 86, 119, 155, 157, filius Martini Borzim, frater Gregorii Borzim 120, nepos Stanislai, pronepos Johannis 55, frater-nus olim Andree Borzim opidani de Oppatovecz 58, 60, v. etiam: Jacobus filius olim Nicolai, Johannes olim, Martinus filius Stanislai, Stanislaus filius Johannis,
- Andreas opidanus de Oppatowiecz 50, filius Jacobi, nepos olim Nicolai, frater olim Johannis Borzim 49, 55, frater Leonhardi 36, 37, olim, patruus Alberti Borzim 58, 60 v. etiam Nicolaus olim, Jacobus filius olim Nicolai,
- Gregorius 119, filius Martini Borzim, frater Alberti Borzim et Johannes 107, 120, 121
- Johannes olim, pater Andree Borzim opidani de Oppatowiecz 49
- Johannes (Borzimek) filius Martini Borzim, frater Gregorii et Alberti 121, 122
- Johannes vir Agnete 83
- Johannes Przelozek vir Margarethe 108
- Martinus scab. 67, pater Johannis Borzim senioris, Gregorii, Alberti 107, 120, 121
- Brozek 7
- C v. etiam K**
- Casprowicz (*Kasprowicz*) Mathias cons. 110, 118, 158
- Caterina filia Petri Dalvy (Dalny) 51, 54, uxor Sebastiani molendinatoris de Skrzinyecz 103, 128
- Catherina filia Stanislai Bąk, soror Johannis, nepta Catherine Grządzielowa 109
- Catherina mater Andree Daley 101
- Chrzynycze v. *Skrzynice*
- Clemuntovicze (*Klementowice*) v. Nizimowicz Johannes
- Conopnycza v. Konopnica
- Costossyova (Kosthossowa, *Kostosiowa*) 40
- Helena 17, mater Catherine, uxoris Martini Palak 18, 123, 132, mater uxoris Stanislai Kozak 126
- (Costossyowna) Catherina v. Costossyova Helena 18
- C r a v i e c z* 73, v. etiam Jacobus
- Cresa (Creza, Crisza, Crescha, *Kresa*) 22, 56
- Stanislaus 7, 8, 47, 151 v. etiam Krzesza
- Czieslina (*Cieślina*) Zophia 112
- Czigan Martinus 110
- Czop Blasius 99, cons. 98
- D**
- Daley (Dalny, Dalvy, Daly, *Daluj, Dalej*) 19, 21, 60, 65, 76, 125, pater Ca-

- therine uxoris Sebastiani molendinatoris de Skrzinyecz 103
- Andreas filius Catherine 101
- Catherina (Dalyova, Dalvyova, Dalnyowa) 37, vidua 54, mater Andree et uxoris Michaelis Michalczik 91, 92, 103
- Catherina filia olim Dalny uxor Sebastiani molendinatoris de Skrzinyecz 103
- Petrus 21, pater Catherine 51, 54
- Dziessiathe (*Dziesiąta*)
- in, curia 141
- Dobiecha Johannes 154
- Dorota v. Benedictus
- Drab Mathias filius Nicolai Zegadlo 16
- E**
- Elizabeth filia olim Petri Myazek et Barbare Miazkowa, soror Johannis, Mathie, Anne, Regine, Stanislai Myazek et olim Martini Myazek 159
- uxor Martini Rawsza 72
- Eva filia Petri Kyelbassa, uxor Johannis Nyszyna 27, 48
- F v. etiam Ph**
- Felix arendator v. Laweczky
- G**
- Gabriel filius olim Stanislai Ostatek 32, 33
- Gawryssyowa Anna 104
- Gąboss Johannes 23
- Gencza Martinus scab. 96
- Giessek Johannes 167
- Gomoly Johannes 84, 94
- Mathias 5, scab. 57, 61, 69, 71, 77
- Michael olim, pater Petri, vir Agnete 2° uxor Valentini Nogyethek 94
- Gregorius v. Borzim
- Gruczek (Gruczek, Gruczkowa) 23
- Catherina soror Johannis Korman, Jacobi Kuschnierz, Stanislai de Wrzedow 134
- Johannes frater Margarethe uxoris Laurencii Zegnani 150
- Martinus 4, 36, 37, 55, 58, 60, 63, 143, advoc. 69, scab. 11, 25, 35, 39, 57, 61, 71, 77, avunculus eius olim Johannes Neko civis Lublinensis 26
- Grzandziel (*Grządziel*)
- Catherina (Grzandzielowa) soror olim Stanislai Bąk 111 avuncula Johannis et Catherine pueris olim Stanislai Bąk 109
- Stanislaus 133
- Gszegszolka (*Gzégzółka*) Albertus tabernator 31
- Gyelczvya (*Giełczew*) v. Nicolaus
- Gyron 14
- H**
- Helizabeth v. Elizabeth
- J**
- Jacobus (filius? Felicis) 73
- *C r a v i e c z* (sartor) 41, 45, 46, 118
- filius olim Nicolai, pater Andree Borzim, frater olim Johannis, frater patruelis Stanislai 55, v. Borzim Andreas
- iunior filius olim Stanislai Strząpka, frater Martini Strzāpczicz 44
- *k u s c h n i e r z* frater Johannis Korman, Stanislai in Wrzedow, Catherine Gruczkowa 134
- *p i e k a r z* (pistor) 112, 155, scab. 84, 157, 158
- Jakel 26, 60
- Jacobus 12, 36, 37, 55
- Jenek Johannes 41
- Johannes filius Barbare Myaskowa et olim Petri Miazek, frater Stanislai Miazek, Mathie, Anne, Helizabeth,

Regine et olim Martini Miazek 156, 159

– filius iunior Margarethe Masurowa et olim Stanislai Mazur, frater Martini et Mathie 13, 45

– filius Martini Borzim, frater Alberti et Gregorii 107, v. Borzim

– filius olim Strzempczacz (Strzapka), frater Simonis, Alberti, Mathie et Agnete uxoris Johannis Borzim, filiaster Martini Strzampka 5, 83

– filius Stanislai Bąk, frater Caterine 109, v. Grządziel

– frater Alberti 74

– olim, pater Stanislai, frater Nicolai, paternus Jacobi, avus Martini, proavus Alberti Borzim 55, v. Borzim Albertus

– *piekarz* 134, 143 scab. 158

– scholaris, frater patruelis Johannis Nizina 29

– v. Anna de Conopnycza

Jozeff (Jozeph) 142

– filius Catherine Missiova, frater Petri 47

K

Kasprowicz v. Casprowicz

Klementowice v. Clemuntovicze

Kresa v. Cresa

Kyelbassa (*Kielbasa*) 23 v. Michon Nicolaus

– Johannes (Jan) 4, 12, scab. 67

– Jacobus 8, 22, scab. 30, pater Nicolai 28

– Martinus olim 124

– Petrus 17, 18, 64, 90, 143, magister rusticorum 113, włodarius (villicus) 129, 130, 135, 145, 151, 158, scab. 137, 141, filius olim Bąk, frater Martini Thomczik et Petri Surowi 112, pater Eve uxoris Johannis Nyszyna 27, 48

Konopnica (Conopnycza, Konopnycza)

– in, advocatus 7, 27, 34, 58, 114, 145, 158 advocatus iuratus 89, v. etiam

Gruczek Martinus, Mazurczik (Mazurek) Johannes, Myazek Petrus, Strzapka Martinus, Szurowka Jacobus, Thomczik Martinus, Zegadlo Nicolaus,

– – agri (et lanei) curie 41, 45, 46, Dallynyowski 125, hospitalis 27, Lithvinkowski 60, 63, Mykurdzyney 27, Ostathkowskie 42, plebani 36, 56, Rawszinski (Rawssowski) 67, 144, Shurowczina 93, Strzampczinska 110

– – braseatorium 151

– – braxatorium 8, 146, 151

– – curia 41, 45, 46, 47, 66, 68, 73,

– – expulsorium 18, 48, 87, lanei expulsorium 45

– – gay 26, 54

– – inquilini 73

– – *kuschnierz* v. Jacobus

– – lanei v. agri

– – magister rusticorum 73 v. Kyelbasa Petrus, Zegadlo Nicolaus

– – officium advocatis 55, 56, 129, 130

– – – iuratum 124

– – *piekarz* (pistor) v. Andreas, Jacobus, Martinus

– – pistor v. *piekarz*

– – plebanus

– – – curia 47

– – – gay 26, 54

– – – lanei 36, 56

– – praedium, factor 64

– – sartor 73, 83, v. Jacobus

– – scabini, iurati *passim*, v. etiam Bąk Stanislaus, Borzim Martinus, Gencza Martinus, Gomoli Mathias, Gruczek Martinus, Jacobus *piekarz*, Johannes *piekarz*, Ligon Johannes, Kyelbasa Jacobus, Ky-

elbasa Johannes, Kyelbasa Petrus, Mazurczik Johannes, Myazek Petrus, Rawsza Martinus, Sestrzenyecz Nicolaus, Stanyo Mathias, Stanyo Stanislaus, Strzapka Martinus, Surowy Jacobus, Surowy Martinus, Surowy Petrus, Stanislaus, Szurowka Jakobus, Szoth Martinus, Thomczik Johannes, Thomczik Martinus, Zegadlo Albertus, Zegadlo Nicolaus, Zegnany Johannes, Zegnany Laurencius,

– – scultetus v. Zegadlo Nicolaus

– – taberna 76, 93,

– – – maior 31

– – tabernator v. Michon Nicolaus, Stanczyk Andreas, Gszegszolka Albertus

– – universitas cmethonum 73

– – viceadvocatus v. Zegadlo Nicolaus

– – villicus v. włodarius

– – włodarius (villicus) v. Kyelbasa Petrus

Korman Johannes frater Jacobi Kuschnierz, Stanislai in Wrzedow, Catherine Gruczkowa 134

Kosthossowa v. Costossyova

Kozak Stanislaus 132, gener Helene Kosthossowa 126

Krzesza Stanislaus 9, v. etiam Cresa

Kudlak Stanislaus 9

Kukielka 60

– Albertus 63

– Steffanus 23

L

Labencz (*Łabędź*) Johannes procons. 73

Lascha Petrus 5

Lasznyk v. Zolkwa 3

Lassowa 144

Laurencius 3, v. Zegnany

Laweczky (*Ławecki*) Felix arendator 73, 104

Leonardus frater Andree Borzim opidani de Oppatoviecz 36, 37

Ligon (Ligonczik) Andreas dictus Mikurda 33, 38, 86, 87, 151, filius Johannis Ligon, vir Barbare Mikwrdzanka 6, frater olim Stanislai Wilk, patruus Anne Vilkowna et Margaretha Vilkowna 168

– Johannes 44, 46, 59, 118, scab. 6, 11, pater Andree Ligon 6

– Stanislaus 22, 62

Lublin

– in, advocatus 1

– – aurifaber (zlothnyk) v. Petrus cons.

– – cechmagistri 1

– – civis v. Mordeliowicz Stanislaus, Moschenski Albertus, Neko Johannes

– – comunitas 1, 90

– – consules 1, 24 -26, 30, 32, 34, 35, 39-41, 44, 46, 48, 54, 57, 58, 61, 66, 67, 69, 71, 77, 90, 105, 107, 109-111, 113, 114, 119-130, 132, 133, 135, 136, 139-142, 144, 146-151, 155-161, 163-166, 168 v. etiam Casprowicz Mathias, Czop Blasius, Luca notarius, Lubomelski Johannes, Nicolaus pellifex, Petrus aurifaber, Petrus convischar, Rachenski Valentinus, Schadurka Andreas, Thomas notarius, Venceslaus, Vischnyowski Nicolaus, Zelazo Stanislaus, Zess Mathias

– – consulatus 12, 30, 106, 112, 138, 159

– – convischar v. Petrus cons.

– – ferendarius v. Betellus Marcus, Moschenski Albertus, Wirzbiczki Johannes

– – hospitale, v. Konopnica agri

– – mansionari castri v. Andreas de Psary, Surowy Nicolaus

- - mellificia 6
- - notarius v. Luca cons., Thomas cons.
- - officium consulari 32, 66, 79, 90, 115, 116
- - - proconsulari 137, 157, 158, 167
- - pellifex v. Nicolaus cons.
- - praepositus 68
- - praetorium 158, 159, 161
- - proconsul 1, 32, 34, 48, 90 v. etiam Labencz Johannes, Venceslaus
- - sartor v. Mordeliowicz Stanislaus
- - scabini 1
- - z l o t h n y k v. aurifaber
- Lubomelski 66, Johannes 48, 90, 97, 104, cons. 40, 41, 46, 53, 64, 98, 105, 118
- Luca (*Łukasz z Nowego Miasta Bybła*), notarius, cons. 73
- Lyss (Liss, *Lis*) Andreas 34, 38, 55
- Jacobus v. Myss
- Lyssek 17

M

Margaretha uxor Johannis Przelozek Borzim 108

- soror Johannis Gruczek, uxor Laurencii Zegnani 150

Markowicz Steffanus 32

Martinus 12

- filius Stanislai, nepos olim Johannis fratris olim Nicolai, pater Alberti Borzim 55, v. Borzim Albertus
- p i e k a r z (pistor) 84, 94, 134 vir Zophie vidue olim Nicolai Michon 135, 158
- v. Surowy

Mathias 142

- filius olim Petri Myazek et Barbare Miaskowa, frater Johannis, Anne, Helizabeth, Regine, Stanislai Myazek et olim Martini Myazek 156, 159

- filius olim Strzemczacz (Strzapka), frater Simonis, Johannis, Alberti et Agnete uxoris Johannis Borzym 83

Matho Mathias 12, olim, pater Ade pileatoris 24

Mazurczik (Mazur, Mazurek) Johannes 38, 64, 68, 89, 90, advoc. 96, 106, 117, 122, 143, 145, 151, scab. 35, 39, 57, 61, 69, 71, 77

- Margaretha (Masurowa) mater Martini, Mathie, Johannis 13
- Martinus (Mazur) 89, 101, filius olim Stanislai Mazur et Margarethe Masurowa, frater Johannis et Mathie 13, 45
- Mathias 167, filius Margarethe Masurowa, frater Martini et Johannis 13
- Stanislaus olim, pater Martini seniori et Johannis iuniori 45

Michael 142

Michalczyk 87

- Andreas 167
- Hedvigis (Michalczikowa) 133, 136-139
- Johannes 6, 38
- Jozeffus 167
- Michael vir filiae Catherine Dallyowa 91, 92

Michon Kyelbassycz (Mykon Michoni, Mikony, Nicolaus alias Michno) 73

Nicolaus 31, 75, tabernator 76, filius Jacobi Kyelbassa [?] 28, olim, vir Zophie 2° uxoris Martini p i e k a r z 135

Mikurda 27, 48, 90, v. Ligon Andreas

- Barbara (Mikwrzanka) uxor Andree Ligon 6
- Si [...] 133

Mordeliowicz (Mordel) Stanislaus 137, sartor de Lublin 133, 136, 138, 139

Moschenski Albertus 146, civis de Lublin, ferendarius 133, 151, 159, 164

Moticz (*Motycz*) v. Benedictus magister rusticorum, Dorota

Myazek (Miazeck, Miazek) 17, 18, 32, 114, 126, 127, 132, 143

- Barbara (Myaskowa) 160-163, 165, vidua olim Petri Miazek, mater Johannis et Mathie, Anne, Helizabeth, Regine, noverca Stanislai Miazek 156, 159, 164

- Martinus olim, filius olim Petri Miazek, frater Stanislai Miazek, Johannis, Mathie, Anne, Helizabeth, Regine 156, 159, 164

- Petrus 6, 10, 59, advoc. 77, scab. 35, 39, 55, 57, 61, 67, 69, 71, 96, 124, 137, olim 143, vir Barbare Myaskowa, pater olim Martini Miazek, Stanislai Miazek, Johannis, Mathie, Anne, Helizabeth, Regine 156, 159, 164

- Stanislaus 121, 160-163, 165, 168, filius olim Petri Miazek et filius novercus Barbare Myaskowa, frater Johannis, Mathie, olim Martini Miazek, Anne, Helizabeth, Regine, 156, 159, 164

Myss (Mysz, Myssiowicz, *Miś*) 9, 73

- Catherina (Missiowa) 26, 56, mater Jacobi, Petri et Jozephi Myss 47, 140

- Jacobus 141, filius Catherine Mysiowa et Johannis Myss, frater Petri Myss et Jozephi Myss 56, 140

- Johannes pater Jacobi Myss 56

- Jozephus filius Catherine Myssiowa, frater Jacobi Myss et Petri Myss 140

- Petrus filius Catherine Myssiowa, frater Jacobi Myss et Jozephi Myss 140

N

Neko Johannes olim, civis Lublinensis, avunculus Martini Gruczek 26

Nicolaus 86, 87

- alias Michno v. Michon
- de G y e l c z v y a 74
- famulus Johannis Lubomelski 104
- filius Jacobi Kyelbassa 28
- olim, frater Johannis, pater Jacobi, avus Andree Borzim, paternus Stanislai 55, v. Borzim Andreas
- pellifex, cons. 73
- R u d n i k de Ozarow 34

Niedbalina Catherina vidua olim Jacobi Strzempka, fratrissa Alberti Strzempka 148, v. Strzapka

Nizina (Nisina, Niszina) Jacobus vitricus Johannis Nizinovicz de Clemuntovicze 52

- Johannes 28, 53, 151 vir Eve filie Petri Kyelbassa 27, 48, frater patreliis Johannis scholaris 29

Nizinovicz Johannes de Clemuntovicze filius novercus Jacobi Nizina 52

Nogiecz (Nogyecz, Nogyethék) 30, 129

- Martinus 21, 51, 54, 65

- Valentinus 62, 101, 154 vir Agnete vidue olim Michaelis Gomoly 94

Nyedzvicza (*Niedrzwica*) v. Sussol Stanislaus

Nykurda v. Mikurda

O

Oppatoviecz (*Opatowiec*) v. Borzim Andreas

Orzechowski dominus, in Slawin 122

Ostatek (Ostatek) 11, 42, Stanislaus 34 olim socer Stanislai Szaran, pater Gabrielis 33 avus pueri Steffani Markovicz 32

Ozarow (*Ożarów*) v. Nicolaus R u d n i k

P

Palak Martinus 160, 161, vir Catherine Costossyowna, gener Helene Costossyowa 18, 127, 132

Petrus 126, 142

- aurifaber (złotnik), cons. 3, 6
- conuizar, cons. 3, 6
- filius Catherine Missiova frater Jozeffi 47
- filius olim Michaelis Gomoly et Agnete uxoris Valentini Nogyethek 94
- scab., villicus, magister rusticorum v. Kyelbasa Petrus

Piekarz v. Andreas, Jacobus, Martinus

Piszek v. Suchava Michael

- Barbara (Pyszkowna) filia olim Michaelis Suchava alias Piszczek uxor Steffani serificis 30

Plichta 54

- Elizabeth (Plichczina) 125
- Johannes 43

Przelozek v. Borzim Johannes

Psari (Psary) v. Andreas

Pyeczarka 125

Pyotrascha (Pietrasz) Petrus 3

R

Rachenski (Rachński) 5, Valentinus 4, 8, 13, cons. 3, 6

Radawiecz (Radawiec) 144

Rawsza (Raffsa, Rawszinski) 20, 67

- Martinus 44, scab. 25, 30, 35, 39, 57, 61, 69, 71, vir Elizabeth 72
- Stanislaus opidanus de Belzicze 66, 67, 144

Raza Martinus 7

Regina filia Barbare Miazkowa et olim Petri Myazek, soror Johannis, Mathie, Anne, Helizabeth, Stanislai Myazek et olim Martini Myazek 159

Ropel (Ropielczik)

- Johannes 129, pater Johannis Ropielczik 43
- Johannes filius Johannis Ropel 43

Rudnik v. Nicolaus

S

Schadurka (Szadurka) Andreas cons. 3

Schegadlo v. Zegadlo

Schwcha Stanislaus 8

Szabek Nicolaus 167

Sebastianus v. Skrzynice

Sekula Jacobus 84

Sestrzenyecz (Syestrzenyecz, Sziestrzeniecz, Siestrzeniec) 21, 65

- Nicolaus 30, 43, scab. 11

Simon filius olim Strzemczacz (Strzapka), frater Johannis, Alberti, Mathie, Agnete uxoris Johannis Borzim 83

Skrzynice (Chrzynicze, Skrzynyecz)

- de, Sebastianus molendinator, vir Catherine 103, 128

Skyba Johannes 20

Slawin (Sławin)

- in, Orzechowski 122

- limites 117

Slyecz Johannes 100

Soth v. Szoth

Stanczyk

- Andreas tabernator 93

- Jacobus 37, 62

Stanislaus factor praedii Johannis Lubomelski 64, famulus 90

- filius olim Johannis, pater Martini, avus Alberti Borzim, fraternus olim Nicolai, frater patruelis Jacobi 55, v. Borzim Albertus

- in Wrzedow, frater Johannis Korman, Jacobi kuschnierz, Catherine Gruczkowa 134

- v. Surowy, Zegnany

Stanyo (Stanio)

- Andreas filius olim Mathie Sthanyo, frater Mathie Stanyo 130

- Jacobus 129

- Johannes olim 167

- Mathias 8, scab. 30, olim, pater Andree Sthanyo et Mathie Sthanyo 130

- Mathias filius Mathie Sthanyo, frater Andree Sthanyo 130

- Martinus 151

- Stanislaus 143, scab. 129, 130, 147

Steffanus serifex, vir Barbare Pyszkowna, filie olim Michaelis Suchawa alias Piszczek 30

Strzapka (Stremпка, Strzampka, Strzempka, Stczampczik, Strzemczicz) 13, 20, 75, 110, pater Simonis, Johannis, Alberti, Mathie, Agnete uxoris Johannis Borzim, avus Anne 83

- Albertus (Strzempczik) 85, 106, 108, frater olim Jacobi Strzempka 148

- Jacobus 45, iunior filius olim Stanislai Strzapka, frater Martini Strzampczicz 44, olim, vir Catherine Niedbalina 148

- Johannes 85

- Martinus (Strzampczicz) 8, 59, 70, 89, 110, scab. 6, 11, 15, 25, 30, olim, advoc. 35, Filus olim Stanislai Strzapka, frater Jacobi iunioris 44, patruus Johannis 5

- Michael (Strzampczicz) 74

- Stanislaus olim, pater Martini Strzampczicz et Jacobi 44

Suchava 28

- Michael dictus Piszczek, olim, pater Barbare Pyszkowna uxoris Steffani serificis 30

- Stanislaus 9, 22

Surowy (Schwrowy, Surowowie, Szurovi, Szurovich, Shurowczina, Zorawy, Zurowy) 93, 141

- Andreas 155, 157, frater Nicolai Shurowy mansionarii castri, Petri Shurowy, Stanislai, Martini 100, 144

- Dorothea (Szurowczina) 125

- Jacobus 5, 6, scab. 9, 11, 15, 25, olim, pater Johannis 56

- Johannes 47, olim, 140, 141, filius olim Jacobi Szurovi 56

- Martinus scab. 96, frater Nicolai Shurowy mansionarii castri, Petri Shurowy, Stanislai et Andree 100, 144

- Nicolaus mansionarius castri, frater Petri, Stanislai, Andree et Martini 100, 144

- Petrus 66, 67, 94, scab. 96, olim, 131, frater Nicolai Shurowy mansionarii castri, Stanislai, Andree, Martini 100, 144

- Petrus filius olim Bank, frater Martini Thomczik et Petri magistri rusticorum 112

- Stanislaus 124, scab. 158, frater Nicolai Shurowy mansionarii castri, Petri Shurowy, Stanislai et Andree 100, 144

Sussol (Szussol) Stanislaus 34, de Nyedzvicza 43

Szaran Stanislaus gener olim Stanislai Ostatek 32, 33

Szegnany v. Zegnany

Szolkwya v. Żółkiew

Szoth (Soth)

- Anna (Sothowa) 128

- Martinus 76, scab. 77, olim 91

Szyd v. Żyd, Żydek

Szurowka (Shurowka, Surowka, Surówka) 51

- Jacobus 19, 91, advoc. 71, scab. 25, 35, 39, 54, 57, 61, 67, 69, 77

T

Thomas notarius, cons. 3

Thomczik (Tomczyck, Thomczikowye, Tomczyk) 13, 151, 153

- Johannes 85, 143, 152, 158, 166, 168, scab. 131, 147, filius olim Martini Thomczik, frater Stanislai Thomczik, frater Stanislai Bąk,

frater patruelis Johannis Bąkowicz 146, 151, 153

- Martinus 10, 20, 41, 46, 49, 50, 70, 74, 75, 85, 105, 108, 118, advoc. 25, 32, scab. 6, 11, 15, 35, 39, 55, 69, 71, 77, 96, 113, 122, 124, 131, olim, filius olim Bąnk, frater Petri Suro-wi et Petri magistri rusticorum 112, pater Johannis Thomczik et Stanislai Thomczik, pater Barbare uxoris Pauli Zegadlo, frater olim Stanislai Bąk, paternus Johannis Bąkowicz 95, 146, 151, 153
- Stanislaus 10, 152, 157, 160, 161, 166, filius olim Martini Thomczik, frater Johannis Thomczik, frater patruelis Johannis Bąkowicz, frater-nus olim Stanislai Bąk 146, 151, 153

U

Urzędów (Wrzedow) v. Stanislaus

V v. etiam W

Venceslaus procons. 6, cons. 3
Vischnyowski (*Wiśniowski*) Nicolaus cons. 3, 6

W

Wierzbiczki Johannes ferendarius in Lublin 146, 164

Wiehecz (Viehecz, Wyehecz, Wy-ezcz, *Wiecheć*) 59, 83, 114

- Stanislaus 19, 44, 80, 88, 117, 122, vir Dorothee, filie Benedicti magi-stri rusticorum ville Moticz 42

Wilk (Vilkowna)

- Anna (Vilkowna) filia olim Stanislai Wilk, soror Margarethe 168
- Margaretha (Vilkowna) filia olim Stanislai Wilk, soror Anne 168

- Stanislaus olim, pater Anne Vilkowna et Margarethe Vilkowna, frater Andree Ligon 168

Wrzedow v. *Urzędów*

Y v. J

Z

Zak 30

Zegadlo (Schegadlo, Zegadlow, *Zegadło*)

- Albertus 80, 115, 123, 132, 143, 145, scab. 96, 122, filius Nicolai Zegadlo 17, frater Gregorii, Johannis, Pauli et olim Petri Zegadlo 114, 147, 149
- Gregorius 80, 88, 145, 160, 161, filius Nicolai Zegadlo, frater Pauli, Johannis, Alberti, olim Petri Zegadlo 114, 147, 149
- Johannes 145, filius olim Nicolai Zegadlo, frater Gregorii, Pauli, Alberti et olim Petri Zegadlo 114, 147, 149
- Katherina (Zegadlowna) 4
- Laurencius 103
- Mathias (Zegadlowicz) dictus Drab 42, 78, 79, 88 filius Nicolai Zegadlo 16
- Nicolaus 4, olim 114, magister rusticorum 40, 68, scultetus 67, advoc. 6, 10, 15, 35, 39, 57, 61, viceadvoc. 9, 11, scab. 25, 30, pater Alberti, Johannis, Petri, Gregorii, Pauli Zegadlo et Mathie Drab 16, 17, 114
- Paulus 115, 116, 145, 160, 161, filius olim Nicolai Zegadlo, frater Gregorii, Johannis, Alberti et olim Petri Zegadlo 114, 147, 149 vir Barbare filie Martini Thomczyk 95
- Petrus 116, olim 145, filius olim Nicolai Zegadlo, frater Gregorii, Pauli, Johannis, Alberti Zegadlo 114, 147, 149

Zegnany (Szegnany) 7

- Johannes 3, 12, 24, 62, scab. 9, 11, 15, 25, 35, 39, olim, vir Anne, pater Michaelis Zegnany, Stanislai et Laurencii 81, 82
- Laurencius 101, 143, scab. 131, 141, 158, filius olim Johannis Szegnani et Anne, frater Michaelis Zegnany et Stanislai seniori 81, 82, 113, vir Margarethe sororis Johannis Gruczek 150
- Michael filius olim Johannis Zegnany et Anne, frater Laurencii et Stanislai 81, 82, 113

- Stanislaus 76, filius senior olim Johannis Zegnany et Anne, frater Laurencii 82

Zelazo (*Żelazo*) Stanislaus cons. 3, 6

Zess Mathias cons. 73, 164

Zestrzenyecz v. Sestrzenyecz

Zophia vidua olim Nicolai Michon, uxor

Martini Piekarz 135, 158

Zorawy, Zurowy v. Surowy

Ż

Żółkiew (Szolkwya, Zolkwya) v. Anna de Conopnycza, Lasznyk Stanislaus
Żyd, Żydek (Szyd, Zyd, Zidek, *Żydek*)
- Johannes 11, 32, 33, 86, 97-99, 121

INDEKS SŁÓW POLSKICH

B

brona, brony (*brona*) 146, 151, 159

C

convischar (*konwisarz*) 3, 4, 6
Cravyecz, craviecz (*krawiec*) 41, 45, 73

D

dzieska (*dzieżka*) vas [s] alias dzieska 151

G

gaiium, gayum, gayam, gayo (*gaj*) 26, 54, 81, 146
grządi (*grzędy*) in camera aspendicula alias grządi duo 151

J

jardymyāt (*jagniąt*) 72

K

kadziā alias dolio s przikadki (*kadzie*) 146
Kuschnierz (*kuśnierz*) 134

O

ossep (osip, *osep*) 73, 78

P

przikadki (*przykadźki*) – caldar cum dolio alias kadzye s przikadki 146
pyekarz, Piekarz (*piekarz*) 6, 94, 112, 134, 135, 143, 155, 157, 158

R

radlo, radla rapanes (*radło*) 146, 151
rudnik 34

S

smalczv (*smalec*) dzieska pinguedinis alias smalczv 151

Z

zarne seu forestarium (*żerne?*) 146
zaroslie (*zarośla*) 146
Zlothnyk (*złotnik*) 6

SPIS TREŚCI

Wstęp / 5

Zapiski sądowe z lat 1521–1555 / 19

Indeks osób i nazw miejscowych / 133

Indeks słów polskich / 144

ARCHIWUM PAŃSTWOWE
W LUBLINIE

WYDAWNICTWO UNIwersYTETU MARII CURIE-SKOŁODOWSKIEJ

